

TALOUSARVIO 2022

ja taloussuunnitelma 2023 - 2024

Kaupunginvaltuusto 13.12.2021 § 109 hyväksytyy

Sisällys

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	4
1 YLEINEN OSA	6
1.1 KAJAANIN KAUPUNGIN ORGANISAATORAKENNE	6
1.2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	8
1.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne	8
1.2.2 Kainuun alueen tilanne	9
1.2.3 Kuntatalouden tilanne.....	10
1.2.4 Väestö, työllisyys, asuminen, rakentaminen, hyvinvointi ja turvallisuus.....	13
2 KAUPUNKISTRATEGIA	26
3 ARVIO KAJAANI-KONSERNIN MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ	30
3.1 STRATEGISET RISKIT	30
3.2 TALOUDELLISET RISKIT	31
3.3 OPERATIIVISET RISKIT.....	32
3.4 VAHINKORISKIT	32
4 TALOUSSUUNNITTELU	34
4.1 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SISÄLTÖ.....	34
4.2 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN SITOVIUUS	36
4.3 TILIVELVOLLISUUS	38
5 KAJAANIN KAUPUNGIN TALOUS	40
5.1 KAJAANIN KAUPUNGIN TALOUS 2022–2024	40
5.2 KAJAANIN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA 2022	44
5.3 PERUSKAUPUNGIN TULOSLASKELMA 2020–2024.....	45
5.4 LIIKELAITOSTEN TULOSLASKELMAYHDISTELMÄ 2022	46
5.5 KAJAANIN KAUPUNGIN (SIS. LIIKELAITOKSET)	47
5.6 PERUSKAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA	47
6 KAJAANIN KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ	49
7 KÄYTTÖTALOUS	55
7.1 KONSERNIPALVELUT	55
7.2 VUOLIOJEN ALUELAUTAKUNTA	65
7.3 SIVISTYSTOIMIALA.....	67
7.4 YMPÄRISTÖTEKNINEN TOIMIALA	79
7.5 KAINUUN PELASTUSLAITOS -TOIMIALA	87
8 INVESTOINTIOSA	91
8.1 PERUSTELUT	91
8.2 KAJAANIN KAUPUNGIN INVESTOINTISUUNNITELMA 2021 – 2024.....	93
9 LIIKELAITOKSET	97
9.1 KAJAANIN KAUPUNGIN KOULUTUSLIIKELAITOS	97
9.2 KAJAANIN MAMSELLI -LIIKELAITOS.....	105
9.3 KAJAANIN VESI -LIIKELAITOS	110
9.4 VIMPELINLAAKSON KEHITTÄMISLIIKELAITOS	115
10 TYTÄRYHTIÖT	120
10.1 KAJAANIN TEKNOLOGIAKESKUS OY	120
10.2 LOISTE OY	123
10.3 KAINUUN VOIMA OY.....	126

10.4 KAJAANIN ENERGIATUOTANTO OY	128
10.5 KIIINTEISTÖ OY KAJAANIN PIETARI	130
10.6 KIIINTEISTÖ OY KAJAANIN LOHTAJAN PALVELUKESKUS	132
10.7 KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULU OY	133
10.8 EDUKAI OY	136

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Korona-viruksen aiheuttaman pandemian jälkeinen talouden elpyminen on onnistunut hyvin. Taloudessa on koettu kasvupyrähdys, joka tuntuu erityisesti vientiteollisuudessa ja kotimaan kysynnässä. Pandemian aikana patoutunut kysyntä on maailmanlaajuista ja sen haittapuolena on ollut raaka-aineiden hintojen kova nousu ja pula erilaisista raaka-aineista sekä valmistuskomponenteista. Kovan talouskasvun takana on myös massiivinen rahaelvytys. Kainuussa koronan vaikutukset ovat olleet selvästi pienemmät kuin muualla maassa.

Suomen kuntasektori valmistautuu historiansa suurimpaan muutokseen, koska vuoden 2023 alusta aloittavat maakuntiin pohjautuvat hyvinvointialueet. Sotealueet ja pelastuslaitokset siirtyvät valtion rahoituksen turvin hyvinvointialueille. Vuosi 2022 on siten Kainuussakin muodostumassa talouden näkökulmasta jonkinlaiseksi välivuodeksi tai siirtymävuodeksi kohti uutta toimintamallia.

Kaupungin talousarvio vuodelle 2022 on 16,1 miljoonaa euroa alijäämäinen liikelaitosten kanssa. Kajaanin kunnallisveroprosentti pidetään entisellä tasollaan eli 21,0 prosentissa. Kiinteistöveroprosentit pidetään samoin ennallaan. Tuloveroprosentti on pysynyt samana vuoden 2013 alusta saakka. Kuntien tuloveroprosentteja leikataan noin 12 prosenttiyksiköllä vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden aloittamisen seurauksena. Kaupungin verotuloihin ja valtionosuuksiin on luvassa muutaman prosentin kasvua. Sijoitustuotot ovat kasvaneet odotettua huomattavasti paremmin.

Kaupungin investoinnit ovat olleet useita vuosia hyvin suuret, jopa liiankin korkealla tasolla talouden kantokykyyn nähden. Tämä on ollut tietoinen strateginen linjaus, jolla on saatu vähennettyä vuosien ja vuosikymmenten saatossa kertynyttä korjausvelkaa. Hyvässä kunnossa olevat toimitilat ja kunnallisinfra ovat merkittävä hyvinvointitekijä kaikille kaupunkilaisille. Merkittävimpiä investointikohteita ovat uusi varikko ja teatterikonaisuus.

Kaupungin vuosikate on 1,0 miljoonaa, joka riittää kattamaan noin 6 prosenttia poistoista. Muutaman vuoden aikajänteellä on syytä saada vuosikate riittämään poistojen kattamiseen. Investointitason laskeminen talouden kestävään tasoon tulee olemaan yksi sopeuttamisohjelman keskeisistä tavoitteista. Tämä linjaus näkyy jo ensi vuonna käytännön tasolla. Uusia merkittäviä rakennuskohteita ei olla aloittamassa. Vuonna 2022 nettoinvestoinnit ovat hieman yli 24 miljoonaa euroa liikelaitosten kanssa.

Kainuun sote -kuntayhtymän kuntarahoitusosuus vaikuttaa vahvasti kaupungin talousarvion kokonaismenoihin. Vuosikautia jatkunut tilanne on ollut sellainen, että kuntien tulopohja ei ole riittänyt Kainuun soten esittämän kustannustason kattamiseen. Syksyllä sovittu raami ei ole vuosiin pitänyt, vaan soten kustannukset ovat ylittyneet selvästi. Vuodelle 2022 talusraami sovittiin hieman edellisvuoden tilinpäätöksen toteutumaa korkeammalle tasolle eli 320,5 miljoonaan euroon. Raami on nyt 30 miljoonaa euroa suurempi kuin oli vuodelle 2021. Lisäksi sen uskotaan olevan aiempaa selvästi paremmin todellista tarvetta vastaavalla tasolla, mutta nähtäväksi jää riittääkö tämäkään raami. Soten rahoitusvastuun siirtyminen kunnilta hyvinvointialueelle on välttämätöntä, koska ainakaan Kainuun kuntien rahoituspohja ei olisi tulevaisuudessa riittänyt millään turvaamaan soten toimivuutta.

Kaupungin talouden sopeuttamisohjelman toteuttamista jatketaan vuonna 2022. Ensi vuonna valmistuu muun muassa päivitetty kouluverkkoselvitys ja muutoinkin sopeuttamissuunnitelmaa on tarpeen päivittää, jotta alkuperäinen 5 miljoonan tavoite saadaan toteutettua. Sopeuttamissuunnitelmaan rakennetaan uutta D-koria ja aiemmin toteuttamattomia asioita tarkastellaan B-korista. Sopeuttamisen tavoitteena on saada kaupungin oma talous tasapainoon. Hyvinvointialueiden aloittaminen ei lähtökohtaisesti vaikuta minkään kunnan oman talouden tasapainoon. Toivottavasti se tuo kuitenkin parempaa ennakoitavuutta ja vakautta taloudenpitoon.

Peruskaupungin ja liikelaitosten lainamäärä tulee olemaan noin 141 miljoonaa euroa eli suunnilleen 3850 euroa/asukas, mikäli koko arvioitu lainamäärä nostetaan. Lisälainan nostotarvetta voidaan ensi vuonna korvata Loiste-kaupasta saaduilla kassavaroilla.

Kaupungin elinvoimaohjelman toteuttamisessa keskeisiä toimenpiteitä ovat kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen, hyvien asioiden markkinoinnin terävöittäminen sekä osaavan työvoiman saannin varmistaminen. Vuoden 2022 talousarviossa kehittämiseen osoitetut rahat säilyvät kutakuinkin ennallaan. Suurin yksittäinen taloudellinen panostus kohdistuu LUMI-supertietokoneen ympärillä toimivaan hankkeeseen.

Työllisyystilanne on vuoteen 2022 lähettäessä kohentunut korona-aikaa edeltävää tasoa paremmaksi. Eräillä sektoreilla, etenkin metalli- ja kaivosteollisuudessa sekä ICT-tekniikan alalla, on havaittavissa suurta osaajapulaa. Julkisella puolella työvoimapula riivaa erityisesti sotea ja varhaiskasvatusta. Kajaanin tai Kainuun väkimäärä ei riitä ratkaisemaan työvoimapulaa, vaan tarvitaan muualta muuttavia ihmisiä lisää.

LUMI-supertietokone on valmistumassa alkuvuodesta Renforsin Rantaan CSC:n datakeskukseen. LUMI on yksi kolmesta Euroopan tehokkaimmista suurteholaskentakoneista ja se avaa huikeita mahdollisuuksia esimerkiksi tekoälyn kehittämiseen.

Kajaanin kaupungin tulevaisuuden kannalta on vuosille 2019-22 hyväksytyn kaupunkistrategian linjausten noudattaminen aivan ratkaisevassa roolissa. Kaupunkistrategian päivitys valmistuu vuoden 2022 alkupuolella. Talouden sopeuttamisohjelmaan sitoutuminen ja sen määrätietoinen toteuttaminen ovat myös aivan välttämättömiä toimenpiteitä. Hyvin toimivat palvelut ovat ensiarvoisen merkittäviä hyvinvointi- ja vetovoimatekijöitä. Muun muassa 26/7-kampanjalla nostetaan esiin kaupungin hyviä palveluita ja arjen sujuvuutta. Tekemällä hyvin valmisteltuja ja ennakoituja toimenpiteitä voimme varmistaa hyvät peruspalvelut sekä vapaa-ajan palvelut myös tulevaisuudessa. Tähän työhön antaa vankan perustan kaupunkimme 370-vuotinen historia.

Jari Tolonen
kaupunginjohtaja

1 YLEINEN OSA

1.1 Kajaanin kaupungin organisaatorakenne

Päätösvaltaa kaupungissa käyttävät kuntalaisten vaaleilla neljäksi vuodeksi kerrallaan valitsema valtuusto sekä sen valitsevat kaupunginhallitus ja lautakunnat. Kaupungin päätöksentekojärjestelmän määrittävät kuntalaki ja hallintosääntö.

Kajaanin kaupungissa on kaupunginhallituksen lisäksi neljä lautakuntaa ja neljä liikelaitosta. Lautakunnat ovat sivistyslautakunta, ympäristötekkinen lautakunta, pelastuslautakunta ja Vuolijoen aluelautakunta. Liikelaitoksia ovat Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos, Kajaanin Mamselli, Kajaanin Vesi ja Vimpelinlaakson kehittämislaitos.

Valtuusto on lisäksi asettanut toimikaudekseen tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Vaalien järjestämisestä vastaa keskusvaalilautakunta.

Kaupunginvaltuuston jäsenmäärä määräytyy kuntalain tai kunnan oman päätöksen mukaisesti. Kajaanissa valtuustossa on 51 valtuutettua. Kaupunginvaltuusto on nimittänyt kaupunginhallituksen, jonka toimikausi on kaksi vuotta. Kaupunginhallituksessa on 11 jäsentä. Kaupunginhallituksen alaisena toimivat työllisyysjaosto ja elinkeinojaosto.

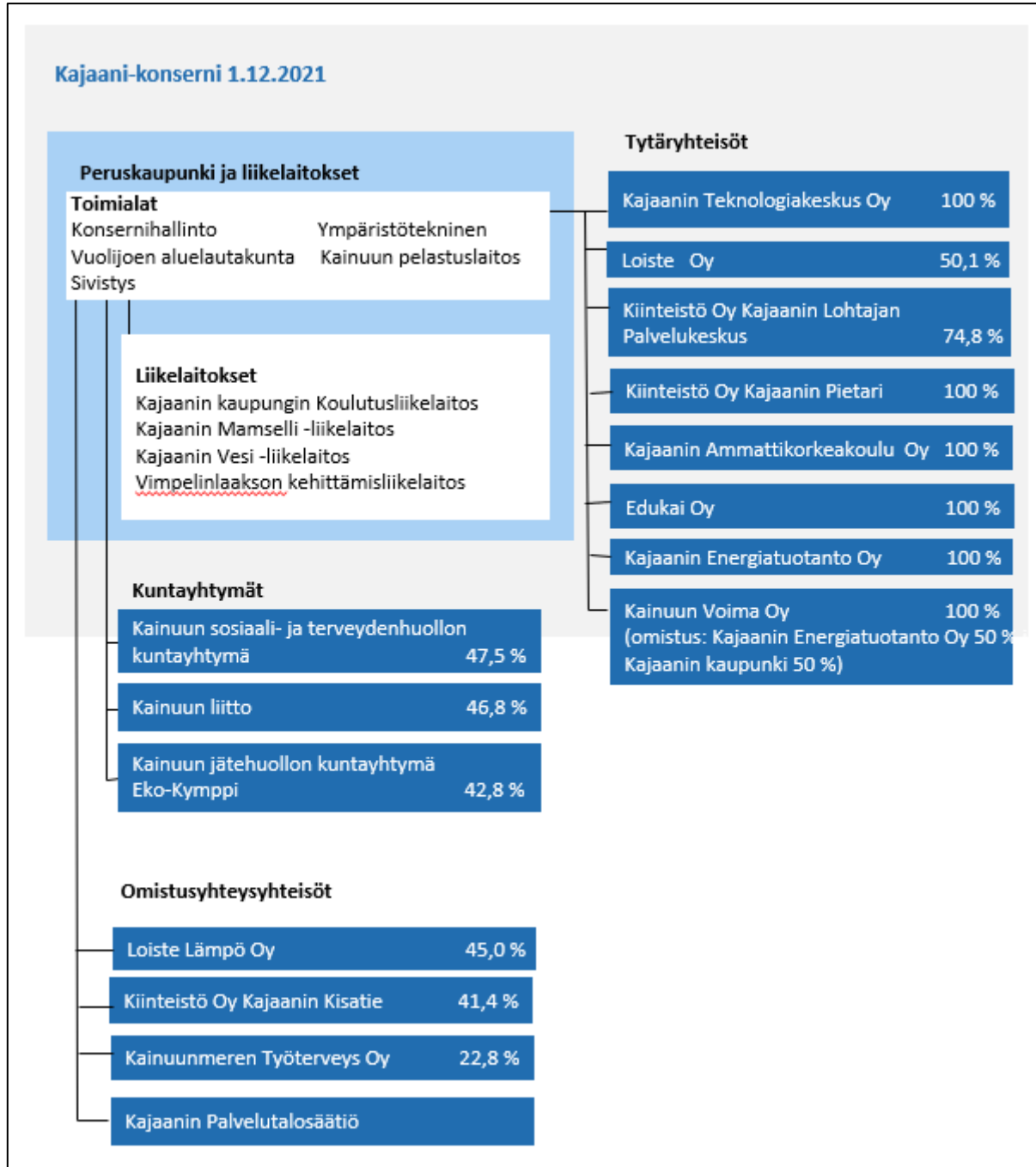
Kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto, joka päättää muun muassa:

- kuntastrategiasta,
- hallintosäännöstä,
- talousarviosta ja taloussuunnitelmasta,
- omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeista,
- konserniyhtiöille asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista,
- varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista,
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista sekä
- muista valtuuston päätettäväksi määräytyistä asioista.

Valtuusto käsittelee asiat kaupunginhallituksen valmistelun pohjalta. Valtuusto voi siirtää päätösvaltaansa edelleen muille kaupungin toimielimille. Kajaanin kaupungin hallintosäännössä määrätään kaupungin eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä.

Kajaani-konserni

Kajaani-konsernin emoyhteisönä toimii Kajaanin kaupunki. Kajaani-konserniin kuuluvat kirjanpitolain mukaisesti kaupungin määräysvallassa olevat osakeyhtiöt (tytäryhtiöt), joita on kahdeksan. Kajaanin kaupungilla on neljä osakkuusyhteisöä, joissa kaupungin omistusosuus on 20–50 prosenttia. Lisäksi kaupunki on mukana kuntayhtymissä, joissa omistusosuus on 42,8–47,5 prosenttia.

1.2 Toimintaympäristö

1.2.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Talouden toipuminen covid19-epidemiasta on ollut nopeaa kuluvaan vuoden keväästä alkaen. Talouden elpyminen jatkuu syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 % v. 2021. Sen seurauksena talouskasvu pysyy edelleen vahvana loppuvuonna ja jatkuu v. 2022. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023. Globaalin elvytykseen sekä koronapandemiasta toipumiseen liittyvä merkittävä kasvupyrähdys jää taakse, ja talous kohtaa ennen kriisiä havaitut kasvun rajoitteet.

Yksityisissä investoinneissa tapahtuu merkittävää toipumista maailmantalouden parempien kasvunäkymien ja kotimaisten hankkeiden johdosta. EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) saatava rahoitus vauhdittaa yksityisiä investointeja vuosina 2021–2023. Korkea säästämisaste ja kuluttajien hyvä mieliala luovat edellytykset yksityisen kulutuksen nopealle kasvulle.

Maailmantalouden vahvistuminen, elvytystoimet ja Suomen vientituotteiden kysynnän kasvu tärkeillä kauppamailla kasvattavat vientiä. Tänä vuonna kasvua ajaa tavaroiden vienti. Palveluiden ulkomaankauppaan on odotettavissa nopeaa kasvua vuonna 2022, kun kriisissä voimakkaasti kärsineillä palveluilla, kuten matkailussa, kasvu kiihtyy rajoitusten ja epävarmuuden vähetessä.

Työllisyyden kasvu on vuoden ensimmäisellä puoliskolla nopeutunut merkittävästi. Talouskasvu pitää yllä työvoiman kysyntää, jota riittää täyttämään lyhyellä aikavälillä korkealla oleva työttömyys ja hallituksen toimet työn tarjonnan lisäämiseksi. Talouden elpyminen lisää työllisten määrää vuosina 2022 ja 2023, varsinkin palvelutoimialoilla.

Julkisen talouden alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös covid-19-epidemiaan liittyvän rahankäytön ja tukitarpeen väistyminen vahvistavat julkista taloutta. Talouden väliaikainen elpyminen ei kuitenkaan poista rakenteellista julkisen talouden epätasapainoa.

Lähde: VM, Taloudellinen katsaus, syyskuu 2021 27.9.2021

Keskeiset ennusteluvut							
Keskeiset ennusteluvut ja keskipitkän aikavälin kehitysarvio	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BKT:n määrän muutos, %	1.3	-2.9	3.3	2.9	1.4	1.1	1.0
Työttömyysaste, %	6.7	7.7	7.8	6.8	6.4	6.3	6.2
Työllisyysaste, %	71.6	70.7	72.4	73.6	74.1	74.3	74.5
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto¹, % BKT:sta	-0.9	-5.4	-3.9	-2.4	-1.5	-1.3	-1.2
Valtionhallinto	-1.1	-5.5	-4.2	-2.8	-1.7	-1.6	-1.5
Paikallishallinto	-1.2	0.0	-0.4	-0.7	-0.7	-0.6	-0.6
Hyvinvointialueet					-0.3	-0.2	-0.2
Sosiaaliturvarahastot	1.4	0.1	0.7	1.0	1.2	1.2	1.2
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä, % BKT:sta	-1.2	-3.2	-2.8	-2.3	-1.5	-1.3	-1.2
Julkisyhteisöjen velka², % BKT:sta	59.5	69.5	71.2	71.3	72.2	72.9	73.4
Valtionvelka³, % BKT:sta	44.3	52.9	55.1	55.3	55.9	56.3	56.5

¹ Valtionhallinnon alijäämäluvut eivät sisällä puolustusvoimien laiva- ja hävittäjähankintoja. Hankinnat kirjautuvat kansantalouden tilinpidon alijäämään suoriteperusteisesti eli hankintojen toimitusajankohtana. Valtionvelassa ne kuitenkin näkyvät.
² EDP-velka
³ Valtiokonttorin liikkeelle laskema velka

Lähde: Tilastokeskus, VM

1.2.2 Kainuun alueen tilanne

Koronan vaikutukset Kainuun aluetalouteen ovat olleet keskimääräistä vähäisempiä. Yritystoiminnan palautuminen ennalleen jatkuu, vaikka koronatilanteen kehittyminen on edelleen epävarmuustekijä lähitulevaisuuden kehityksessä. Myös Finnveran mukaan Kainuussa yritykset selvisivät koronasta vähemmällä vauriolla kuin Lapissa ja Pohjois-Pohjanmaalla, eikä yritysten rahoitustarve juurikaan kasvanut.

Kainuussa on mahdollisesti odotettavissa 2,4 miljardin investoinnit, mikä tarkoittaa myös merkittäviä lisätyövoiman tarpeita. Uusia investointeja tarvitaan resilienssin lisäämiseksi. Tiedossa olevat parin vuoden päästä realisoituvat tuulivoimahankkeet ovat merkityksellisiä Kainuun kehitykselle.

Kaivannaisalan ja teollisuuden muutamat suuret yritykset vahvistavat Kainuun kasvua ja houkuttelevat uutta työvoimaa. Ne myös turvaavat raaka-aineiden jalostuksen säilymistä maakunnassa. Terrafamen merkitys Kajaanin seudun aluetaloudelle on jatkanut kasvuaan. Yhtiön palveluksessa on lähes 900 henkilöä. Urakoitsijoiden ja alihankkijoiden palveluksessa olevaa henkilöstöä alueella työskentelee päivittäin saman verran. Uuden akkukemikaalitehtaan ja sitä palvelevien tukitoimintojen osuus Terrafamen työntekijöistä on 157 henkilöä, joista työvoimatarpeisiin räätälöidyn uusimuotoisen oppisopimuskoulutuksen oppilaita 48.

Työvoiman kysyntä jatkaa kasvuaan ja työttömyys on alhaisella tasolla. Osaavan työvoiman saatavuus on ongelmallista ja pahimmillaan se uhkaa yritysten kasvua ja uusien investointien toteutumista. Työvoiman tarvetta on kaikilla toimialoilla. Ongelman ennakoidaan jopa pahenevan, kun toiminta elpyy kohti normaalia. Sosiaali- ja terveydenhuollon krooninen työvoimapula on huolestuttavaa maakunnan hyvinvoinnin kannalta ja teollisuuden työvoiman saatavuusongelmat heijastuvat puolestaan elinkeinoelämän kehittymiseen.

Maakuntaan tarvittaisiin lisää nuoria ja työikäisiä asukkaita, johon pyritään mm. edistämällä maahanmuuttoa. Kainuussa käynnistyy kokeilu, jossa saatavuusharkintaa lieventämällä ja sujuvoittamalla houkutellaan työvoimaa ulkomailta. Kaupungin kansainvälisissä palveluissa on käynnissä neljä hanketta edistämässä ja tukemassa eri tavoin ulkomaisten työntekijöiden saatavuutta ja pysyvyyttä mm. tukemalla työntekijöiden ja heidän perheittensä asettautumista uuteen kulttuuriin ja yhteiskuntaan.

Syksyn 2021 Pk-yritysbarometrin mukaan Kainuun pk-yritysten yleinen suhdannenäkymä on positiivinen ja samassa linjassa muun maan kanssa. Kannattavuuden myönteiseen kehitykseen uskotaan Kainuussa vahvasti, mutta liikevaihdon osalta kainuulaisten pk-yritysten odotukset jäivät muuta maata ja lähialueita alhaisemmalle tasolle. Arvio henkilökunnan määrän kasvusta on samansuuntainen muun maan kanssa. Haasteena on, että vaikka pk-yritysten kasvuhakuisuus on hieman noussut, Kainuu on siinä muuta maata

jäljessä. Huolestuttavaa on se, että kiinnostus innovaatioihin sekä tuotannon ja tuotteiden kehittämiseen on kainuulaisilla pk-yrityksillä erittäin vähäistä koko maahan verrattuna. Yritysten näkymät ovat positiiviset myös Finnveran mukaan. Valtaosa Finnveran rahoituksesta ohjautuu Kainuussa teollisuuteen, mutta painopiste on kääntynyt metallialalta elintarviketeollisuuteen alkuvuonna 2021.

Kainuun matkailualan yrityksissä kulunut kesä oli majoitusmyynnin osalta erityisen positiivinen lisääntyneen kotimaan matkailun ansiosta, mutta koronan vaikutukset näkyvät edelleen, ja erityisesti ohjelmapalveluja tuottavilla yrityksillä on vaikeuksia. Yritysten kehittämiseen ei ole ollut tiukassa tilanteessa mahdollisuuksia ja kansainvälisen matkailun saavutettavuushaasteet ovat edelleen olemassa. Kotimaan kesälomasesongin jälkeen alalla kaivataan kv. matkailun elpymistä ja matkailun avautumista Venäjältä.

Teollisuuden kehityksen ennakoidaan jatkuvan vahvana, erityisesti kaivosteollisuudessa. Metalliteollisuuden kehityssuunta on myös positiivinen, samoin puutuotetoimialan. ICT-alalla on tapahtunut korona-aikana kasvua mm. digitalisaation lisääntymisen ansiosta.

Yrittäjyys kiinnostaa Kainuussa ja uusia yrityksiä on perustettu alkuvuonna runsaasti. Myös starttirahoja on myönnetty elokuun loppuun mennessä jo selvästi enemmän kuin vuonna 2020 yhteensä. Haasteena on edelleen ulkopuolisen rahoituksen vaikea saatavuus. Yritysten omistajanvaihdosten vauhdittamista tarvitaan yrittäjien eläköitymisestä johtuen. Omistajanvaihdoksiin myönnetty rahoitus on palaamassa vähitellen entiselle tasolle koronavuoden jälkeen.

Työvoiman kysynnän ja osaamistarpeiden näkymät

Työvoiman kysyntä on Kainuussa vilkasta ja alkuvuonna uusia avoimia työpaikkoja on ilmoitettu TE-palveluihin ennätysmäärä. Tärkein kasvua selittävä tekijä on työpaikkojen määrän huomattava nousu työllistämistoiminnan toimialalla, johon kuuluu työnvälitystoiminta, työvoiman vuokraus sekä muu henkilöstön hankinta. Työpaikkoja myös ilmoitetaan aiempaa herkemmin TE-palveluihin, sillä osaavasta työvoimasta on maakunnassa suuri pula ja työnhaku on siirtynyt suurelta osin nettiin.

Useissa ammattiryhmissä TE-palveluihin avoimeksi ilmoitettuja työpaikkoja on enemmän kuin alalla on työttömiä työnhakijoita. Kaikkiaan viimeisen vuoden aikana työttömiä työnhakijoita oli keskimäärin 3,0 per avoin työpaikka. Ammattibarometrin mukaan suurin työvoimapula on sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lisäksi paljon pulaa on rakennus-, metsä- ja metallialan työntekijöistä, siivoojista, kodinhoitajista, teollisuuden työnjohtajista, taloushallinnon toimistotyöntekijöistä, psykologeista sekä opettajista.

Rekrytointiongelmien ovat Kainuussa selkeästi koko maan vaikeimmat ja olleet kasvussa usean vuoden ajan. Syksyn 2021 pk-yritysbarometrissa kainuulaisista pk-yrityksistä 37 % arvioi osaavan työvoiman saatavuuden heikentyneen ja 20 % ilmoitti työvoiman saatavuuden yrityksen kehittämisen esteeksi. Työmarkkinoilla on työvoiman osaamisen ja nykyajan työelämän vaatimusten kohtaanto-ongelma, johon vaikuttaa osaltaan maakunnan koulutusmahdollisuuksien rajallisuus sekä yliopistotasaisen koulutuksen vähäisyys.

Tilastokeskuksen vuoden 2019 ennusteen mukaan maakunnan 15–64-vuotiaiden määrä vähenee vuoteen 2040 mennessä yli 20 %. Työvoimapulaa on erittäin vaikeaa ratkaista kotimaisella työvoimalla vastaisuudessa – etenkin kun muuallakin maassa kilpaillaan osaajista – ja työperäistä maahanmuuttoa tarvitaan merkittävästi lisää. Poikkeustilanteen aikana kansainvälinen rekrytointi on ollut vaikeaa, mutta pidemmällä aikavälillä tässä on paljon mahdollisuuksia. Maakunnan veto- ja pitovoiman vahvistaminen onkin tärkeää.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Alueelliset kehitysnäkymät, syksy 2021

1.2.3 Kuntatalouden tilanne

Kansantalouden tilinpidon mukaan paikallishallinnon rahoitusasema oli v. 2020 tasapainossa ja koheni ennätykselliset 3 mrd. euroa edeltäneestä vuodesta. Kohentumista selittävät covid-19-epidemian vuoksi kuntatalouteen kohdennetut mittavat tukitoimet.

Vuonna 2021 paikallishallinnon rahoitusasema heikkenee noin miljardi euroa alijäämäiseksi talouden elpymisestä ja valtion tukitoimista huolimatta. Tähän vaikuttaa kulutusmenojen kasvun kiihtyminen, mikä aiheutuu mm. suojavarusteisiin ja covid-19-viruksen testaukseen käytettävien menojen kasvusta, hallitusohjelman tehtävämuutoksista ja kunta-alan palkankorotuksista. Lisäksi viime ja kuluvalta vuodelta on kertynyt mm. palvelu- ja hoitovelkaa, joiden purkaminen aiheuttaa ylimääräisiä menopaineita. Syntyneen hoito- ja palveluelan suuruutta ei pystytä vielä täysin arvioimaan.

Paikallishallinnon kehitysarvioon on sisällytetty EU:n elpymis- ja palautumisvälineestä kohdennettu rahoitus hoito-, kuntoutus- ja palveluelan purkamiseksi sekä vastaavansuuruiset kustannukset vuosille 2021-2022. Hallitus on sitoutunut rahoittamaan kuntien uudet ja laajenevat tehtävät täysimääräisesti sekä kompensoimaan koronavirukseen välittömästi liittyvät kustannukset kunnille.

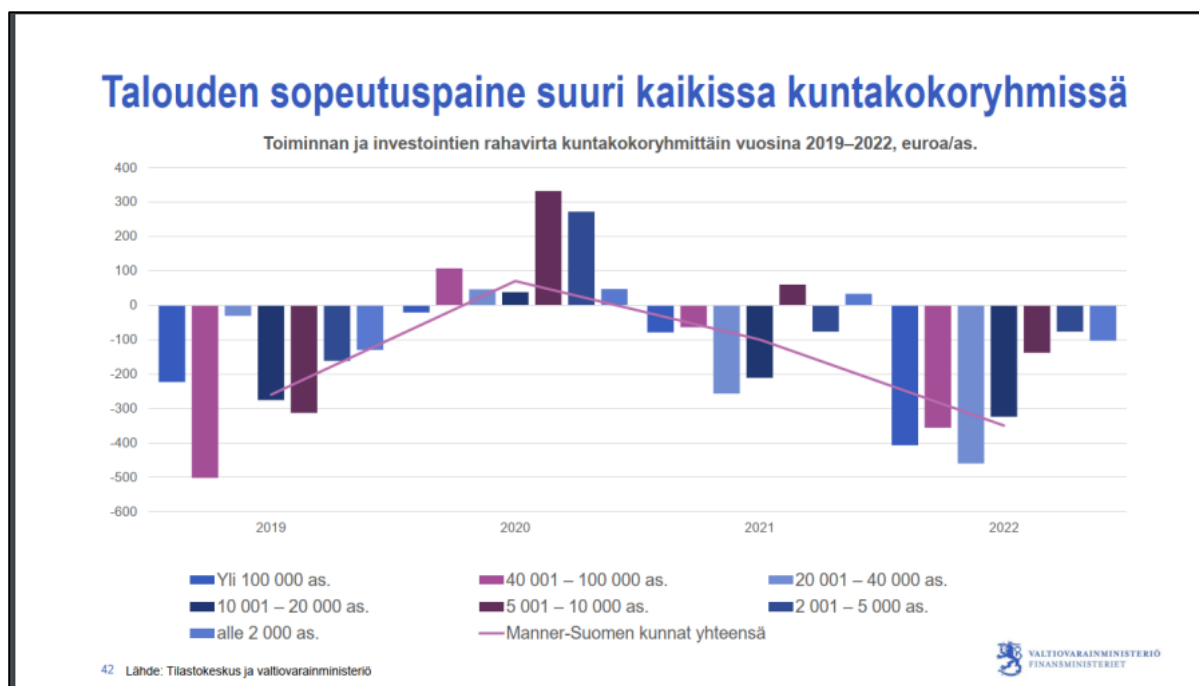
Vaikka paikallishallinnon menojen kasvu hidastuu v. 2022 covid-19-kriisin helpottaessa, heikkenee paikallishallinnon rahoitusasema voimakkaasti, kun määräaikaisten tukitoimien vaikutus pienenee tai päättyy. Kertaluonteiset covid-19-kriisistä johtuvat tuet eivät ratkaise kuntatalouden rakenteellista tulojen ja menojen epätasapainoa, joka on seurausta väestön ikääntymisen aiheuttamasta sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvupaineesta ja työikäisten määrän vähenemisestä. Kulutusmenojen kasvua ylläpitävät myös hallituksen päättämät tehtävien laajennukset, hoito- ja palveluelan purku sekä hintojen nousu. Toisaalta sote-uudistus saattaa kannustaa kuntia hillitsemään sote-menojen kasvua.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022. Henkilöstökulut muodostavat paikallishallinnon suurimman kuluerän, ja siksi kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys sen kustannuskehitykselle. Painelaskelmassa paikallishallinnon ansiokehityksen on oletettu mukailevan koko kansantalouden ennustettua ansiokehitystä vuosina 2022-2025.

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Sekä paikallishallinnon tulot että menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Paikallishallinnon menojen kasvupaine, joka on ollut seurausta vanhenevan väestön kasvavasta hoito- ja hoivapalvelujen tarpeesta, helpottuu sote-uudistuksen myötä. Paikallishallintoon luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin nuorien ikäluokkien palveluihin kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden palvelutarve laskee 2010-luvun syntyvyyden laskun vuoksi. Palvelutarpeen laskun vaikutusta on hieman pehmennetty kehitysarviossa, sillä valmiudet sopeuttaa palvelutuotantoa nopeasti vaihtelevat eri kunnissa.

Paikallishallinnon investoinnit ovat kasvaneet viimeiset 15 vuotta ja kasvu on ollut hyvin ripeää muutaman viime vuoden aikana. Paikallishallinnosta siirtyy hyvinvointialueiden mukana pois investointeja 1,2 mrd. euron edestä. Vaikka investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, oletetaan investointien pysyvän korkealla tasolla koko tarkastelujakson ajan. Investointipaineet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän ja väestön muuttoliikkeen vuoksi.

Paikallishallinnon menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa paikallishallinnon velkaantumista vuoteen 2023 saakka. Sote-uudistuksen seurauksena paikallishallinnolta siirtyy n. 4,6 mrd. euroa velkaa hyvinvointialueille v. 2023. Paikallishallinto jää painelaskelmassa alijäämäiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen, mutta alijäämä tasaantuu 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2024-2025. Tämä näkyy myös paikallishallinnon velkasuhteen kasvun hidastumisena.

Hyvinvointialueet

Eduskunta hyväksyi 23.6.2021 hallituksen esityksen koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista. Uudistusta koskeva lainsäädäntö tulee voimaan porrastetusti. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023

Hyvinvointialueet saavat rahoituksensa pääosin valtiolta. Valtionrahoitus kehittyy kahtena ensimmäisenä toimintavuonna palvelutarpeen kasvulla lisätyn 0,2 prosenttiyksiköllä sekä maakuntien hintaindeksin ja tehtävämuutosten mukaan. Lisäksi hyvinvointialueet saavat jonkin verran maksutuottoja. Vuonna 2023 sektorin kokonaistulot ovat 26,4 mrd. euroa, josta 90 % tulee valtiolta.

Hyvinvointialueiden menokehitys perustuu palvelutarpeen kasvuun sekä ennakoituun hintakehitykseen. Arvio investoinneista perustuu sairaanhoitopiirien taloussuunnitelmiin. Pääosa hyvinvointialueiden menoista koostuu sosiaali- ja terveystalouden tuotantokustannuksista. Vuonna 2023 menoista 25,2 mrd. euroa on henkilöstökuluja tai tavaroiden ja palveluiden ostomenoja.

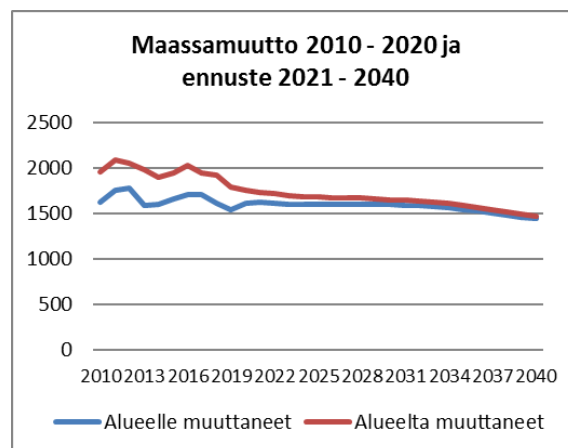
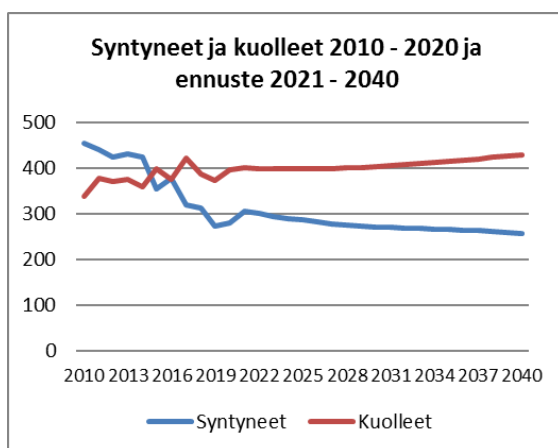
Hyvinvointialueille aiheutuu aluksi myös muutuskustannuksia toiminnan aloittamisesta ja järjestäytymisestä. Ennusteissa on oletettu, että ICT-muutuskustannuksista, hallinnollisista menoista sekä palkkojen yhdenmuokaistamisesta aiheutuvat muutuskustannukset toteutuvat sote-uudistusta koskevassa hallituksen esityksessä arvioidun mukaisina. Muutuskustannusten mittaluokkaan liittyy epävarmuutta.

Hyvinvointialueuudistuksen kuntakohtaisia taloudellisia vaikutuksia on arvioitu syksyllä 2021 talousarviota laadittaessa valtakunnallisten Valtiovarainministeriön (VM) ja Kuntaliiton tuottamien valmistelumateriaalien avulla. Kajaanin kaupungin osalta taloudellisten vaikutusten arviointi on vielä syksyllä 2021 erityisen haastavaa, koska vuoden 2021 sote-kustannukset ovat talousarviossa euromääräisesti liian matalalla tasolla ja tämä aiheuttaa lähtötietoihin vajausta. Kaupunki on tehnyt käytössä olevien tietojen pohjalta skenaariolaskelmia, joiden kautta on oletettavaa, että kaupungin taloustilanne on muutoksen jälkeen edelleen epätasapainossa. Rahoituslaskelmia päivitetään ja taloudellisten vaikutusten arviointia jatketaan valmistelun edetessä vuoden 2022 aikana.

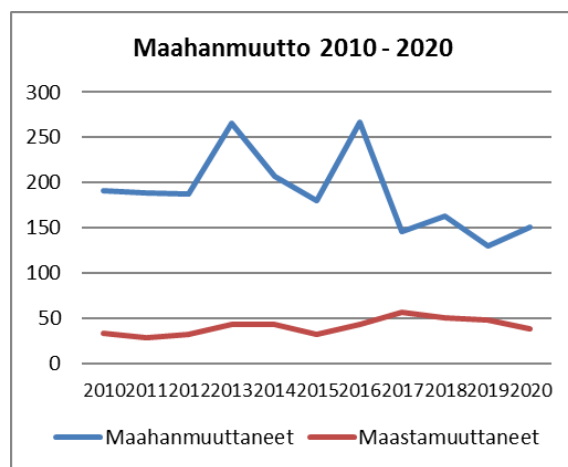

2010-luvun alussa Kajaaniin syntyi noin 450 lasta vuodessa. Vuosikymmenen loppupuolella lapsi syntyi enää reilut 300 vuodessa. Vuonna 2019 syntyvyys laski ensimmäisen kerran alle 300 lapsen (274 lasta). Vuonna 2020 syntyi 280 lasta. Vuoden 2021 kesäkuun loppuun mennessä lapsia oli syntynyt 163 (134 vuonna 2020). Väestöennusteen mukaan kuolleisuuden huippu on saavutettu eikä kuolleisuus juurikaan nouse.

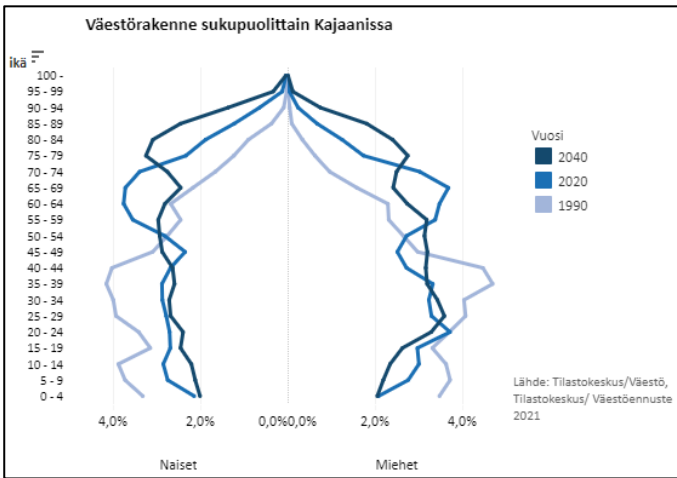
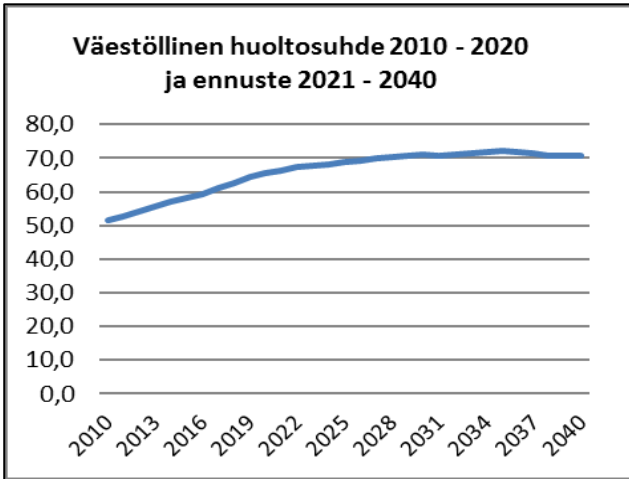
Kajaanista on muuttanut viime vuosina muualle maahan vajaat 300 ihmistä enemmän kuin tänne on muuttanut muualta Suomesta. Vuonna 2020 kuntien välinen nettomuutto oli -137 henkeä. Väestöennusteessa nettomaassamuuton oletetaan vähenevän, mutta pysyvän kuitenkin Kajaanille epäedullisena.

Maahanmuutto tasoittaa Kajaanin väkiluvun kehitystä. Vuonna 2020 Kajaaniin muutti ulkomailta 151 henkeä, ja Kajaanista muutti ulkomaille 38 henkeä. Maahanmuutto vaihtelee vuosittain.

Väestöllinen huoltosuhde eli alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15–64-vuotiaiden määrään heikkenee. Väestö vanhenee ja sukupuolirakenne vinoutuu. Väestörakenteen muuttuessa ikääntyneiden palvelukysyntä kasvaa ja lasten ja nuorten palvelujen tarve vähenee.

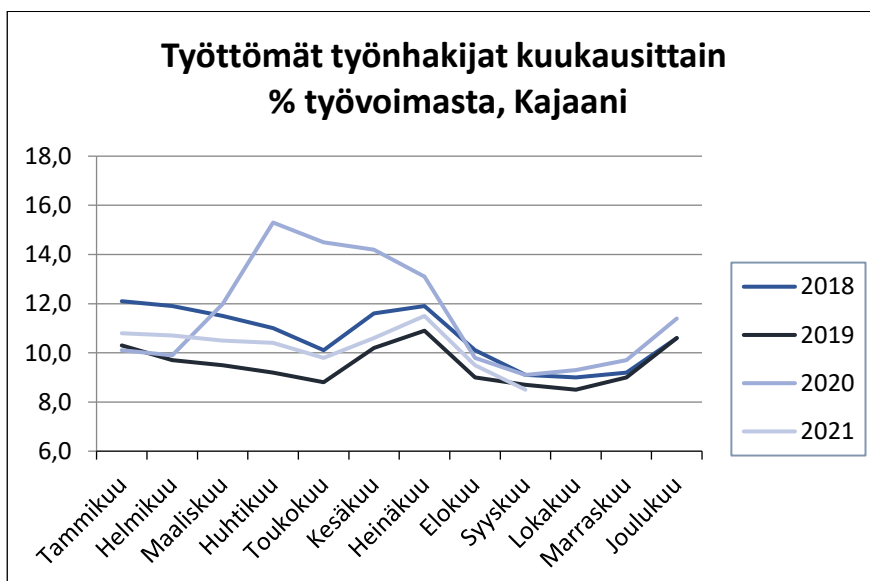

Työllisyys

Koko Kainuussa oli syyskuun lopussa 2 766 työtöntä työnhakijaa, mikä on vähiten Työnvälitystilaston ensimmäisen tiedon eli vuoden 2006 jälkeen. Valtakunnallisesti Kainuussa työllisyysluvut ovat paranneet muuta maata poikkeuksellisen nopeammin. Prosentuaalisesti tarkasteltuna pienentyminen kahden vuoden takaisesta oli suurinta koko maassa ja useimmilla muilla ELY-keskusalueilla työttömyys kasvoi.

Työttömyys pieneni vuoden takaisesta lähes kaikissa Kainuun kunnissa. Eniten työttömyys väheni Kuhmossa (-16 %) ja Hyrynsalmella (-12 %). Puolangalla työttömyys kasvoi 9 %. Lukumääräisesti tarkasteltuna työttömyys laski eniten Kajaanissa (-120). Alhaisin työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Sotkamon 6,2 % ja Kajaanin 8,5 %. Korkein osuus oli Puolangan 15,4 % ja Paltamon 12,0 %. Kajaanissa asui kuun lopussa 51 % Kainuun työttömistä työnhakijoista. (Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus, TE-palvelut, Työllisyyskatsaukset 2021)

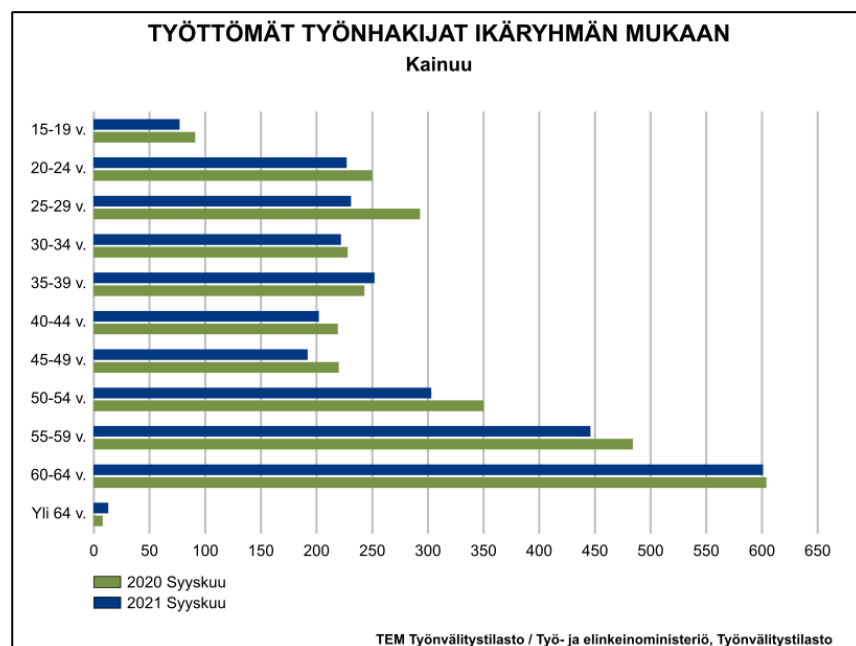
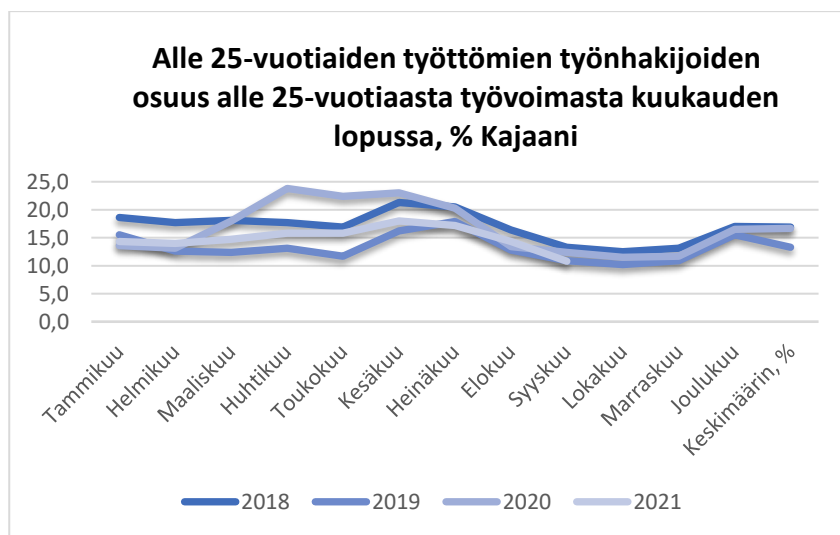
Työttömät työnhakijat Kainuussa 01/2019–08/2021

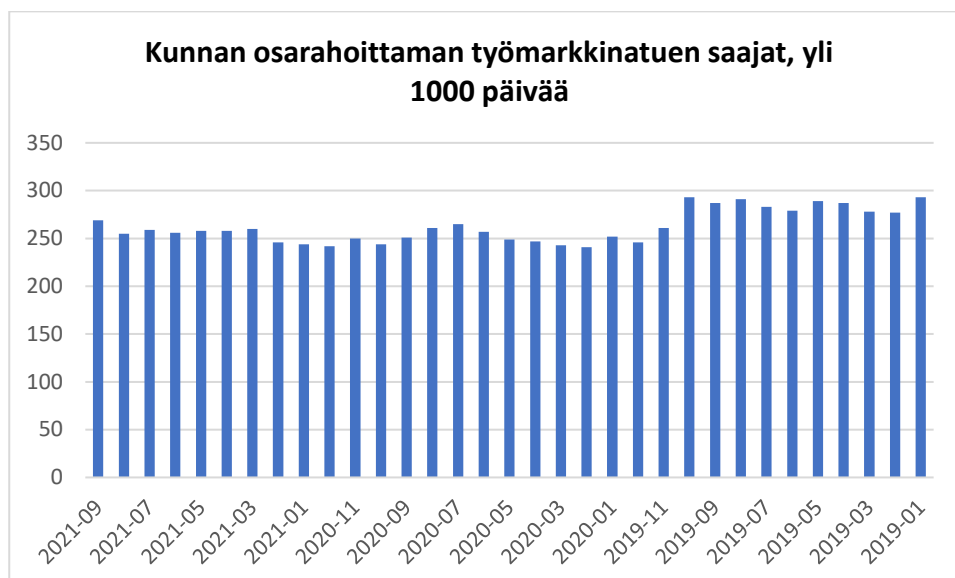

Syyskuussa 2021 Kajaanissa työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 1 420. Työttömistä työnhakijoista miehiä oli 882 ja naisia 538. Miesten työllisyysaste on ollut pidempään jo huomattavasti alempi kuin naisten. Naisten työttömyysaste on laskenut lukumääräisesti viime vuodesta 167:llä ja miesten 57:llä.

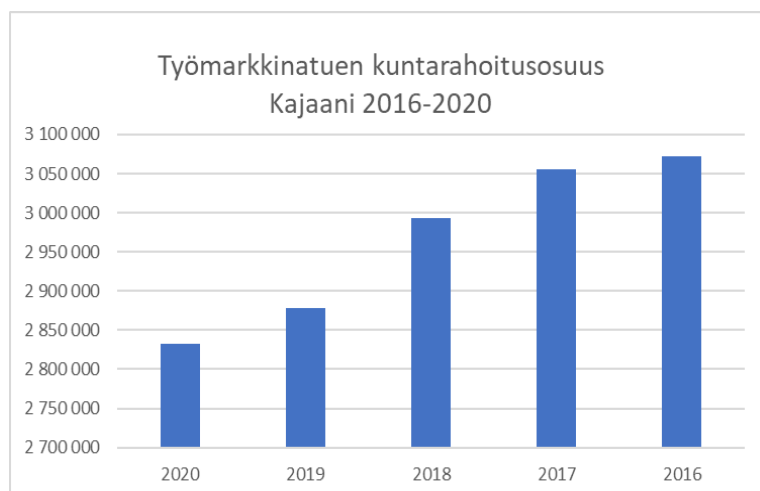
Nuorisotyöttömyys keskittyy Kajaaniin, jonka alle 25-vuotiaiden työttömien osuus Kainuun nuorista työttömistä oli 63 %. Syyskuun 2021 lopussa Kajaanissa oli alle 25-vuotiaita työttömiä 191 ja alle 20-vuotiaita 45. Osa työttömistä nuorista on välivuotta pitäviä tai jäänyt ilman opiskelupaikkaa. Kajaanissa nuorten työttömyysaste oli kuun lopussa 10,8 %. Koronapandemia nosti nuorten työttömyyttä pandemian alussa, mutta nyt nuorisotyöttömyys on lähtenyt takaisin laskuun. (Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus, TE-palvelut, Työllisyyskatsaukset 2021)

Yli 50-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli syyskuussa 2021 Kajaanissa 584, joka on 34 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli hieman nousussa ja heitä oli 362, joka on 28 henkilöä edellisvuotta enemmän. Kajaanin työmarkkinatuen kuntarahoitusosuudet ovat säilyneet lähes ennallaan vuonna 2021. Tämä johtuu osaltaan siitä, että yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden työttömien määrä on lievästi kasvanut ja näiden henkilöiden työmarkkinatuesta kunta maksaa 70 %. Kunnan maksuosuus yli 300 päivää työttömän olleiden työmarkkinatuesta on 50 %. Koronapandemian vaikutuksia työmarkkinatukimaksuihin on ollut nähtävissä muun muassa yrittäjille myönnettyjen työmarkkinatuen maksuosuuksissa.

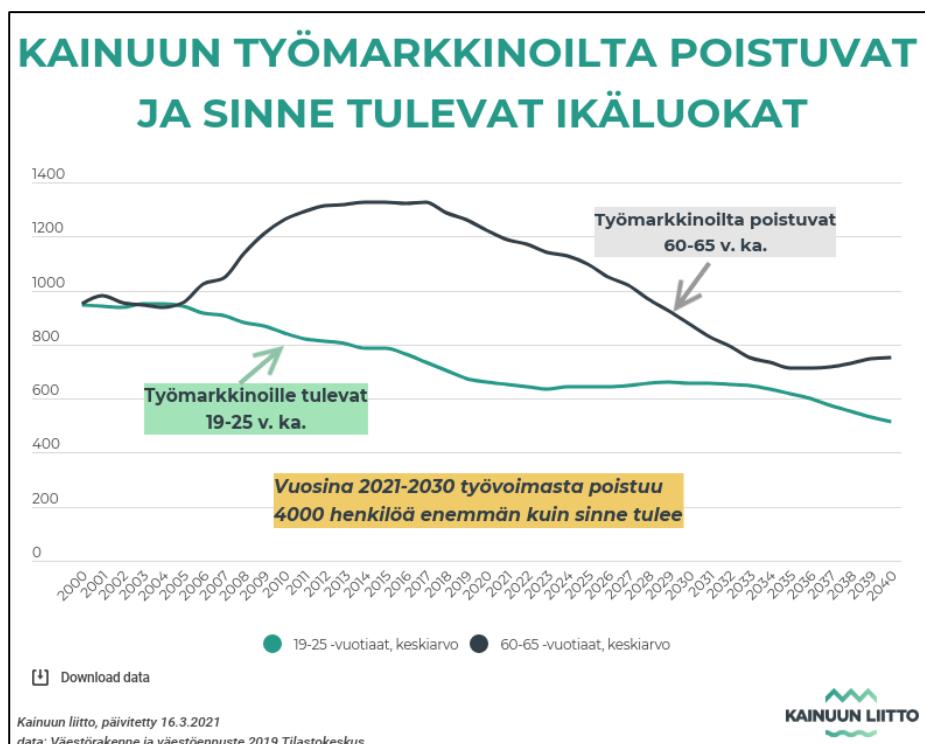
Työmarkkinatuen kuntaosuus on tästä huolimatta kokonaisuudessaan ollut laskusuuntainen vuodesta 2016 lähtien. Työmarkkinatuen kuntarahoitusosuuksien laskusuhdanne johtuu osaltaan alueen erittäin hyvästä työllisyystilanteesta, työttömien ikärakenteesta sekä kunnan työllisyysenhoidon henkilöstö resurssoinnin lisäämisestä Kainuun kuntakokeilun myötä.

Syyskuussa 2021 TE-palveluissa oli avoinna työpaikkoja 36 % enemmän (+309) kuin vuosi sitten, yhteensä 1 175. Kuukauden aikana oli avoinna yhteensä 2 330 eri työpaikkaa, 57 % vuotta aiempaa enemmän (+847). Syyskuun lopussa avoinna olleista työpaikoista 67 % (793) oli Kajaanissa.

Useissa ammattiryhmissä TE-toimistoon avoimeksi ilmoitettuja työpaikkoja on enemmän kuin alalla on työttömiä työnhakijoita. Monella alalla Kainuussa on jo pitkään ollut työvoimapula. Vaikeinta oli löytää terveydenhuollon erityisasiantuntijoita – eli esimerkiksi lääkäreitä, hammaslääkäreitä ja eläinlääkäreitä –, prosessityöntekijöitä, siivoojia, laskennan ja varastoinnin toimistotyöntekijöitä sekä terveydenhuollon asiantuntijoita – eli esimerkiksi sairaanhoitajia. (Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus, TE-palvelut, Työllisyyskatsaukset 2021)

Kainuun alueen suurena haasteena on väestönkehitys, joka on viime vuosina ollut laskeva. Kehityksen suunnan muuttaminen tai lieventäminen edellyttää suurta määrää nuoria, sekä etenkin työikäisiä asukkaita Kainuuseen, että osaavan työvoiman saamista ulkomailta. Vuosina 2021–2030 työvoimasta poistuu Kainuussa 4000 henkilöä enemmän, kuin sinne tulee. Tämä tekee noin 445 henkilön vajeen vuodessa.

Hallitus päätti puoliväliriihessä jatkaa valmistelua TE-palvelujen siirtämiseksi kunnille. Maaliskuun alussa käynnistyneissä työllisyyden kuntakokeiluissa tavoitellaan eri palveluiden parempaa yhteensovittamista ja tehokkaiden palveluiden löytämistä. TE-palvelut siirtyvät kokonaan kunnille vuoden 2024 aikana. Kuntien uudesta rahoitusmallista ei ole vielä tietoa. (Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, tiedote 29.4.2021)

Asuminen

Kajaanissa oli 18 683 asutokuntaa vuonna 2020. Asutokuntien pinta-ala oli keskimäärin 41,6 m²/henkilö. Ahtaasti asuminen on vähentynyt ja tilavasti asuminen lisääntynyt hiljalleen. Vuonna 2020 ahtaasti asui 5 210 kajaanilaista. Asutokunnista 33 prosenttia asui vuokralla. Vuokralla asuminen on lisääntynyt hieman viime vuosina. Rivi- ja pientaloissa asuu 53 prosenttia asutokunnista.

Tilastokeskuksen mukaan Kajaanissa oli 7 asunnotonta vuonna 2019. Kainuun soten aikuissosiaalityö on pannonnut viime vuosina asunnottomuuden purkamiseen ja ennaltaehkäisyyn. Uusia palveluja ovat mm. väli-vuokraus, välitystilipalvelu, asumisen ohjaus ja tilapäismajoitus. Lokakuussa 2020 Kajaanissa asui 30 henkilöä Kainuun soten välivuokra-asunnossa. Välivuokrauksen ehtona on sitoutuminen välitystilipalveluun ja asumisen ohjaukseen. Ilman näitä palveluja asiakkaat olisivat todennäköisimmin asunnottomia.

Vuonna 2020 Kajaanissa oli 8 681 asuinrakennusta. Niistä pientaloja oli 7 480, rivitaloja 657 ja kerrostaloja 544. Asuntoja oli yhteensä 20 829, ja niistä vakinaisesti asuttuja 18 683. Kesämökkejä oli 1 648.

Vuonna 2019 vuokra-asuntojen keskimääräinen vuokra oli 11,94 euroa/m². Vaparaohitteisten asuntojen keskimääräinen vuokra oli 12,36 euroa/m² ja ARA-rahoitteisten 11,31 euroa/m². Vanhojen osakeasuntojen kauppia tehtiin 512, ja niiden keskimääräinen neliöhinta oli 1 253 euroa.

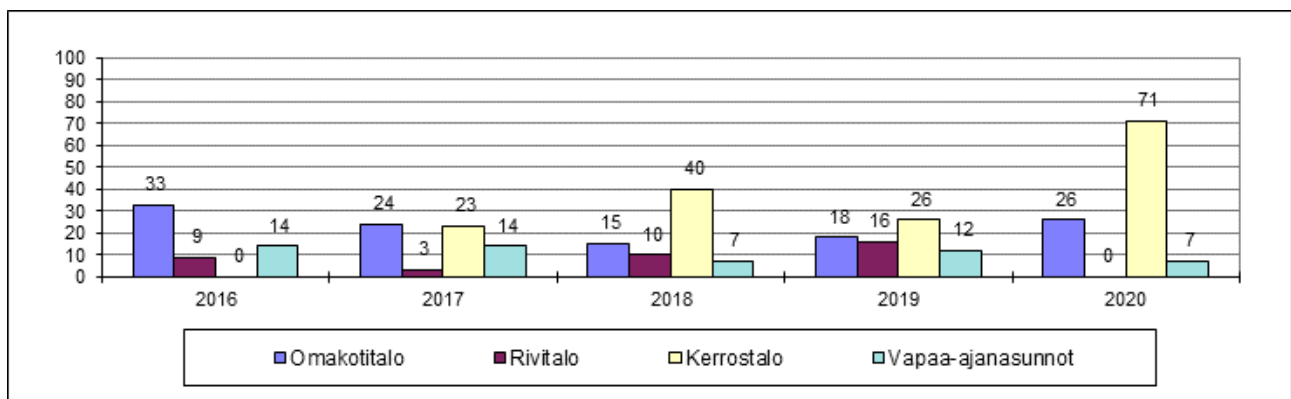
Rakentaminen

Vuonna 2020 Kajaanissa käsiteltiin yhteensä 367 rakennus- ja toimenpidelupaa. Vuosittainen lupakäsittelymäärä kokonaisuudessaan on ollut hienoisessa kasvussa. Uusien omakotitalojen lupia myönnettiin 26 kpl, mikä on 8 taloa enemmän kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2020 myönnettiin haja-asutusalueelle 11 omakotitalon rakennuslupaa. Asuinrakennuksia koskevia uudisrakennuslupia myönnettiin yhteensä 28 kpl ja ne koskivat 97 huoneistoa.

Vuoden 2020 rakennus- ja toimenpideluvissa on nähtävissä Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA:n ja Ely-keskuksen energia-avustukset, jotka ovat lisänneet lämmitysjärjestelmä-muutoslupien määrää. Korona-vuoden (2020) aikana yksityishenkilöiden tarvitsema pienrakentamiseen ja remontointiin liittyvä neuvonta-, ohjaus- ja valvontatyömäärä on ollut erityisessä kasvussa, mikä on näkynyt myös toimenpidelupien määrässä.

Myönnetyt luvat 2016–2020

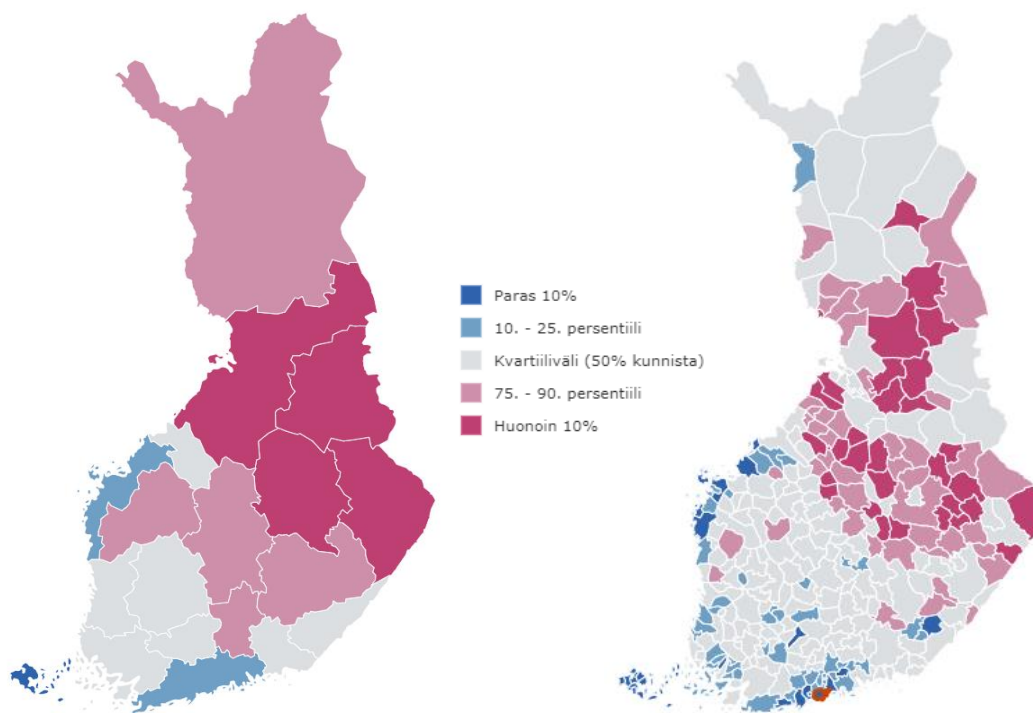
Asuinhuoneistojen lukumäärät, mukaan lukien vapaa-ajan asunnot

Hyvinvointi

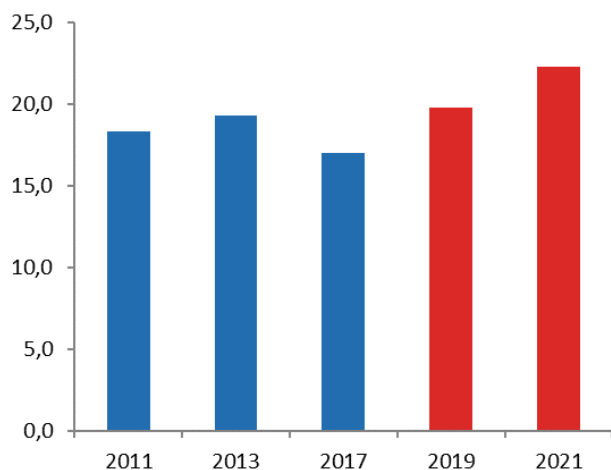
Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ikävakioidun sairastavuusindeksin 2014–2016 mukaan Kajaani kuuluu kuntien keskijoukkoon, vaikka Kainuu maakuntana kuuluukin huonoimpaan kymmenekseen sairastavuudessa.

Ikävakioitu sairastavuusindeksi 2014–2016

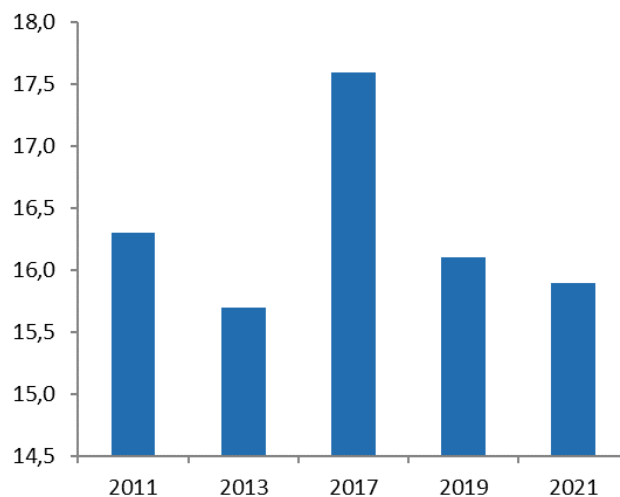

Kajaanin hyvinvointisuunnitelman mukaiset tulosindikaattorit kertovat kajaanilaisten terveydessä ja hyvinvoinnissa tapahtuneista muutoksista. Entistä harvempi 8. ja 9. luokan oppilas on ylipainoinen, mutta entistä useampi 8. ja 9. luokan oppilas tupakoi ja kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai heikoksi. Entistä useampi 17–24-vuotias on koulutuksessa, mutta 18–24-vuotiaiden työttömyys on lisääntynyt. Työkyvyttömyyseläkkeellä olevien 25–64-vuotiaiden osuus on pysynyt ennallaan, mutta aikaisempaa useampi 25–64-vuotias on saanut toimeentulotukea pitkäaikaisesti. 65 vuotta täyttäneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot ovat vähentyneet. Seuraavissa kaavioissa myönteistä kehitystä on kuvattu sinisellä ja kielteistä punaisella.

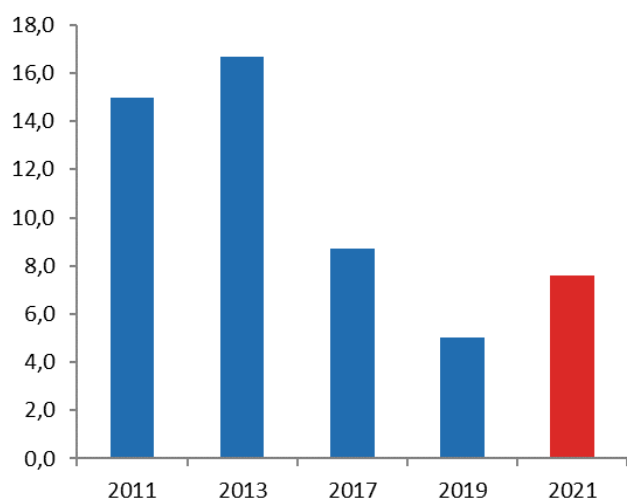
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi
% 8. ja 9. luokan oppilaista

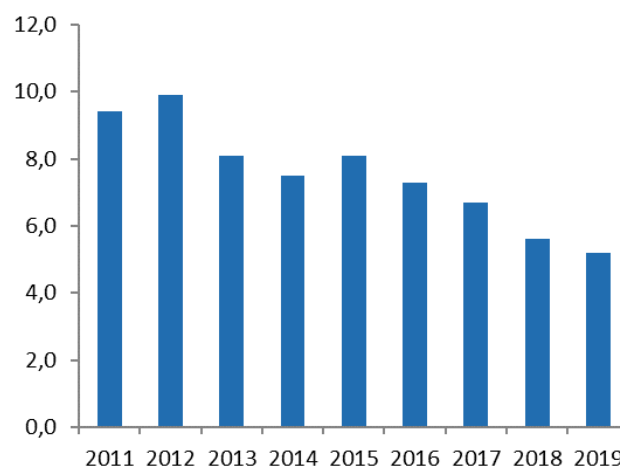
Ylipaino
% 8. ja 9. luokan oppilaista

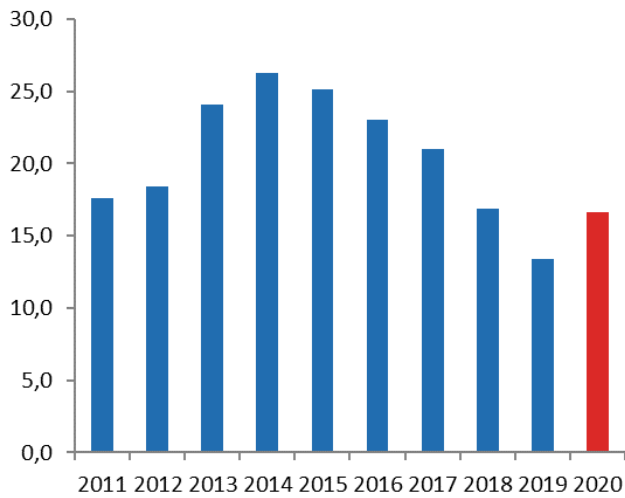
Tupakoi päivittäin
% 8. ja 9. luokan oppilaista

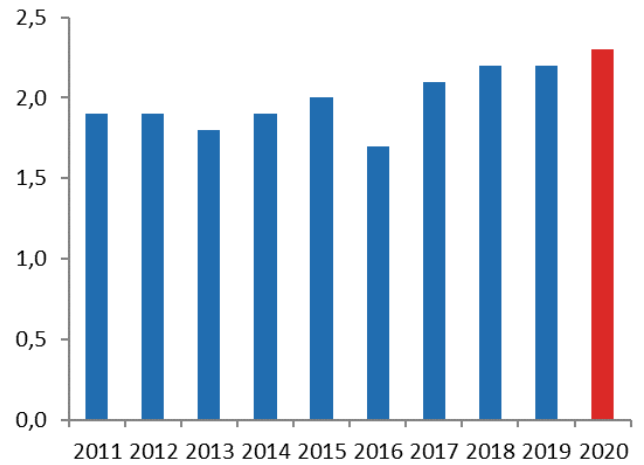
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat
% vastaavanikäisestä väestöstä

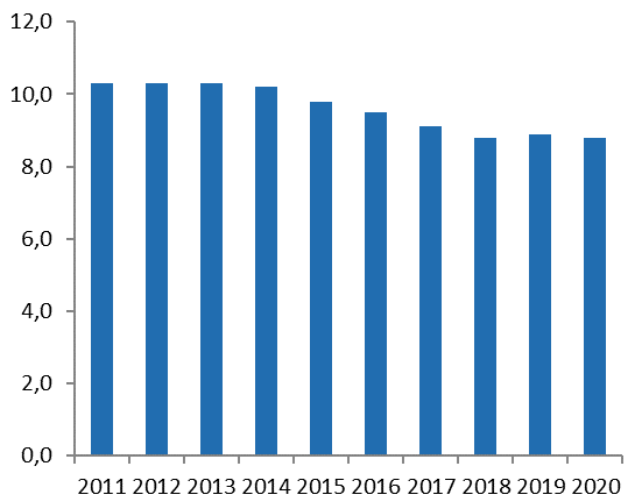
Nuorisotyöttömät
% 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

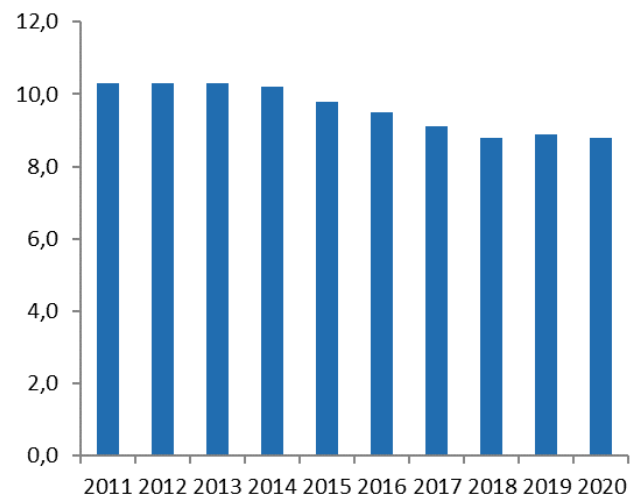
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet
25 - 64-vuotiaat
% vastaavanikäisestä väestöstä

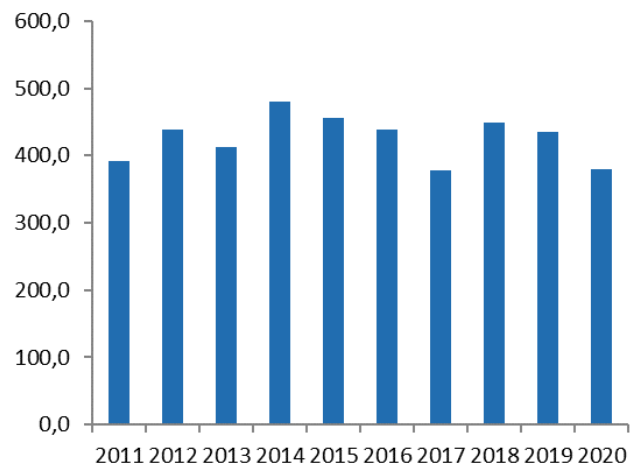
Työttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat
% vastaavanikäisestä väestöstä

Työttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat
% vastaavanikäisestä väestöstä

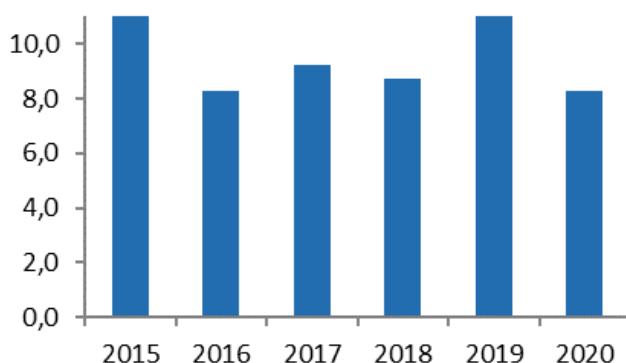
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot
65 vuotta täyttäneillä
/ 10 000 vastaavanikäistä

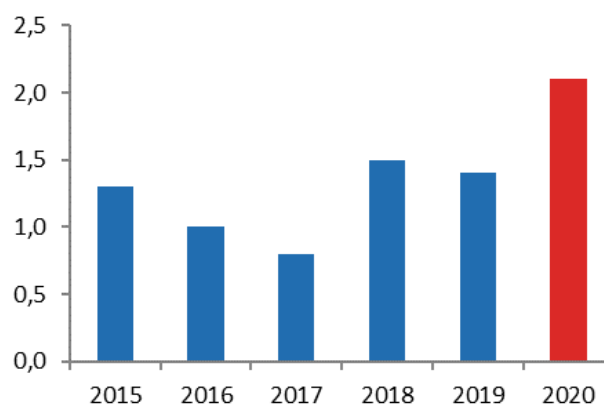
Turvallisuus

Turvallisuusindikaattorit kertovat kajaanilaisten turvallisuudessa tapahtuneista muutoksista. Henkeen ja terveyteen kohdistuneita ja päihteiden vaikutuksen alaisina tehtyjä väkivaltarikoksia on tehty aiempaa vähemmän. Sen sijaan päihteiden vaikutuksen alaisina tehdyt rikokset ja rattijuopumukset ovat lisääntyneet jo kolmena vuotena peräkkäin. Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset ovat lisääntyneet. Alkoholi-juomien myynti on myös lisääntynyt jonkin verran. Seksuualliväkivaltaa kokeneiden tyttöjen osuus on kasvanut 8. ja 9. luokilla, lukiossa ja ammatillisessa oppilaitoksessa. Seuraavissa kaavioissa myönteistä kehitystä on kuvattu sinisellä ja kielteistä kehitystä punaisella.

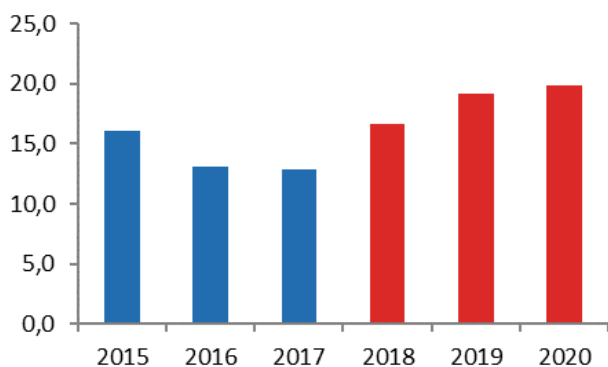
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

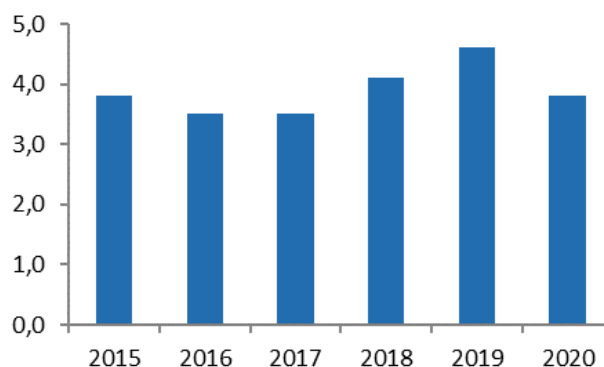
Poliisin tietoon tulleet huumausainerikokset / 1 000 asukasta

Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta

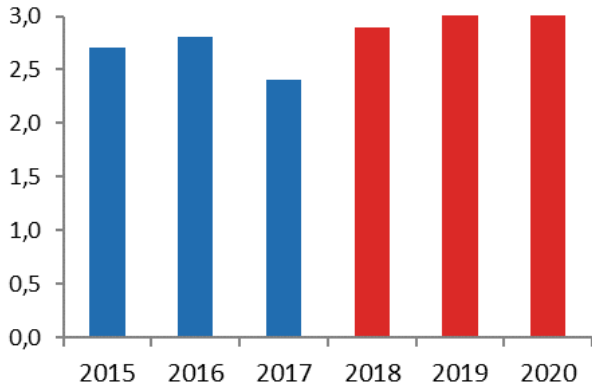

Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä väkivaltarikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta

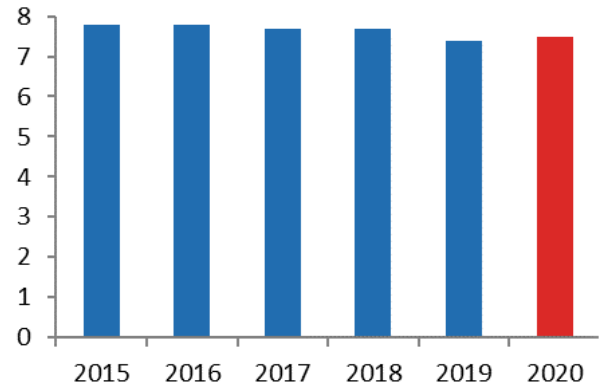

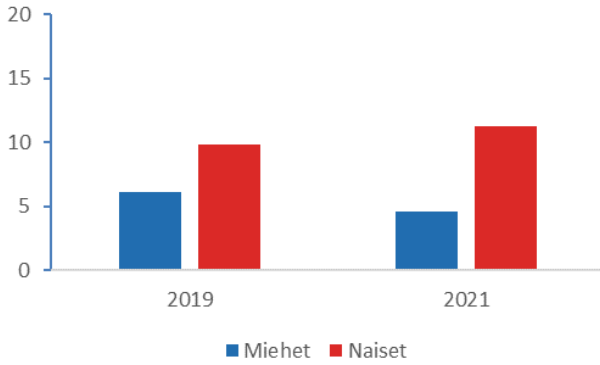
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

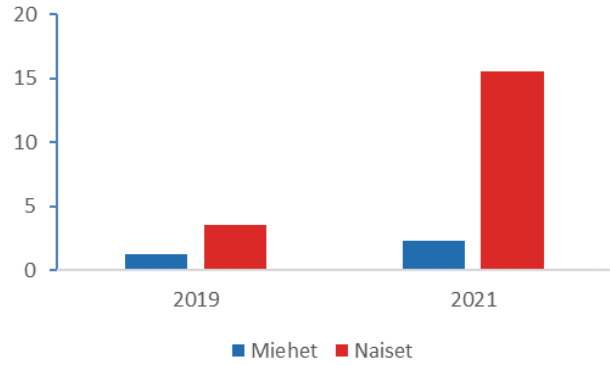
Alkoholijuomien myynti asukasta kohti 100 %:n alkoholia, litraa

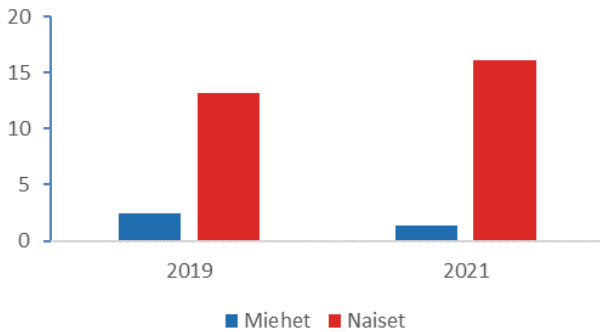
Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden oppilaista

Kokenut seksuaaliväkivaltaa vuoden aikana, % ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

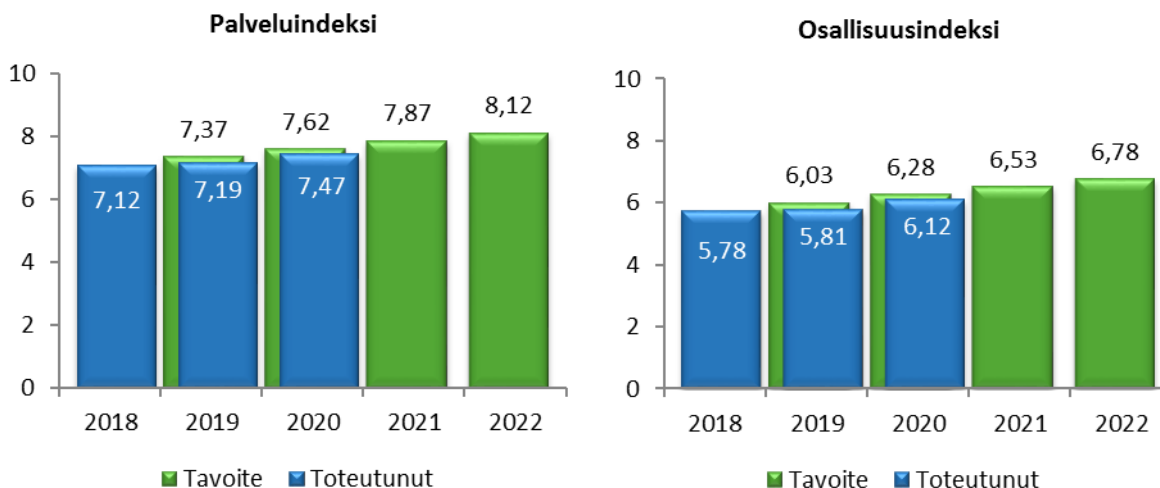
2 KAUPUNKISTRATEGIA

Kaupunginvaltuuston 11.6.2018 hyväksymän Luontokaupunki kasvun kärjessä -kaupunkistrategian tavoitteena on, että Kajaani on vuonna 2022 kasvun kärjessä väestön hyvinvoinnissa, kaupungin vetovoimaisuudessa ja innovatiivisuudessa. Suuntaamme tulevaisuuteen neljällä kasvuteemalla.

Kasvuteema 1. Asukkaiden tyytyväisyys: *Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa*

Kehitämme Kajaania yhteistyössä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa. Luomme foorumeja ja tilaisuuksia osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Osallistamisen päämääränä on kaupunkilaisten hyvinvointi. Parannamme ja uudistamme palveluja ja toimintaympäristöä yhteistyöllä, jossa kaupunki toimii avoimena kehitysalustana palveluratkaisuille. Tämä tarkoittaa uusia kumppanuuksia ja kokeilukulttuuria. Hyödynnämme innovaatioita ja digitalisaatiota palvelujen kehittämisessä ja avaamme dataamme hyötykäyttöön.

Päämääränämme on, että vuonna 2022 kajaanilaisten tyytyväisyys palveluihin ja osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin on lisääntynyt.

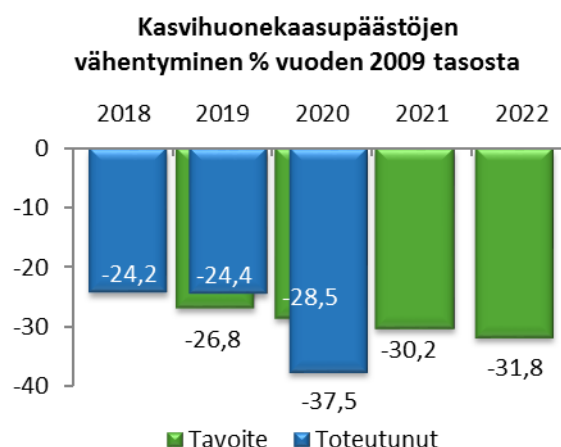

Kasvuteema 2. Luonto ja ympäristö: *Resurssiviisautta luontokaupungissa*

Puhtaat metsämme ja järvemme ovat lähellä. Taajamametsämme ja lähivirkistysalueemme ovat helposti saatavissa. Meillä on neljä vuodenaikaa. Pidämme yhdessä huolta luonnostamme ja ympäristöstämme. Käytämme resurssejamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävästä kehitystä edistävästi. Tiivis kaupunkirakenne, tilojen tehokas käyttö, energiatehokkuus ja vastuulliset hankinnat vähentävät päästöjämme ja hillitsevät ilmastomuutosta. Suosimalla kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikenteen käyttöä huolehdimme itsestämme ja luonnostamme. Terveessä ja puhtaassa Kajaanissa on hyvä asua tulevaisuudessakin.

Päämääränämme on, että vuonna 2022 olemme pienillä ja isoilla teoilla kantaneet vastuutamme tulevaisuudesta. Kasvihuonepäästöt ovat vähentyneet.

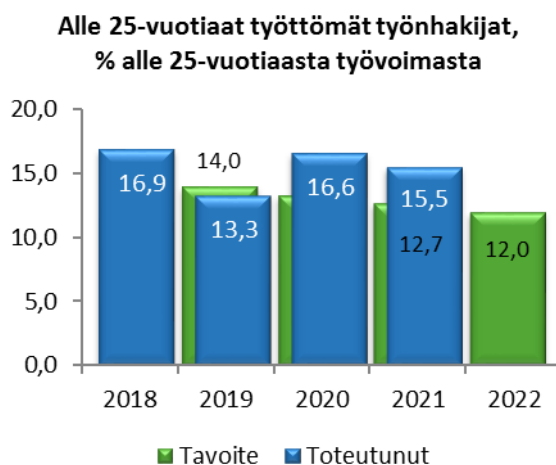
Tavoitteena on vähentää kasvihuonekaasupäästöjä -40 % vuosina 2009–2030.

Kasvuteema 3. Nuoret keskiössä: *Tulevaisuus nuorissa*

Nuorten hyvinvointi on tulevaisuuden kannalta tärkeää. Lisäämme opiskelijamyönteisyyttämme. Haluamme, että kajaanilaisnuoret opiskelevat oppimista, terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävissä oppimisympäristöissä. Kiinnitämme huomiotamme nuorten osallisuuteen. Luomme edellytyksiä kulttuurille ja nuorten tapahtumille, kohtaamispaikoille ja harrastusmahdollisuuksille. Tarjoamme nuorille mahdollisuuksia oman elämän rakentamiseen. Haluamme, ettei yksikään nuori syrjäydy. Kajaani on kaupunki, jossa nuorten on hyvä kasvaa. Meille on tärkeää, että nuorille rakentuu myönteinen suhde kotikaupunkiinsa. Tänne on viimeistään perheen perustamisen myötä hyvä palata asumaan ja tekemään töitä. Kotikaupunkiin, joka tarjoaa turvallisen kasvu-ympäristön uudelle sukupolvelle.

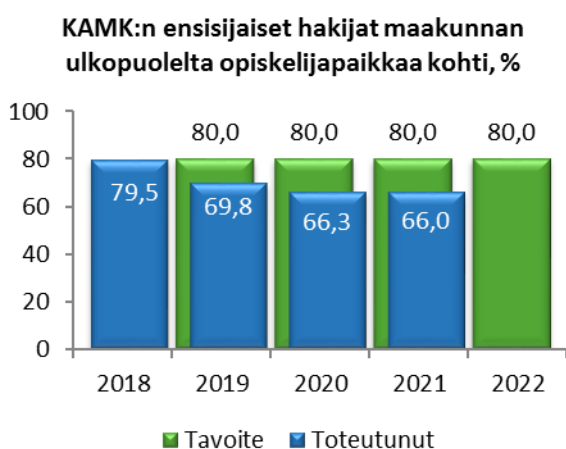
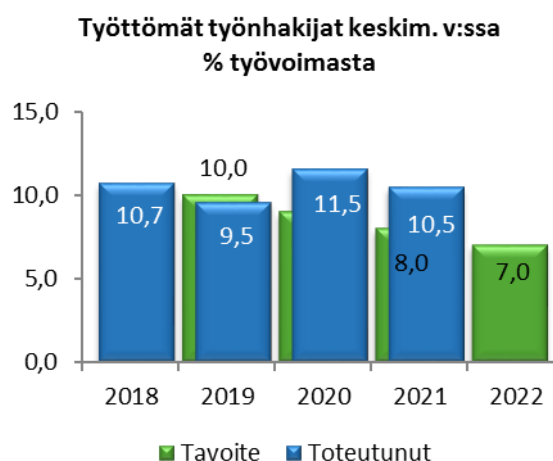
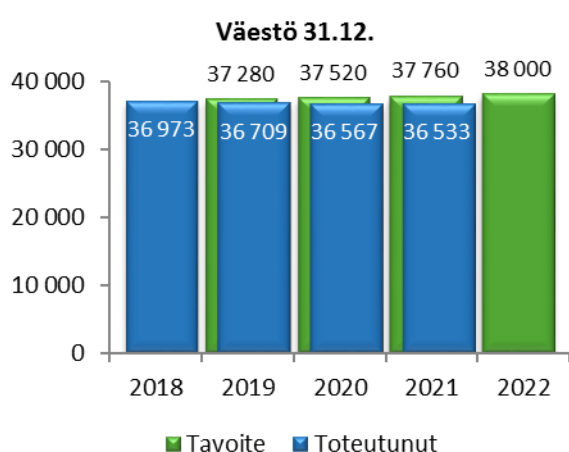
Päämääränämme on, että vuonna 2022 nuorilla on mielekästä tekemistä. He opiskelevat tai ovat töissä.

Kasvuteema 4. Elinvoima ja osaaminen: Osaajista elinvoimaa

Panostamme uudistavaan elinvoimapolitiikkaan ja tuemme yritystoiminnan kasvua. Haemme kestävästä kasvusta mittauksista, pelialalta, luonnonvarojen jalostuksesta ja matkailusta. Rakennamme uutta osaamista tiedon hyödyntämisestä ja digitaalisten palvelujen kehittämisestä. Tarvitsemme kaupunkiin nuoria tulevaisuuden tekijöitä. Kajaani on vetovoimainen ja haluttu kaupunki opiskelijoille, nuorille pariskunnille ja nuorille perheille. Haluamme nuorten naisten aktiivisuutta ja energiaa kaupungin elinvoiman rakentajiksi. Teemme Kajaanista laajassa yhteistyössä houkuttelevaa paikkakuntaa muuttamiselle, asumiselle ja yritystoiminnalle. Olemme vetovoimainen muuttokohde ulkomaalaisille.

Päämääränämme on, että vuonna 2022 Kajaanissa asuu vähintään 38 000 ihmistä. Työllisyystilanne on hyvä. Kajaani houkuttelee yhä enemmän opiskelijoita myös maakunnan ulkopuolelta.

Talousarviossa asetetaan vuosittain mitattavat tavoitteet toimialoille, liikelaitoksille ja tytäryhtiöille strategian toteuttamiseksi. Lisäksi keskeiset suunnitelmat, ohjelmat ja linjaukset toteuttavat strategiaa:

[Kajaanin kaupungin omistajapoliittiset linjaukset](#) (kaupunginvaltuusto 7.12.2020)

[Elinvoimaohjelma](#) (kaupunginhallitus 19.6.2018)

[Kajaanin kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2013–2017 ja laaja hyvinvointisuunnitelma 2018–2020](#)
(kaupunginvaltuusto 11.2.2019)

[Maankäyttöpoliittinen ohjelma 2019–2022](#) (kaupunginvaltuusto 10.2.2020)

[Henkilöstöohjelma 2019–2022](#) (kaupunginhallitus 29.1.2019)

[Kulttuuriohjelma 2019–2022](#) (kaupunginhallitus 12.3.2019)

[Liikuntapoliittinen ohjelma 2025](#) (kaupunginvaltuusto 10.2.2020)

3 ARVIO KAJAANI-KONSERNIN MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ

Kajaanin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 31.5.2021.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa,
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä
- omaisuus ja voimavarat turvataan

Sisäisen valvonnan osatekijät jaotellaan Kajaanin kaupungissa seuraavasti:

- 1) päätöksentekoprosessin sisäinen valvonta,
- 2) henkilöstöasioiden sisäinen valvonta,
- 3) taloussuunnittelun sisäinen valvonta,
- 4) kirjanpidon ja maksuliikenteen sisäinen valvonta,
- 5) talousraportointi,
- 6) omaisuuden hallinnoinnin sisäinen valvonta,
- 7) tietohallinnon ja tietoturvan sisäinen valvonta,
- 8) avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen,
- 9) sopimushallinta sekä
- 10) hankkeiden (projektien) hallinnointi

Riskillä tarkoitetaan epävarmuuden vaikutusta Kajaanin kaupunkikonsernin tavoitteisiin. Epävarmuuden vaikutukset voivat olla joko negatiivisia tai positiivisia suhteissa tavoitteisiin. Riski on siis joko mahdollisuus, uhka tai niiden yhdistelmä. Riskin merkittävyyttä arvioidaan tapahtuman todennäköisyyden ja seurausten yhdistelmänä.

Kajaanin kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään riskialueeseen:

- 1) strategiset riskit,
- 2) taloudelliset riskit,
- 3) operatiiviset riskit sekä
- 4) vahinkoriskit.

3.1 Strategiset riskit

Strategiset riskit ovat riskejä, jotka liittyvät Kajaanin kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin sekä niihin kohdistuviin sisäisiin tai ulkoihin epävarmuustekijöihin. Strategiset riskit liittyvät tyypillisesti (liike-)toimintapäätösten tekemiseen, resurssien allokointiin, johtamisjärjestelmiin ja kykyyn reagoida toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Kaupungin toimintaan liittyviä strategisia riskejä ovat esimerkiksi strategisten tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit kuten väestö- ja työpaikkamuutokset, toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat riskit, palvelujen järjestämistapoihin liittyvät riskit, lainsäädäntömuutokset sekä laajavaikuttaiset ilmasto- ja ympäristömuutokset.

Kaupungin väestömäärän ja väestörakenteen negatiivinen kehitys, sekä huoltosuhteen heikkeneminen ovat merkittävä riski. Riskin toteutumista ja mahdollisia muutoksia riskin muutosnopeuteen liittyen täytyy seurata, jotta kaupungin palvelurakenteita saadaan suhteutettua väestöpohjan muutoksiin nähden riittävästi. Ennakoitua nopeammat muutokset voivat aiheuttaa nopeita muutostarpeita myös kaupungin palvelurakenteissa.

Elinkeinoelämän kehitys ja alueen elinkeinorakenne vaikuttavat työllisyyteen, muuttoliikkeeseen, investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämässä tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa muun muassa verotulojen kehitykseen ja työllisyyteen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin. Viimevuosina keskeiseksi riskiksi Kainuussa ja Kajaanissa on noussut osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet. Kyseessä on merkittävä riski alueen elinkeinoelämälle ja Kajaanin kaupungille.

Yksi merkittävimmästä strategisista riskikokonaisuuksista liittyy kaupungin talouden tasopainoon pitkällä aikavälillä. Käyttötalous ei ole tasapainossa ja palvelutuotannon kustannustaso on liian korkea tuloihin nähden. Taloudellisista tavoitteista poikkeaminen ja taloudelle asetettujen raamien ylittäminen sisältävät merkittäviä riskejä. Talouden tasopainoon liittyvien riskien hallinnassa oikein mitoitettuja sopeuttamistoimenpiteitä ja niiden toteutuminen ovat keskeisessä asemassa.

Sote uudistus tuo merkittävän muutoksen kaupungin toimintaympäristöön. Hyvinvointialueen myötä kaupungin rahoitusasemaan liittyvällä muutoksella voi olla merkittäviä vaikutuksia Kajaanin kaupungin talouteen, rahoitukseen sekä vaikutuksia myös lainanotto- ja kykyyn.

Työ- ja elinkeinopalvelut ovat siirtymässä kuntien järjestettäväksi vuonna 2024. Siirtoon liittyvän rahoitusmallin muutokseen liittyy merkittävää epävarmuutta. Riskinä on, että siirtyviä tehtäviä ei korvata täysimääräisesti, jolloin taloudellisen kuormitus kohdistuisi Kajaanin kaupunkiin. Muutoksen yhteydessä myös osaamisen siirtymiseen liittyy epävarmuutta. Riskiä pyritään hallitsemaan osallistamalla työllisyshoidon kuntakokeiluun. Kuntakokeilulla pyritään löytämään ennakoivasti toimivia malleja vaikuttavien palveluiden järjestämiseen.

3.2 Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät markkinahintojen muutoksiin, rahoitusvarojen riittävyyteen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä sekä vastapuolien kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa. Kaupungin toimintaan liittyviä taloudellisia riskejä ovat muun muassa verotulojen ja valtionosuuksien muutokset, rahoitus- ja korkoriskit, investointiriskit, takaus- ja vakuutusriskit, hyödykehintariskit, hinnoittelu sekä maksuvalmiusriskit (lyhyt- ja pitkäaikaisrahoitukset). Taloudellisten riskien hallintaa ohjaa mm. Kajaanin kaupunginvaltuuston vahvistama ohje varainhankinnasta ja sijoitustoiminnan periaatteista. Kaupungin merkittävin taloudellinen riski liittyy talousarviossa ja talouden raameissa pysymiseen.

Toiminnan kannattavuuteen liittyy useita riskejä. Kustannukset nousevat ja samanaikaisesti saatavilla oleva rahoitus tai muu tulopohja supistuu. Kiinteistöjen määrän, tilojen käyttöasteen sekä henkilöstömäärän täytyy olla tasapainossa tulojen kanssa tai toiminta ei ole taloudellisesti kannattavalla pohjalla.

Sijoitustoimintaan liittyy aina riskejä ja riskinotto on välttämätöntä, jotta asetetut tuottotavoitteet voidaan saavuttaa pidemmällä tarkasteluvälillä. Kajaanin kaupungin sijoitussalkun tuottotavoite on pitkällä aikavälillä noin 4 prosenttia. Kaupunki pyrkii hallitsemaan sijoitustoiminnan kokonaisriskitasoa ja epävarmuustekijöitä hajauttamalla sijoitusomaisuutta mahdollisimman laajasti maantieteellisen jakauman sekä eri omaisuusluokkien välillä. Kajaanin kaupunki on valinnut kolme varainhoitoyhtiötä, jotka hoitavat täyden valtakirjanperiaatteella kaupungin sijoitussalkkua. Varainhoidossa noudatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä sijoitustoiminnan linjauksia ja kaupunginhallituksen hyväksymää sijoitussuunnitelmaa ja varainhankintaa ja sijoitustoimintaa seuraa kaupunginhallituksen alaisena toimiva konsernijaosto.

Ennakoitua suuremmat verotulojen muutokset saattavat toteutuessaan aiheuttaa kaupungin palvelutasoon liittyvää muutostarvetta sekä palvelutason uudelleen tarkastelua.

Hyvinvointialueen valmisteluun liittyy epävarmuutta taloudellisten vaikutusten suuruudesta. Käytävissä olevat valtakunnalliset rahoituslaskelmat ovat syksyllä 2021 Kajaanin kaupungin osalta vielä epätarkkoja. Valtionvarainministeriön rahoituslaskelmissa käytetään kustannusten lähtötietoina vuoden 2021 talousarviotietoja, joissa sote-palvelujen osuus on euromääräisesti liian matalalla tasolla ja se aiheuttaa epätarkkuutta laskelmiin. Kaupungin omien skenaariolaskelmien myötä arvioidaan, että kaupungin talous edellyttää sopeuttamistoimia edelleen muutoksen jälkeenkin. Muutokseen sisältyvää taloudellista riskiä syntyy muun muassa siitä, että kaupungilta siirtyvät sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen kustannukset ovat korkeammat kuin kaupungilta siirtyvät tulot (verotulot ja valtiosuudet). Tämä aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia kaupungin saamiin valtionosuuksiin tulevina vuosina. Muutoksen jälkeen kaupungilla on edelleen vastuullaan vanha lainakanta sekä investointitarpeet tuleville vuosille. Nämä täytyy pystyä kattamaan merkittävästi pienentyvällä tulopohjalla.

3.3 Operatiiviset riskit

Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan kaupungin päivittäistä toimintaa, johtamista, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä. Operatiiviset riskit ovat tyypillisesti seurauksena tapahtumasta, joka aiheutuu riittämättömistä tai toimimattomista sisäisistä prosesseista, järjestelmistä tai ihmisistä. Operatiiviset riskejä ovat esimerkiksi organisaatioon ja johtamiseen liittyvät riskit, tietoturvallisuusriskit, prosessiriskit, toiminnan keskeytysriskit, projekti- ja hanketoiminnan riskit, sopimus- ja vastuuriskit, varautumiseen ja kriisitilanteisiin liittyvät riskit, sekä lain vastaiseen toimintaan ja väärinkäyttöihin liittyvät riskit.

Keskeisimmät henkilöstöriskit liittyvät henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin, sekä osaavan työvoiman saataavuuteen. Henkilöstön sairastavuuden lisääntyminen ja mahdollinen poissaolojen kasvu voivat vaikeuttaa palvelutuotantoa. Henkilöstön saatavuuteen liittyvät riskit ovat kasvaneet ja tulevalle suunnittelukaudella osaavan henkilöstön saatavuudessa voi ilmetä merkittäviä haasteita. Riski on edelleen korkea esimerkiksi perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen opettajien osalla ja edellä mainittujen lisäksi riski on kasvanut myös muiden ammattiryhmien osalta. Henkilöstön ikääntyminen ja työssä jaksaminen ovat keskeisiä haasteita suunnitelmakaudella.

Kaupungin talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden uudistusta koskevaan hankkeeseen liittyy useita merkittäviä riskejä, joilla voi toteutuessaan olla laaja-alaisia vaikutuksia koko organisaation toimintaan. Hankkeen riskienhallintaan on kiinnitettävä erityistä huomiota ja riskejä on hallittava projektiriskien hallintamenetelmin.

Covid-19 pandemiaan liittyy edelleen merkittäviä epävarmuustekijöitä, joista saattaa aiheutua erilaisia taloudellisia ja toiminallisia seurauksia myös tulevalle taloussuunnittelukaudella. Pandemiasta aiheutuvat vaikutukset kohdistuvat mm. henkilöstön työturvallisuuteen ja työssä jaksamiseen sekä kaupungin palvelutuotantoon. Pandemian mahdollinen pitkittyminen aiheuttaa haasteita kaupungin taloudelle, sekä koettelee työntekijöiden kuin kuntalaistenkin henkistä kriisinsietokykyä. Pandemiasta liittyvien riskien hallitsemiseksi tehostettu tilannekuvan ylläpito, viestintä ja ennakoivasti suunnitellut varautumistoimenpiteet ovat keskeisessä asemassa.

3.4 Vahinkoriskit

Vahinkoriskit ovat Kajaanin kaupunkikonsernin sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä. Vahinkoriskit kohdistuvat usein tiettyyn kohteeseen. Vahingon mahdollisuus sekä seuraukset ovat etukäteen tiedossa, mutta vahingon todennäköisyyttä ei tiedetä. Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä asiakkaiden, henkilöstön tai ympäristön turvallisuuteen sekä omaisuuteen. Vahinkoriskien hallintaan liittyy keskeisesti vakuutusurva, jonka on oltava riittävän kattavalla tasolla.

Henkilöturvallisuuteen liittyvät riskit voivat kohdistua sekä omaan omaan henkilöstöön että kaupungin palveluiden piirissä oleviin asiakkaisiin. Henkilöturvallisuusriskit muodostuvat esimerkiksi tapaturmista, uhkatilanteista sekä asiakkaisiin liittyvistä turvallisuuspoikkeamista. Tapaturmat voivat kohdistua kaupungin henkilöstöön, luottamushenkilöihin, asiakkaisiin, oppilaisiin ja opiskelijoihin. Tyypillisesti nämä ovat erilaisia työhön,

työmatkoihin tai opiskeluun liittyviä tapaturmia. Työtapaturmien varalle kaupungilla on lakisääteinen työtapa-
turma- ja ammattitautivakuutus, jota täydennetään vapaaehtoisella tapaturmavakuutuksella sekä matkavakuu-
tuksella.

Tulipaloihin ja muihin vahinkoihin liittyvät riskit, ovat todennäköisyydeltään pieniä, mutta toteutuessaan saat-
tavat aiheuttaa vakavia vahinkoja ihmisille, ympäristölle, kiinteistöille sekä palvelutuotannolle. Riskiä hallitaan
esimerkiksi kiinteistökohtaisten pelastussuunnitelmien ja säännöllisen harjoittelun avulla.

Poikkeukselliset luonnonolosuhteet voivat vaikuttaa kaupungin toimintaan monella tavalla. Erilaiset sään ääri-
ilmiöt voivat aiheuttaa kiinteistö-, henkilö ja omaisuusvahinkoja tai niistä voi seurata muita ylimääräisiä kustan-
nuksia. Kovat pakkasjaksot, varsinkin pitkittyessään, voivat aiheuttaa lämmityskustannusten nousua. Lisäksi esi-
merkiksi vesihuoltojärjestelmät ovat alttiita poikkeuksellisille luonnonolosuhteille. Riskienhallinnassa keskeistä
onkin varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Kaupunki varautuminen häiriötilanteisiin perustuu varautu-
missuunnitelmaan.

Kaupungin vakuutusturva on kilpailutettu vuonna 2020 ja uudet vakuutus sopimukset astuivat voimaan pääosin
1.1.2021. Kilpailutuksen yhteydessä on pyritty varmistamaan vakuutusten riittävä kattavuus suhteessa hyväk-
syttyn riskitasoon.

4 TALOUSSUUNNITTELU

4.1 Talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kaupungin toiminnan ja talouden tavoitteet sekä kaupunkikonsernin taloustavoitteet. Talousarvion valmistelusta vastaa hallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväl alueellaan. Liikelaitoksessa valmistelusta vastaa johtokunta. Kajaanin kaupungin tytäryhteisöille on asetettu omistajapoliittisissa linjauksissa (kv 7.12.2020 § 58) toimintaa ohjavia tavoitteita.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa, ja että edellytykset kunnantehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Talouden suunnittelussa lähtökohtana ovat strategiassa kunnan toiminnalle asetetut pitkän aikavälin tavoitteet, ennakoitujen talouden kehitysnäkymät, arvioitu väestön ja elinkeinojen kehitys sekä muut toimintaympäristön muutokset. Talousarviossa ja -suunnitelmassa otetaan huomioon koko kuntakonserni niin, että tytäryhteisöjen toiminta ja talous kytketään tavoitteiden avulla tiiviisti kunnan strategiaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään sekä kunnalle että kuntakonsernille toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kaupungin taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kaupungin tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona kateetaan.

Talouden tasapaino sisältää myös sen, etteivät kunnan sitoumukset ja niihin liittyvät riskit saa ylittää sen voimavaroja. Tämä edellyttää kuntakonsernin riskienhallinnan toimivuutta ja huomioon on otettava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

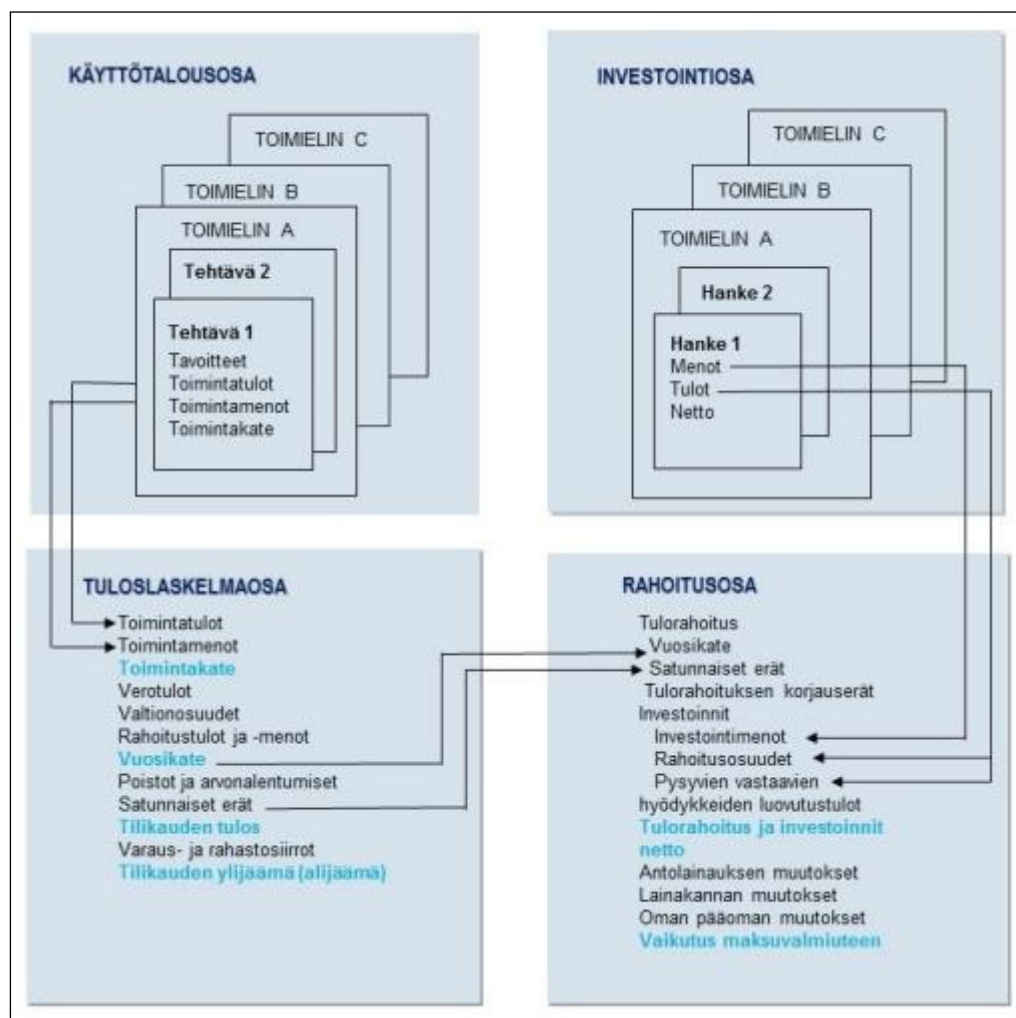
Kuntalain mukaan voidaan käynnistää ns. kriisikuntamenettely, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin tunnusluvut kahtena vuonna peräkkäin ovat täyttäneet seuraavat raja-arvot:

1. Kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30§:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen
2. Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
3. Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla
4. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Talousarvio muodostuu käyttötalous- ja tuloslaskelmaosasta sekä investointi- ja rahoitusosasta. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätöksen sisältyvässä talousarvion toteutumavertailussa.

Talousarvion ja -suunnitelman eri osien keskinäistä yhteyttä kuvaa alla oleva kaavio. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmasta. Käyttötaloussosassa asetetaan taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo- ja rahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvedona rahan lähteet ja käyttö.

Talousarvion ja -suunnitelman rakenne

4.2 Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Lakisääteinen talousarviositovuus koskee valtuuston hyväksymiä toiminnan tavoitteita sekä määrärahoja ja tuloarvioita. Muun toimielimen käyttösuunnitelmassa asettamat osatavoitteet, osamäärärahat ja osatuloarviot sitovat toimielimen alaista viranhaltijaa ja työntekijää samalla tavoin kuin muukin toimielimen tekemä päätös.

Talousarvion sitovuus on oikeudellisesti vahvempi kuin taloussuunnitelman. Taloussuunnitelma on kuitenkin kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita toiminnallisesti velvoittava asiakirja. Voimassa oleva taloussuunnitelma ohjaa talousarviotalmistelua. Siitä saa poiketa vain perustellusta syystä.

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

1) Käyttötalouden talousarvio on valtuustoon nähden sitova toimialatasolla seuraavasti:

- tuloskorteissa esitetyt toiminnalliset tavoitteet
- käyttötalouden osalta toimialan toimintakate

2) Tuloslaskelmaosan seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustuottojen ja -kulujen erotus
- poistoeron muutos
- varausten muutos
- rahastojen muutos

3) Rahoituslaskelmaosan seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- antolainauksen muutokset
- lainakannan muutokset
- talousjohtajalla on lyhytaikaisen rahoituksen otto-oikeus 50 miljoonaa euroa saakka.

4) Investointiosa on sitova hankeryhmittäin tai hankkeittain seuraavasti:

- maa- ja vesialueet: nettomenot
- talonrakennus (yli 1 milj. euron kohteet): hankekohtaiset nettomenot
- talonrakennus (alle 1 milj. euron kohteet): hankeryhmän nettomenot
- muut rakennushankkeet: hankeryhmän nettomenot
- kiinteät rakenteet ja laitteet: hankeryhmän nettomenot
- irtain omaisuus: toimialakohtaiset nettomenot

Hankkeissa, joiden sitovuustaso on hankeryhmäkohtainen, lautakunta voi päätöksellään siirtää määrärahaa kohteelta toiselle.

Alle 10 000 euron hankinnat kirjataan pääsääntöisesti käyttötalouteen.

5) Liikelayosten sitovat tavoitteet 2022 on esitetty liikelayosten tuloskorteissa.

Liikelayosten investoinnit ovat sitovia nettomenojen osalta.

6) Tytäryhteisöjen yleistavoitteena on pyrkimys mahdollisimman hyvään taloudelliseen tulokseen. Tytäryhteisöjen tavoitteet on esitetty tuloskortteissa.

7) Kuntayhtymien ja niiden liikelaitosten sitovat tavoitteet:

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

- osuuksia vastaava peruspääoman korko ja
- kuntarahoitusosuus 158 671 043 euroa.

Kainuun liitto

- osuuksia vastaava peruspääoman korko ja
- kuntarahoitusosuus 1 335 402 euroa.

Kainuun jätehuollon kuntayhtymä

- osuuksia vastaava peruspääoman korko.

4.3 Tilivelvollisuus

Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on seurata ja valvoa talousarvion toteutumista. Tilivelvollisuutta ei voi, päinvastoin kuin toimivaltaa, delegoida edelleen. Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on siten ohjata ja seurata alaistiaan toimintaa ja henkilöstöä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupungin toimielinten jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tulosalueen johtavat viranhaltijat (esittelijät sekä toimielinten tehtäväalueella itsenäisestä tulos-/vastuualueesta vastaavat viranhaltijat). Tilivelvollisten määrittäminen kuuluu Kajaanin kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen mukaan tarkastuslautakunnalle. Tarkastuslautakunta pyytää vakiintuneen käytännön mukaan asiasta tilintarkastajan ja kaupunginhallituksen lausunnot, ennen kuin asia viedään tiedoksi kaupunginvaltuustolle. Vuoden 2020 tilivelvolliset on määrätty kaupunginvaltuuston kokouksessa 31.5.2021 § 26.

Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle asemansa perusteella muutoinkin: esimiehenä, lasten hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä vastaavana viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että

- viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi
- viranhaltijaan voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus
- viranhaltijalle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvolliseen voidaan kohdistaa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Viime kädessä tilintarkastajalla on harkintavalta, ketkä ovat tilivelvollisiä.

Tilivelvolliset viranhaltijat, tilanne 10/2021

Kaupunginhallituksen toimiala:

Kaupunginjohtaja Jari Tolonen
 Hallintojohtaja, kaupunginlakimies Tuija Aarnio
 Talousjohtaja Asta Tolonen 31.1.2021 saakka
 Vs. talousjohtaja Joni Partanen 1.2. – 16.5.2021
 Talousjohtaja Tarja Lempeä 17.5.2021 alkaen
 Vs. henkilöstöjohtaja Hannu Westerinen 31.7.2021 saakka
 Henkilöstöjohtaja Jyrki Komulainen 1.8.2021 alkaen
 Kehitysjohtaja Risto Hämäläinen
 Tietohallintopäällikkö Heikki Hyvönen
 Kansainvälisten palveluiden johtaja Jukka Piirainen
 Työllisyyspäällikkö, työllisyysjaoston esittelijä Milla Tikkanen

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtaja Tuija Vuorinen
 Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtaja Juha Nurminen
 Vimpelinlaakson kehittämissuhteellisuuden johtaja Markku Haverinen
 Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtaja Anssi Tuominen
 Kainuun ammattiopiston rehtori Raimo Sivonen
 Kajaanin lukion rehtori Jaana Leinonen

Sivistystoimiala:

Vs. sivistysjohtaja Päivi Rissanen 31.8.2021 saakka
 Sivistysjohtaja Lucina Hänninen 1.9.2021 alkaen
 Varhaiskasvatuksen tulosalueen johtaja Sirpa Kempainen
 Vs. perusopetuksen tulosalueen johtaja Jaakko Vehkaperä 31.8.2021 saakka
 Perusopetuksen tulosalueen johtaja Päivi Rissanen 1.9.2021 alkaen

Museonjohtaja, liikunta- ja kulttuuriasioiden neuvoston esittelijä Antti Mäkinen 31.7.2021 saakka

Vuolijoen aluelautakunta:

Aluelautakunnan esittelijä/aluesihtööri Sirpa Pöppönen

Ympäristötekniikan toimiala:

Tekninen johtaja Jussi Heikkinen

Toimitilapäällikkö Markku Haverinen

Suunnittelupäällikkö Jari Kauppinen

Liikuntapalvelupäällikkö Jarmo Kinnunen

Ympäristönsuojelutarkastaja Paula Malinen

Kaupungininsinööri Matti Nousiainen

Kainuun pelastuslaitos -toimiala:

Pelastusjohtaja Anssi Parviainen

5 KAJAANIN KAUPUNGIN TALOUS

5.1 Kajaanin kaupungin talous 2022–2024

Verotulot

Kajaanin kaupungin verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton yhteistyössä valtiovarainministeriön ja Verohallinnon kanssa laatimiin ennusteisiin.

Kajaanin kaupungin vuoden 2022 talousarvio perustuu 21,00 tuloveroprosenttiin. Verotuloja arvioidaan saatavan yhteensä 148,1 miljoonaa euroa, josta tuloverojen osuuden arvioidaan olevan noin 132,0 miljoonaa euroa. Yhteisöveroja arvioidaan kertyvän 5,8 miljoonaa euroa. Kiinteistöverotuottoja arvioidaan kertyvän noin 10,25 miljoonaa euroa vuonna 2022.

Kiinteistöveroprosentit pysyvät samalla tasolla kuin vuonna 2021. Kiinteistöveroprosentit vuonna 2022 ovat seuraavat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti	1,10
- vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti	0,55
- muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,55
- rakentamaton rakennuspaikka	4,10
- voimalaitosten veroprosentti	3,10
- yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti	0,10.

Suunnitelmavuosien 2023-2024 verotulot poikkeavat merkittävästi vuoden 2022 tasosta. Hyvinvointialueuudistuksessa kuntien vuoden 2023 tuloveroprosentista säädetään lailla sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta (29.6.2021/616) ja kaupunginvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 veroprosentiksi vuoden 2022 veroprosentti vähennettynä samalla prosenttiyksiköllä kaikissa kunnissa. Vähennyksen suuruus on syksyn 2021 arvion mukaan 12,39 % ja se tarkoittaa hyvinvointialueuudistuksen valmistelun edetessä. Kajaanin kaupungin osalta arvio on, että vuoden 2023 veroprosentiksi muodostuu vuoden 2022 veroprosentti 21,00 vähennettynä 12,39 % eli 8,61 %.

Taloussuunnitelmavuosien verotulojen arvio perustuu Kuntaliiton Kajaanin kaupungin kuntakohtaiseen ennusteeseen 9/2021.

Kiinteistöverotuskertymää voi kasvattaa suunnitelmavuosina mahdollisesti toteutuvat tuulivoimapuistot. Kiinteistöverotuksen suunnitelmavuosien arvioina on käytetty kuntaliiton viimeisintä ennustetta, jonka mukaan kiinteistöverotulot säilyvät nykyisellä tasolla.

Tämänhetkisen arvion mukaan verotuloja saadaan yhteensä vuonna 2023 79,3 milj. euroa ja vuonna 2024 76,6 milj. euroa.

Valtionosuudet

Vuoden 2022 arviot valtionosuuksista perustuvat Kuntaliiton ja Valtiovarainministeriön ennakkotietoihin. Valtionosuuksia arvioidaan saatavan noin 122,2 miljoonaa euroa. Valtionosuudet kohdistuvat siten, että peruskouluille kohdistuu arviolta 90,5 miljoonaa euroa, Koulutusliikelaitokselle 31,7 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueuudistus muuttaa merkittävästi kaupungin valtionosuuksien kertymää suunnitelmavuosina. Uudistuksessa tarkastellaan kustakin kunnasta ja kaupungista siirtyviä kustannuksia ja verotuloja ja tarvittaessa tasapainotetaan muutoksen vaikutuksia siirtymätasauksin. Syksyn 2021 arvion mukaan Kajaanin kaupungista siirtyy euromääräisesti enemmän kustannuksia kuin tuloja hyvinvointialueelle ja sen vuoksi muutoksen vaikutukset ovat negatiivisia kaupungin tulevien vuosien valtionosuuksiin.

Taloussuunnitelmavuosien 2023-2024 valtionosuuksien arvio perustuu Kuntaliiton 14.10.2021 julkaisemaan kuntakohtaiseen jakoavain laskelmaan, johon on huomioitu Kajaanin kaupungin sote-kustannusten muutos vuoden 2021 tilinpäätöksen perusteella.

Tämänhetkisen arvion mukaan valtionosuuksia saadaan yhteensä vuonna 2023 37,6 milj. euroa ja vuonna 2024 38,0 milj. euroa. Kajaanin kaupungin saamista valtionosuuksista suurin osa kohdistuu jatkossa Koulutusliikelaitoksen järjestämiin palveluihin, jotka on arvioitu vuoden 2022 tasoisina. (31,8 milj.euroa)

Lopulliset Hyvinvointialueuudistuksen taloudelliset vaikutukset kuntien verorahoitus pohjaan tarkentuvat vuoden 2022 aikana, joten talousarviolaadintavaiheessa käytetään alustavia ennusteita, joihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä ja laskelmat voivat muuttua huomattavasti.

Toimintatuotot

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän noin 67,3 miljoonaa euroa. (TA2021 68,4 milj. euroa)

Vuosien 2023–2024 osalta toimintatuotot laskevat pyvästi 5 miljoonaa euroa vuositalolla kun Kainuun Pelastuslaitos -toimiala siirtyy Hyvinvointialueelle ja Pelastuslaitoksen tuotot poistuvat Kajaanin kaupungin talousarviosta. Suunnitelmavuosien vuokratuottoihin arvioidaan 2 % vuosittaista kasvua ja muut toimintatuotot vuoden 2022 tasoisina.

Toimintakulut

Toimintakulut ovat noin 348,1 miljoonaa euroa (Muutettu TA 2021: 338,8 milj. euroa).

Kaupunginvaltuusto on 9.12.2019 § 62 hyväksynyt kaupungin talouden sopeuttamissuunnitelman 2020-2022. Suunnitelman tavoitteena on löytää pysyviä keinoja talouden tasapainottamiseksi yhteensä 10 milj. euroa. Alkuperäisessä suunnitelmassa talouden tasapainottamistavoite on jaettu puoliksi kaupungille ja Kainuun sotelle.

Talousarviota 2022 ja -suunnitelmaa 2023-2024 laadittaessa on päädytty päivittämään olemassa oleva sopeuttamissuunnitelma uuden valtuustokauden käynnistyttyä siten, että palvelurakenteen ja -verkon tarkastelu koko kaupungin tuottamien palveluiden osalta otetaan mukaan sopeuttamissuunnitelmaan. Päivitys ei aikataulullisesti ole mahdollista toteuttaa samassa aikataulussa, jossa talousarvio valmistellaan. Sopeuttamisohjelman päivitys työstetään alkuvuoden 2022 aikana ja tuodaan päätöksentekoon kevään 2022 aikana.

Syksyllä 2021 tehdyt arviot hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksista osoittavat, että Kajaanin kaupungilla on taloudessaan selkeä sopeuttamistarve. Hyvinvointialueuudistus ei itsessään heikennä tai paranna minkään kunnan tai kaupungin taloudellista tasapainoa. Kajaanin kaupungin on pyrittävä määrätietoisesti toteuttamaan taloutta ja palvelurakennetta sopeuttavia toimenpiteitä hyväksytyn sopeuttamisohjelman sekä palveluverkon tarkastelun avulla vuoden 2022 aikana.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut ovat noin 97,2 miljoonaa euroa (TA 2021: 95,5 miljoonaa euroa). Sopimuskausi on kaikissa kunta-alan sopimuksissa 1.4.2020–28.2.2022. Palkankorotuksiin on varattu suunnittelun taustalle 1 % kasvu mahdollisiin työehtosopimusmuutoksiin liittyen.

Palvelujen ostot

Palvelujen ostot ovat noin 202,4 miljoonaa euroa (Muutettu TA 2021: 195,5 miljoonaa euroa).

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän maksuosuusarvio vuodelle 2022 on 158,7 miljoonaa euroa (Muutettu TA 2021: 152,9 miljoonaa euroa). Kainuun soten maksuosuuden kehitykseen liittyy riskitekijöitä palkkaharmonisointien loppuunsaattamisen ja toiminnan kustannusten kasvun myötä.

Toimintakate

Toimintakate on noin -280,9 miljoonaa euroa (Muutettu TA 2021: -270,4 miljoonaa euroa).

Rahoitustuotot ja – kulut

Rahoitustuotot ja – kulut ovat yhteensä noin 11,6 miljoonaa euroa (TA2021: 10,9 miljoonaa euroa). Vuoden 2022 rahoitustuotot pysyvät samalla tasolla myös suunnitelmavuosien 2022 – 2023 osalta.

Vuosikate sekä poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate on 1,0 miljoonaa euroa (Muutettu TA 2021: 6,9 miljoonaa euroa). Poistot ovat 17,8 miljoonaa euroa (TA2021: 17,5 miljoonaa euroa).

Vuosikatteen arvioidaan parantuvan suunnitelmavuosina 2023 – 2024, kun hyvinvointialueuudistus toteutuu ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoiminnan kustannukset siirtyvät pois kaupungin toiminnoista. Viime vuosien merkittävät investoinnit ja tulevien vuosien investointien paine pitää kaupungin poistot nykyisellä tasolla myös lähivuosina.

Tilikauden alijäämä

Vuoden 2022 talousarvio on alijäämäinen -16,1 miljoonaa euroa (Muutettu TA 2021: -9,9 miljoonaa euroa). Peruskaupungin osalta alijäämä on -17,4 miljoonaa euroa.

Arvion mukaan suunnitelmakauden 2023-2024 loppuun mennessä ei vielä saavuteta talouden tasapainoa ja tilikaudet toteutuvat alijäämäisinä. Tilikausien alijäämä katetaan edellisten vuosien tilikausien ylijäämästä.

Hyvinvointialueuudistuksen taloudelliset vaikutukset kaupungin verorahoitus pohjaan ovat talousarvion laadintavaiheessa alustavia ennusteita, joiden toteutumiseen liittyviä merkittäviä epävarmuustekijöitä.

Talouden tasapainottamisen tarve jatkuu vahvana tulevina vuosina ja talouden sopeuttamissuunnitelman toteuttamista, investointien priorisointia ja karsimista sekä palveluverkon sopeuttamista palvelutarpeiden mukaiseen tulevaisuuskuvaan on jatkettava.

Investoinnit

Nettoinvestoinnit vuodelle 2022 ovat yhteensä 24,4 miljoonaa euroa. Peruskaupungin osuus investoinneista on noin 17,0 miljoonaa euroa ja liikelaitosten osuus noin 7,4 miljoonaa euroa.

Vuonna 2022 jatkuu Sissilinnan peruskorjaushanke (TA2022 2,2 milj. euroa) ja käynnistyy Teatteritalon peruskorjaus (TA2022 2,6 milj.euroa). Varikon ja Pelastuslaitoksen yhteinen rakennushanke käynnistyy myös vuonna 2022 (TA 2022 3,75 milj. euroa). Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos toteuttaa osittaisen peruskorjauksen Oppi 5 autoalan rakennukselle (TA2022 1,8 milj. euroa).

Nettoinvestoinnit suunnittelukaudella 2023-2024 ovat 29,2 miljoonaa euroa vuonna 2023 ja 31,2 milj. euroa vuonna 2024.

Lainat

Kajaanin kaupungin (sis. liikelaitokset) lainamäärä 31.12.2021 arvioidaan olevan 117,5 miljoonaa euroa, eli noin 3 217 euroa/asukas.

Vuoden 2022 talousarviossa lainamäärän on arvioitu kasvavan 23,3 miljoonaa euroa. Mikäli arvio toteutuu, on lainamäärä vuoden 2022 lopussa noin 140,8 miljoonaa euroa (rahoituslaitoksista otetut lainat). Lainamäärä on tällöin noin 3 855 euroa/asukas.

Kassavaroja tullaan käyttämään investointien rahoittamiseksi. Tällä pyritään hillitsemään lainamäärän kasvua.

Suunnitelmavuosien osalta on saavutettava vähintään 18,0 miljoonan vuosikate ja investointien määrä on jäätävä vuosittain selvästi alle 20,0 miljoonan euron, jotta talous pysyy tasapainossa eikä velkamäärä kasva merkittävästi yli valtakunnan keskiarvon.

Lainanottoon liittyvä ratkaisuvälä

Kaupunginhallitus päättää kaupunginvaltuuston talousarviossa hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen (pitkäaikaisten lainojen) ottamisesta. Talousarviolainan ottamiseen liittyvät rajat on esitetty talousarvion rahoituslaskelmassa.

Talousjohtajalla on oikeus ottaa tarvittaessa lyhytaikaista lainaa, jonka ottovaltuus vuonna 2022 on 50,0 miljoonaa euroa. Rahalaitosten kuntatodistusohjelman mukaiset limiitit ovat 30,0 miljoonaa euroa / rahalaitos.

5.2 Kajaanin kaupungin tuloslaskelma 2022

Kajaanin kaupungin (sis. liikelaitokset) tuloslaskelma 2022

(sisäiset ja ulkoiset erät)

TALOUS 1000 €	- Yhteensä	Kajaani peruskaupunki	Vimpelinlaakson kehittämis -liikelaitos	Kajaanin Vesi liikelaitos	Kajaanin Mamselli -liikelaitos	Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos
TOIMINTATUOTOT	67 254	40 521	4 086	7 797	11 218	3 633
Myyntituotot	33 168	12 682		7 789	11 039	1 658
Maksutuotot	3 478	3 393				86
Tuet ja avustukset	4 899	2 983		5	179	1 733
Muut toimintatuotot	24 712	20 467	4 086	3	0	157
Vuokratuotot	24 174	19 950	4 086	3		136
Muut toimintatuotot	538	517				21
Valmistus omaan käyttöön	996	996				
TOIMINTAKULUT	-348 130	-296 670	-2 611	-3 722	-11 191	-33 936
Henkilöstökulut	97 189	70 015		1 264	5 602	20 308
Palkat ja palkkiot	76 459	54 594		980	4 538	16 346
Henkilöstösivukulut	20 731	15 421		284	1 064	3 961
josta Sote -kuntayhtymältä	1 065	1 065	0	0	0	0
Palvelujen ostot	202 426	192 282	916	1 257	2 335	5 635
josta Sote -kuntayhtymältä	158 671	158 671	0	0	0	0
Kainuun Liitto	1 335	1 335	0	0	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	16 450	9 096	1 696	1 094	2 350	2 214
Avustukset	7 281	7 250				30
Muut toimintakulut	24 784	18 026		106	903	5 749
Vuokrat	23 908	17 365		83	882	5 577
Muut toimintakulut	876	661		23	21	171
KATE	-280 876	-256 149	1 474	4 075	27	-30 303
Verotulot	148 101	148 101				
Valtionosuudet	122 204	90 508				31 696
Rahoitustuotot ja -kulut	11 559	12 826	-51	-1 200	-11	-5
Korkotuotot	95	95				
Muut rahoitustuotot	14 446	14 442				4
Korkokulut	1 701	1 659	42			
Muut rahoituskulut	1 281	53	9	1 200	11	9
VUOSIKATE	989	-4 715	1 424	2 875	16	1 389
Poistot ja arvonalentumiset	17 824	12 716	1 724	1 982	15	1 388
Tilikauden tulos	-16 836	-17 430	-300	893	1	1
Tuloksenkäsittelyerät	701	0	341	0	0	360
Tilikauden yli-/alijäämä	-16 135	-17 430	41	893	1	361
TUNNUSLUVUT						
Toimintatuotot/Toimintakulut %	19,32 %					
Vuosikate / poistot %	5,55 %					
Vuosikate €/asukas	27					
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	3 896					

5.3 Peruskaupungin tuloslaskelma 2020–2024

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA_KH 2022	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	37 286	41 834	40 521	40 521	35 498	35 921
Myyntituotot	10 500	13 068	12 682	12 682	7 530	7 530
Maksutuotot	3 057	3 858	3 393	3 393	3 292	3 292
Tuet ja avustukset	3 121	3 564	2 983	2 983	2 891	2 891
Muut toimintatuotot	19 668	20 353	20 467	20 467	20 850	21 273
Vuokratuotot	19 023	19 906	19 950	19 950	20 333	20 756
Muut toimintatuotot	644	447	517	517	517	517
Valmistus omaan käyttöön	940	991	996	996	935	935
TOIMINTAKULUT	-276 337	-288 500	-291 839	-296 670	-127 973	-128 207
Henkilöstökulut	61 564	69 147	70 015	70 015	61 548	61 376
Palkat ja palkkiot	47 623	53 615	54 594	54 594	48 785	48 642
Henkilöstösivukulut	13 940	15 532	15 421	15 421	12 763	12 734
josta Sote -kuntayhtymältä	1 188	1 184	1 065	1 065	0	0
Palvelujen ostot	178 318	185 019	187 451	192 282	33 781	33 935
josta Sote -kuntayhtymältä	153 297	152 960	153 840	158 671	0	0
Kainuun liitto	1 243	1 247	1 335	1 335	1 243	1 243
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	8 451	8 655	9 096	9 096	8 190	8 272
Avustukset	11 968	7 995	7 250	7 250	7 101	6 951
Muut toimintakulut	16 036	17 685	18 026	18 026	17 352	17 673
Vuokrat	15 657	17 014	17 365	17 365	16 709	17 030
Muut toimintakulut	379	671	661	661	643	643
KATE	-239 050	-246 667	-251 318	-256 149	-92 475	-92 286
Verotulot	141 422	147 933	148 101	148 101	79 307	76 604
Valtionosuudet	90 614	85 827	90 508	90 508	5 836	6 234
Rahoitustuotot ja -kulut	6 348	12 145	12 826	12 826	12 866	12 953
Korkotuotot	368	95	95	95	95	95
Muut rahoitustuotot	11 120	14 729	14 442	14 442	14 400	14 400
Korkokulut	1 401	1 526	1 659	1 659	1 579	1 492
Muut rahoituskulut	3 738	1 153	53	53	50	50
VUOSIKATE	-666	-761	116	-4 715	5 535	3 505
Poistot ja arvonalentumiset	11 901	11 951	12 716	12 716	12 266	12 859
Tilikauden tulos	-12 567	-12 713	-12 599	-17 430	-6 731	-9 354
Tuloksenkäsittelyerät	71	0	0	0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	-12 497	-12 713	-12 599	-17 430	-6 731	-9 354

5.4 Liikelaitosten tuloslaskelmayhdistelmä 2022

TALOUS 1000 €	Liikelaitokset	Vimpelinlaakson kehittämissiikelaitys	Kajaanin Vesi liikelaitys	Kajaanin Mamselli -liikelaitys	Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitys
Liikevaihto	61 631	4 086	7 792	11 039	38 714
Maksutuotot	86				86
Tuet ja avustukset	1 916		5	179	1 733
Muut toimintatuotot	21		0		21
Henkilöstökulut	27 174		1 264	5 602	20 308
Palvelujen ostot	15 368	916	1 257	2 335	10 860
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 354	1 696	1 094	2 350	2 214
Avustukset	30				30
Muut toimintakulut	6 758		106	903	5 749
Poistot ja arvonalentumiset	5 109	1 724	1 982	15	1 388
Liikely- /alijäämä	1 861	-249	2 093	12	6
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 266	-51	-1 200	-11	-5
Varausten ja rahastojen muutokset	701	341			360
Tilikauden yli-/alijäämä	1 296	41	893	1	361

Tunnusluvut

Toimintatulot % toimintakuluista = $100 \times \text{toimintatulot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa maksurahoituksen osuuden toimintamenojen kattamisesta. Tunnuslukua voidaan tulkita siten, että maksurahoituksen osuuden kasvu vahvistaa kunnan tulorahoitusta. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että kunnan tulee kyetä rahoittamaan vuosikatteella keskimääräiset poistonalaisten tuotantovälineiden investoinnit.

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista = $100 \times \text{vuosikate} / \text{keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno}$

Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno määräytyy talousarvion laadintavuotta edeltävän tilipäätösvouden, kuluva talousarviovouden ja laadittavan talousarvion ja suunnitelman poistonalaisten investointien omahankintameno keskimäärästä. Omahankintameno on investoinnin hankintameno ja siihen saadun rahoitusosuuden erotus.

Kun tunnusluvun arvo on 100 prosenttia tai sitä suurempi, voidaan kunnan tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa heikompi.

Vuosikate euroa/asukas = $\text{tuloslaskelman vuosikate} / \text{asukasmäärä}$

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

Taseen kertynyt yli-/alijäämä, kertynyt yli-/alijäämä/asukas

Kertyneeseen yli-/alijäämään tiivistyy kunnan koko tuloshistoria. Jakamalla se asukasmäärällä saadaan vertailukelpoinen tunnusluku saman kokoluokan kuntien väliseen vertailuun. Pitkän aikavälin tulorahoituksen tavoitearvon tulisi olla vähintään 300–400 euroa/asukas.

5.5 Kajaanin kaupungin (sis. liikelaitokset)

Kaupungin ja liikelaitosten rahoituslaskelmien yhdistelmä 2022

RAHOITUSOSA 1000 €	Yhteensä	Kajaanin kaupunki	Liikelaitokset
Toiminnan rahavirta	989	-4 715	5 703
Vuosikate	989	-4 715	5 703
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0
Investointien rahavirta	-24 421	-16 990	-7 431
Investointimenot	-25 801	-18 370	-7 431
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 380	1 380	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		0	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-23 432	-21 705	-1 728
Rahoituksen rahavirta	23 442	21 200	2 242
Lainakannan muutokset	23 317	21 200	2 117
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	39 330	36 000	3 330
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 013	-14 800	-1 213
Vaikutus maksuvalmiuteen	9	-505	514
Lainanhoitokate	0		

5.6 Peruskaupungin rahoituslaskelma

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Vuosikate	-666	9 060	-4 715	5 535	3 505
Tulorahoituksen korjaukset	-107		0		
Muut pakolliset vast.	-957		0		
Toiminnan rahavirta	-1 731	9 060	-4 715	5 535	3 505
Investointimenot	-42 320	-12 948	-18 370	-25 325	-24 675
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	190	0	1 380	600	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustuotot	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-42 130	-12 948	-16 990	-24 725	-24 675
Toiminnan ja investointien rahavirta	-43 860	-3 888	-21 705	-19 190	-21 170
Antolainauksen saamiset	151		0		
Lainakannan muutokset	1 846	-650	21 200	18 500	20 500
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000	15 000	36 000	35 000	39 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 133	-15 650	-14 800	-16 500	-18 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-6 021		0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	13 949		0		
Rahoituksen rahavirta	15 946	-650	21 200	18 500	20 500
Vaikutus maksuvalmiuteen	-27 915	-4 538	-505	-690	-670
TUNNUSLUVUT					
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5v	54 260	50 372	28 667	9 477	-11 693
Lainanhoitokate	0	1	0	0	0

Tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä = edellisen vuoden tilinpäätöksen toiminnan ja investointien rahavirta + arvioidut vuosittaiset rahavirrat

Tunnusluku kertoo, pystytäänkö investoinnit rahoittamaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Lainanhoitokate = (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Tunnusluku kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokyky on hyvä, kun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun se on 1–2 ja heikko, kun arvo on alle yhden.

6 KAJAANIN KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ

Työ- ja virkaehtosopimukset

Kunnalliset virka- ja työehtosopimukset takaavat tasa-arvoiset ja oikeudenmukaiset palvelussuhteen ehdot. Sopimuskausi on kaikissa kunta-alan sopimuksissa 1.4.2020–28.2.2022. Valtakunnallisilla virka- ja työehtosopimuksilla sovitaan muun muassa palkkojen sekä työaikojen perusteista, ja tarkoituksena sopimuksilla on turvata työrauhaa. Asiaa täydentävät paikalliset työ- ja virkaehtosopimukset ja valtakunnallisten sopimusten soveltamisohjeet. Uutena sopimuksena kuntakentälle on 1.9.2021 alkaen tullut Sosiaali- ja terveydenhuollon työ- ja virkaehtosopimus (SOTE-sopimus).

Kunta-alan sopimuksia ovat:

- Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus KVTES
- Sosiaali- ja terveydenhuollon työ- ja virkaehtosopimus SOTE-sopimus.
- Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus OVTES
- Kunnallinen teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus TS
- Kunnallisen tuntipalkkaisten virka- ja työehtosopimus TTES
- Kunnallinen näyttelijöiden työehtosopimus

Muutoksena aikaisempiin työehtosopimukseen työnantajalla ja työntekijällä on mahdollisuus sopia lomarahaa vaihtamisesta vapaaksi keskinäisellä sopimuksella.

Kajaani-sopimus

Kajaanin kaupungin työnantajan edustajat ja henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt ovat kirjanneet henkilöstöjohtamisen yhteisen tahtotilan Kajaani-sopimukseen. Sopimusosapuolilla on ollut yhteinen näkemys ja sitoumus rakenteellisten muutosten toteuttamiseen.

Kajaanin kaupungin toiminta, talous ja henkilöstö mitoitetaan niin, että kaupungin strateginen näkökulma, palvelujen vaikuttavuus ja laatu, asiakastytyväisyys, prosessien sujuvuus, taloudellisuus sekä henkilöstön tulokellisuus ovat tasapainossa keskenään. Talousarviossa tehtävien rakenteellisten muutosten henkilöstövaikutukset selvitetään erikseen.

Työyhteisöissä, työtavoissa, työn organisoinnissa ja organisaatiossa tapahtuu koko ajan muutoksia. Sitoutumisen kannalta on välttämätöntä, että asiat käsitellään yhteistoiminnallisesti. Työntekijöillä ja viranhaltijoilla on oikeus ja velvollisuus osallistua prosesseihin, joilla haetaan uusia tapoja ja menetelmiä sekä uudenlaista työn organisointia.

Henkilöstöohjelma

Uuden kaupunkistrategian mukainen henkilöstöohjelma on voimassa vuosille 2019–2022. Henkilöstöohjelman kantava teema on myönteinen työntekijäkokemus. Henkilöstöohjelma antaa perusteet toimialoille ja liikelaitoksille rakentaa omat henkilöstöohjelmansa räätälöitynä juuri niille painotuksille, jotka kulloinkin ovat ajankohtaisia. Kaupunkistrategia pohjalta laaditaan yhteistoiminnallisesti uusi henkilöstöohjelma (2023–2025) vuoden 2022 aikana.

Kajaanin kaupungin ja liikelaitosten henkilöstön osaamisen kehittämisen tarpeet kartoitetaan syksyisin talousarvioprosessin yhteydessä ja tarpeet käsitellään kootusti henkilöstö- ja koulutus suunnitelmassa. Toimialue- ja tulosyksikkökohtaiset toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita vastaavat osaamisen kehittämissuunnitelmat jalautetaan kehityskeskustelun yhteydessä henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisiksi kehityssuunnitelmiksi.

Henkilöstösuunnittelu ja työntekijöiden rekrytointi

Henkilöstön määrän ja osaamisen tarvetta ennakoidaan proaktiivisella henkilöstösuunnittelulla. Henkilöstösuunnittelu kytkeytyy kiinteästi palvelutuotannon suunnitteluun. Henkilöstön eläköitymistä ja muuta poistumaa hyödynnetään säästökeinoina lähivuosinakin. Kun työntekijä jää eläkkeelle tai lähtee pois kaupungin palveluksesta, jokaisen avoinna olevan tehtävän kohdalla harkitaan, voidaanko tehtävä jättää täyttämättä ja voidaanko työtehtävät hoitaa toisin. Uusien työntekijöiden/viranhaltijoiden palkkaamiseen on haettava lupa kirjallisesti toimialajohtajalta.

Kajaanin kaupungin hyvinvoiva, osaava ja oikein mitoitettu henkilöstö tuottaa kaupunkilaisille hyvinvointia ja alueen kilpailukykyisyyttä lisääviä asiakaslähtöisiä palveluita. Kajaanin kaupungin palveluohjelmassa määritellään, mitä palveluja kaupunki järjestää, miten ne järjestetään ja millaisella henkilöstömäärällä palvelut tuotetaan. Vuosittainen henkilöstösuunnitelma konkretisoituu talousarviossa.

Henkilöstösuunnittelutyöryhmä koordinoi henkilöstösuunnittelua ja henkilöstön uudelleen sijoittamista yli toimiala- ja liikelaitosrajojen. Varsinainen henkilöstösuunnittelu toteutetaan toimialoilla ja liikelaitoksissa. Henkilöstösuunnittelutyöryhmään kuuluu hallintojohtaja, sivistysjohtaja, tekninen johtaja, henkilöstöjohtaja, kehityspäällikkö, henkilöstönkehittämisspäällikkö, työhyvinvointipäällikkö ja palvelussuhdepäällikkö.

Työyhteisön toimivuus on koko työyhteisön asia

Henkilöstövoimavarojen johtamisen tavoitteena on tuottaa laadukkaita palveluja kuntalaisille. Toimintaympäristö edellyttää koko henkilöstöltä jatkuvaa uudistumiskykyä, yhteistyötä, vuorovaikutusta sekä ajanmukaisia työ- ja toimintatapoja. Työyhteisön jokaisella jäsenellä tulee olla selkeä kuva ja ymmärrys työnsä merkityksestä kaupungin toimintojen kokonaisuudelle.

Työntekijän työkykyä heikentäviin tekijöihin puututaan varhaisessa vaiheessa. Vastuu on jokaisella työyhteisöllä, työntekijällä itsellään ja työkaverilla, mutta erityinen huolehtimisvelvollisuus on työnantajan edustajilla eli esimiehillä. Esimiesten täytyy tunnistaa työhyvinvointia ja työkykyä heikentävät tekijät riittävän ajoissa ja ottamaan ne puheeksi sekä toimimaan ohjeiden mukaan tilanteen korjaamiseksi. Asiassa hyödynnetään työsuojelun toimintaohjelmaa riskienhallintasuunnitelman mukaisesti. Työyhteisön toimivuutta seurataan joka toinen vuosi tehtävällä työyhteisön toimivuuskyselyllä (ParTy).

Kajaanin kaupungin maine työnantajana ja vaivattoman arjen kaupunkina on keskeinen tekijä rekrytoinneissa. Myönteinen työnantajakuva syntyy hyvistä teoista, se houkuttelee ja sitoo osaavia työntekijöitä. Työnantajakuva on osa Kajaanin kaupungin kaupunkikuvaa.

Työsuojelutoiminnalla varmistetaan ja edistetään työhyvinvointia

Työsuojelu on osa henkilöstövoimavarojen strategista johtamista. Työsuojelutoiminnan tavoitteena on edistää ja kehittää henkilöstöstrategiaan pohjautuvien johtamis- ja toimintatapojen avulla työn ja työympäristön terveellisyttä ja turvallisuutta sekä henkilöstön kokemaa työhyvinvointia.

Työsuojelun uusi yhteistoimintakausi käynnistyy vuoden 2022 alusta alkaen. Työsuojelun yhteistoiminta on työnantajan ja henkilöstön vuorovaikutteista yhteistoimintaa, jonka tarkoituksena on mahdollistaa työntekijöiden osallistuminen ja vaikuttaminen työpaikan terveellisyttä ja turvallisuutta koskevien asioiden käsittelyyn. Työsuojelun yhteistoiminnan tavoitteena on ehkäistä työn vaaroista ja haitoista aiheutuvia työn kuormitustekijöitä sekä edistää yksilö- ja yhteisötason työhyvinvointia.

Työolojen haittojen ja vaarojen selvittämisestä, riskien arvioinnista ja tarvittavista korjaustoimenpiteistä vastuu on työnantajalla. Työväline työn haittojen ja vaarojen selvittämiseen sekä riskien arviointiin on Kajaanin kaupungissa Granite-ohjelma, jonka avulla työyksiköissä esimiesten johdolla ja yhteistyössä henkilöstön kanssa toteutetaan riskienarviointi- ja hallintaprosessi. Työn vaarat ja haitat on selvitettävä ja riskit arvioitava säännöllisesti ja aina työolosuhteiden muuttuessa. Hyvänä esimerkkinä tästä jatkuvasta riskienhallintatyöstä toimii

koronapandemian aiheuttama työolojen tarkastelu, ja työyhteisöissä tehdyt terveysturvallisuutta täsmentävät toimenpiteet.

Kajaanin kaupungin työsuojelun toimintaohjelmassa esitetään tavoitteet turvallisuuden ja terveellisuuden edistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi. Toimintaohjelmassa käsitellään työpaikan työolojen kehittämistarpeita ja työympäristöön liittyvien eri tekijöiden vaikutuksia. Työsuojelun toimintaohjelmassa selvitetään myös työsuojeluvastuut ja työsuojelun yhteistoiminnan järjestämistapa. Työsuojelun toimintaohjelma päivitetään uuden työsuojelun toimintakauden käynnistyttyä alkuvuodesta 2022.

Vuotuisessa työterveyshuollon toimintasuunnitelmassa esitetään työterveyshuollon yleiset tavoitteet sekä työpaikkojen olosuhteisiin perustuvat tarpeet ja tarvittavat toimenpiteet. Työkykyriskien hallinta ja työkyvyn edistäminen toteutuu työyhteisöissä aktiivisen toimintamallin mukaisesti yhteistoiminnassa esimiehen ja työntekijän kesken. Esimiesten ja työntekijöiden tukena työkyvyn riskien hallinnoimisessa sekä työ- ja toimintakyvyn edistämiseksi toimivat työterveyshuollon, Kelan ja Kevan palvelut.

Lain mukaisena työsuojelutoimikuntana toimii Kajaanin kaupungin yhteistyötoimikunta, jossa jäseninä ovat luottamushenkilöiden edustajat, kaupungin johto, henkilöstöjärjestöjen edustajat sekä työsuojelun yhteistointahenkilöt. Yhteistyötoimikunnassa käsitellään yleisellä tasolla työntekijöiden turvallisuuteen, terveyteen ja työkykyyn liittyviä asioita. Yhteistyötoimikunta tekee tarvittaessa esityksiä, joiden tavoitteena on mm. kehittää työoloja, työterveyshuoltoa ja työkykyä ylläpitävää toimintaa.

Party-työyhteisökysely

Työoloja ja niiden kehitystä on seurattu vuodesta 2020 lähtien joka toinen vuosi tehtävällä Työterveyslaitoksen Parempi Työyhteisö ParTy-kyselyllä (aiemmin työyhteisöjen toimivuuskysely). ParTy-kysely antaa tietoja työyhteisön toimivuudesta, esimiestyöstä, työyhteisön työkyky tilanteesta sekä koetusta stressistä ja työnilosta. Kysely antaa myös ajankohtaista tietoa uusista kehittämisen haasteista työyhteisö- ja kaupungin tasolla. Työyhteisön toimivuuskyselyn tuloksia käytetään myös kaupungin tasolla arvioitaessa työolosuhteita. ParTy-kyselyn koordinoinnista vastaa Kajaanin kaupungin työhyvinvointipäällikkö. ParTy- kyselyn perusteella työyhteisössä valitaan kehittämistoimenpiteet ja aikataulut, joista vastaa työyksikön esimies.

Etätöön ja uudenlaisen työn toimintakulttuurin kehittäminen yhdessä toimitilojen käytön tehostamisen kanssa

Henkilöstöpalvelut yhdessä toimitiloista vastaavan Tilakeskuksen kanssa edistävät etätöön ja uudenlaisen työn toimintakulttuurin kehittämistä siten, että Kajaanin kaupungin ja sen liikelaitosten omistamien ja vuokraamien toimitilojen tarve vähenee lähivuosina. Samalla edistetään tilojen ja henkilöstön monikäyttöisyyttä ja työyksikkö- ja toimialarajat ylittävää yhteistyötä. Tavoitteena on nostaa kaupungin omien toimitilojen käyttöastetta ja monimuotoisuutta.

Henkilöstöraportti

Henkilöstötietoihin ja sen tunnuslukuihin perustuvan strategian ja toimintalähtöisen arvioinnin tavoitteena on saada aikaan kokonaiskuva henkilöstön tilasta ja kehityksestä sekä tunnistaa vastuut ja kehittämistä vaativat alueet. Tämä tapahtuu normaalin seurannan yhteydessä ja vuosittain tehtävässä henkilöstöraportissa sekä siitä tehtävissä johtopäätöksissä ja toimenpiteissä. Raportointi on tärkeä osa tiedolla johtamista.

Eläköityminen

Eläkeuudistus tuli voimaan 1.1.2017. Alin vanhuuseläkeikä 63 vuotta säilyy vuonna 1954 ja sitä ennen syntyneillä. Vanhuuseläkkeen alaikäraja nousee vuosittain vuonna 1955 ja sen jälkeen syntyneillä. Seuraava eläköityvien määrää kuvaava taulukko ei sisällä varhennetulle varhaiseläkkeelle eikä työkyvyttömyyseläkkeelle jääviä. Työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien osuus on noin 30 prosenttia kaikista eläkkeelle jäävistä.

Arvio eläköitymisen hyödyntämisestä 2022–2024 (seuraavia paikkoja ei suunnitellusti täytetä, lukumäärä)

Vuosiluku	2022	2023	2024
Kaupunginhallitus ja konsernipalvelut	1	0	0
Ympäristötekhninen toimiala	3	1	2
Sivistystoimiala	10,6	7	7
Kaupunki yhteensä	14,6	8	9
Kajaanin Vesi –liikelaitos	0	0	0
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	1	3	1
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	0	0	0
Liikelaitokset yhteensä	1	3	1
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	15,6	11	10

Yllä esitetyt vastaukset perustuvat toimialajohtajille ja liikelaitoksen johtajille lähetettyyn kyselyyn 9/2021.

Henkilöstöjohtamista koskevia kaupungin ohjeita

- Henkilöstöohjelma
- Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma
- Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Perekäyttämislomake
- Työsuojelun toimintaohjelma
- Epäasiallisen kohtelun ehkäisy
- Aktiivisen tuen toimintamalli
- Päihdeohjelma
- Kehityskeskusteluohje
- Lähtökeskusteluohje

Henkilötyövuodet 2020–2024, HTV2 (sis. vakinaiset, määräaikaiset, harjoittelijat ja oppisopimukset)

Henkilötyövuosi HTV2 = palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä/365 suhteutettuna ko. ajanjaksoon (vähennetty palkattomat poissaolot viikkotyöajan mukaan)

Tulosalueittain	TP 2020	TA 2021	TA2022	Muutos HTV2 TA2021- TA2022	TS 2023	TS 2024
Kaupunginhallitus ja kaupunginjohto	2,6	3,0	3,0	0,0	3,0	3,0
Hallintopalvelut	29,7	37,1	37,1	0,0	36,0	36,0
Henkilöstöpalvelut	11,9	13,5	13,5	0,0	13,5	13,5
Talouspalvelut	11,4	14,0	14,0	0,0	14,0	14,0
Elinvoimapaalvelut	30,7	31,2	31,2	0,0	31,0	61,0
Sivistyslautakunta	3,0	4,7	1,0	3,7	1,0	1,0
Varhaiskasvatus	336,2	352,7	344,3	8,4	340,0	335,0
Perusopetus	408,8	408,0	412,5	-4,5	410,0	408,0
Kulttuuripalvelut	45,6	94,4	93,1	1,3	93,0	93,0
Nuorisopalvelut	18,6	20,8	22,1	-1,3	22,0	22,0
Kaukametsä	88,1	93,0	90,0	3,0	90,0	90,0
Ympäristötekniinen hallinto	3,2	3,0	2,0	1,0	2,0	2,0
Maankäyttö, suunn. ja viranom.toim.	34,0	33,0	33,0	0,0	33,0	33,0
Kunnallistekniikka ja liikunta	67,8	75,0	75,0	0,0	74,0	74,0
Tilakeskus	46,5	51,0	50,0	1,0	49,0	49,0
Kainuun pelastuslaitos	66,4	101,0	104,0	-3,0		
Tukityöllistäminen	28,6	30,0	30,0	0,0	30,0	30,0
Kaupunki yhteensä	1233,1	1365,4	1355,8	9,6	1241,5	1264,5
Kajaanin Vesi –liikelaitos	19,9	19,3	19,6	-0,3	19,0	19,0
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	148,5	166,0	165,0	1,0	165,0	165,0
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	303,3	330,0	325,0	5,0	325,0	325,0
Liikelaitokset yhteensä	471,7	515,3	509,6	5,7	509,0	509,0
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	1704,8	1880,7	1865,4	15,3	1750,5	1773,5

Taulukossa henkilötyövuodet on kohdistettu toimialoille työnjohdon mukaan. Kustannukset henkilöstökuluista kohdennetaan toimialoille tehtävien mukaan. Kaupungin ja liikelaitosten kokonaistarkastelussa henkilöstömäärä pienenee vuonna 2022 15,3 HTV:tä vuodesta 2021.

Konsernipalvelut

Hallintopalveluiden henkilöstöresurssit ovat kasvaneet tietohallintouudistuksen myötä yhteensä 8 HTV. Koulutusliikelaitokselta siirtyi tietohallinnon henkilöstöä (7 HTV) keskushallintoon 1.8.2020 alkaen ja tietohallinnon asiantuntijaorganisaatiota on vahvistettu 1 HTV.

Henkilöstöpalveluissa on varauduttu resursoimaan tulevaan talous- ja henkilöpalveluiden palveluntuottaja ja järjestelmä uudistukseen vuoden 2022 aikana. Henkilöstökustannusten kasvu selittyy pääosin kustannusten kohdistamisen muuтокsella, kun henkilöstöpalveluiden henkilöstön kustannukset on kokonaisuudessaan kohdistettu henkilöstöpalveluun. Kustannukset kohdistetaan toimialoille ja liikelaitoksiin sisäisellä laskutuksella aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Talouspalveluiden henkilöstöön on kohdistettu Kaukametsästä taloustehtäviä hoitava henkilöstä (3 HTV). Henkilöstökustannusten kasvu selittyy kustannusten kohdistamisen muuutoksella, kun talouspalveluiden henkilöstön kustannukset on kokonaisuudessaan kohdistettu talouspalveluun. Kustannukset kohdistetaan toimialoille ja liikelaitoksiin sisäisellä laskutuksella aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Elinvoimapalveluiden HTV-nousu TS 2024 perustuu lakiesitykseen valtion TE-palveluiden siirtymisestä kunnille. Mikäli organisoituminen toteutetaan kuntalain yhteisen toimielimen mallilla, jossa Kajaani toimii vastuukuntana, on tämän hetkinen arvio kaupungille siirtyvästä henkilöstöstä 30 työntekijää.

Sivistystoimiala

Keskushallinnon talouspalveluista on siirtynyt 1,7 HTV:tä sivistyslautakuntaan. Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitos purettiin ja teatterin HTV on lisätty 1.1.2021 alkaen kulttuuripalveluihin.

7 KÄYTTÖTALOUS

7.1 Konsernipalvelut

Perustehtävä

Keskusvaalilautakunta järjestää kunnallisvaalit ja valtiollisten vaalien ennakoäänestyksen, vaalipäivän äänestyksen ja alustavan vaalipäivän ääntenlaskennan. **Kaupunginvaltuusto** vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta ja käyttää kaupungin päätösvaltaa. **Tarkastuslautakunta** valmistelea valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. **Kaupunginhallitus** vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta ja johtaa kaupungin toimintaa, hallintoa ja taloutta. Se vastaa toiminnan yhteensovittamisesta, omistajaohjauksesta ja henkilöstöpolitiikasta sekä huolehtii kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. **Vuolijoen aluelautakunta** kehittää Vuolijoen aluetta ja vaikuttaa kaupungin päätöksentekoon. Toimialueena on entisen Vuolijoen kunnan alue.

Kaupunginjohtaja johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Kaupunginjohtaja vastaa asioiden valmistelusta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. **Elinvoimapalvelut** vastaa yritys- ja työllisyyspalveluista, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnasta, markkinoinnista ja viestinnästä sekä kansainvälisistä palveluista. **Kansainväliset palvelut** tuottaa vastaanottolain edellyttämät palvelut turvapaikanhakijoille turvapaikkaprosessin vaatiman ajan ja kotoutumislain mukaiset palvelut pakolaisperusteisesti kuntaan muuttaneille pakolaisille. Tämän lisäksi KV-palvelut tuottaa työperäisten ja kv-opiskelijoiden asettautumispalveluita sekä osallistuu kuntakokeilun toteuttamiseen Kainuun vieraskielisten osalta.

Hallintopalvelut vastaa kaupungin strategiaprosessista, osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämisestä, riskienhallinnan toimivuudesta, tietohallinnosta ja kaupunkitason asiakaspalvelusta. Hallintopalvelut vastaa joukkoliikenteen kehittämisestä, pysäköinnin valvonnasta sekä järjestää keskitetyt hallinnon tukipalvelut. **Talouspalvelut** vastaa kaupungin taloushallinnosta ja hankintatoimesta ja niihin kuuluvien prosessien johtamisesta ja kehittämisestä. Talouspalvelut vastaa myös kaupungin varojen ja velkojen hallinnasta. **Henkilöstöpalvelut** vastaa kaupungin strategisesta henkilöstösuunnittelusta ja henkilöstöhallinnon kehittämisestä. Henkilöstöpalvelut vastaa henkilöstön osaamisen, työhyvinvoinnin ja työsuojelun edistämisestä ja kehittämisestä sekä huolehtii kaupungin yhteistoimintamenettelystä.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Palvelut tuotetaan itse, yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa tai ostetaan ulkoa. Tilivuosien 2021 - 2025 tilintarkastusta hoitaa KMPG Julkishallinnon Palvelut Oy. Taloushallinto- ja palkanlaskentapalveluita ostetaan Sarastia Oy:ltä, tietojärjestelmäpalveluita Kuntien Tiera Oy:ltä ja Atea Oy:ltä. Sisäinen tarkastus toteutetaan ostopalveluna. Elinvoimaohjelmaa toteutetaan verkostomaisesti yhteiskumppanien ja kehittämisorganisaatioiden kanssa.

Toimintaympäristön muutokset

Eduskunta hyväksyi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuuseen liittyvän lainsäädännön kesäkuussa 2021 ja uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023. Muutoksen myötä kaupungin sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kustannukset siirtyvät hyvinvointialueelle. Tulojen osalta arviolta 12,39 %:n osuus verotuloista siirtyy hyvinvointialueelle ja lisäksi muutoksella on vaikutuksia kaupungin tuleviin valtionosuuksiin. Olemassa olevat kaupungin laina- ja takausvastuut säilyvät ennallaan. Muutoksen taloudellisia kokonaisvaikutuksia on arvioitu syksyllä 2021 käytettävissä olevilla tiedoilla ja vaikutusten arviointi tarkentuu valmistelun edetessä vuoden 2022 aikana.

Työllisyyden kuntakokeilu siirsi jo osan nykyisten TE-toimistojen asiakkaista ja tehtävistä Kainuun työllisyyden kuntakokeilun kunnille, eniten Kajaanin kaupungille. Kainuun TE-toimistosta siirtyi kuntien työnjohtoon henkilöstöä, jonka virkasuhteet kuitenkin säilyivät valtiolle. Vuoden 2024 alusta TE-palvelut siirtyvät kokonaan kunnille, ja tämän hetken arvion mukaan noin 30 viranhaltijaa siirtyy kuntien henkilöstöksi. Osa TE-palveluista jää valtiolle, tarkkaa tietoa ei vielä ole mitkä. Työnhakijoiden palvelujen lisäksi kunnille siirtyy TE-palvelujen yritys- ja työnantajapalvelut sekä ura- ja rekrytointipalvelut. Lainsäädäntö on valmisteilla. Edellytyksenä palvelujen tuottamiselle on vähintään 20.000 hengen työvoimapohja, joten todennäköisesti toiminta tulee olemaan kaikki Kainuun kunnat kattavaa. Toiminta on silloin organisoitava kuntalain mahdollistamalla kuntien yhteistoimintamuodolla, yhteistoimintasopimukseen perustuvana yhteisen toimielimen mallilla yhden kunnan toimiessa vastuukuntana tai kuntayhtymänä.

Kansainvälisten palveluiden tehtäväkentällä odotetaan ulkomaisen työvoiman rekrytoinnin huomattavaa kasvua ja asettautumispalveluiden hankkeen päättyessä toiminnan vakiinnuttamista samaan prosessiin.

Kajaanin kaupungin talous- ja henkilöstöpalvelut uudistuvat vuoden 2023 alusta alkaen. Sarastia Oy jatkaa palveluntuottajana, mutta kaikki taloushallinnon ja henkilöstöhallinnon järjestelmät uudistetaan ja toimintatapoja kehitetään uudistuksen yhteydessä. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden uudistus on koko kaupunkioorganisaatiota koskeva mittava muutosprojekti.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa kaupunginjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Asukkaat, yritykset ja yhteisöt osallistuvat kaupungin kehittämiseen	Osallistamiskohteiden määrä	Osallistetaan kuntalaisia viidessä palvelujen kehittämisprosessissa.
Asiointimahdollisuudet kohti 24/7	Sähköisten asiointipalvelujen määrä	Otetaan käyttöön viisi uutta palvelua.

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Resurssiviisautta tukeva hankintaohjelma.	Ympäristökriteerit hankinnoissa kpl.	Hankintojen kriteereihin otetaan ympäristönäkökulmia korostavia kriteereitä sekä sopimuksiin niitä tukevia seurantamenetelmiä. Huomioidaan vähintään viidessä (5) eri hankinnassa.
Kehitetään innovaatiokumppanuusien kautta resurssiviisaita hankintoja.	Innovaatiokumppanuusien määrä hankinnoissa.	Innovaatiokumppanuuksia toteutetaan vähintään kaksi (2) vuoden 2022 aikana.
Etätömahdollisuuksia lisätään ja tilojen käyttöä tehostetaan.	Etätöyön määrä (% työajasta) ja käytettävien tilojen määrä (m ² /hlö).	Etätöyön tekeminen lisääntyy.

Tulevaisuus nuorissa

Edistetään työttömien nuorten aktivointiastetta ja osallistumista työllistymistä edistäviin palveluihin.	Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat ja työllistymistä edistävässä palveluissa Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta, %	Vähintään 40% alle 25-vuotiaista työttömistä työnhakijoista on työllistymistä edistävässä palveluissa (valmennus, työkokeilu, kuntouttava työtoiminta) Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta on keskimäärin 12%
Kuntalisän käytön lisääntyminen	Kuntalisällä työllistettyjen nuorten määrä	Puolet koko vuoden myönnetystä kuntalisistä on alle 30-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien palkkaamiseen.
Kaupunki tarjoaa kuntouttavan työtoiminnan ja työkokeilun mahdollisuuksia kaupunkiorganisaatiossa.	Kuntouttavan työtoiminnan ja työkokeilujen piirissä olevien % -osuus henkilöstön määrästä.	Kaupunki tarjoaa palkkatuki, työkokeilu ja kuntouttavan työtoiminnan paikkoja vähintään 5% kokonaishenkilöstön määrästä.

Osaajista elinvoimaa

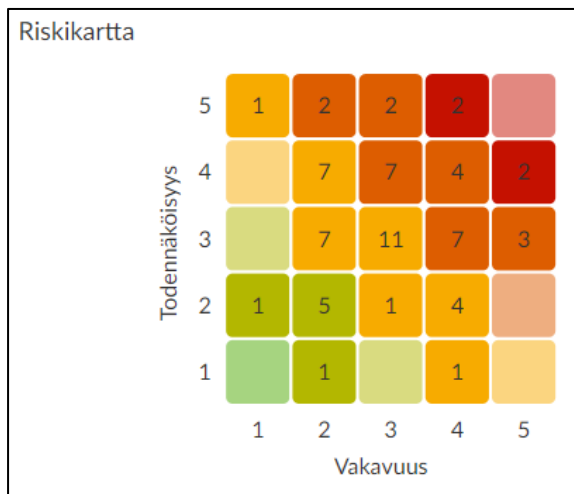
KAMKiin Kainuun ulkopuolelta hakeutumiselle tuki vetovoimatekijöillä ja markkinoinnilla	KAMKiin Kainuun ulkopuolelta hakeneiden osuus	Maakunnan ulkopuolisten ensisijaisten hakijoiden osuus kaikista ensisijaisista hakijoista vuoden 2022 kevään yhteishaussa 70 %.
KAMK:sta valmistuneiden alueelle työllistymiselle tuki pitovoimatekijöillä, harjoiteluilla, päättötöillä ja kesätyöpaikoilla	KAMK:sta valmistuneiden työllistyminen Kainuuseen	Vuonna 2022 AMK- ja YAMK-tutkintoon valmistuvista 50 % työllistyy Kainuuseen.
Kaupunkiorganisaatio avoimena kehitysalustana ja aktiivisena yhteiskehittäjänä	Kehitysalusta- ja yhteiskehittämisen pilotit ja nopeat avaukset, myös osana innovaatioeksosysteemisopimusta, lkm	5 kpl

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Vetovoiman ja pitovoiman parantaminen nuorten aikuisten ikäluokan keskuudessa	Nuorten aikuisten Kajaani, Opiskelijan Kajaani, Naisnäkökulman elinvoimapolitiikan jatkohankkeet, vetovoiman ja ptiovoiman markkinointi	Yliopistollisen koulutuksen saaminen osajapulasta kärsivillä aloilla kuten opetus-alalla.

Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Konsernipalveluiden 10 merkittävintä riskiä:

Kohde	Riskialue	Riski	RL
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspalvelut > Talouspalvelut	2.1.1. Strategiset riskit	Kajaanin kaupungin talous ei ole pitkällä aikavälillä tasapainossa	20
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspalvelut > Talouspalvelut	2.2.1. Taloudelliset riskit	Talousarviossa ja talouden raameissa pysyminen	20
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	2.1.1. Strategiset riskit	Työvoimapula	20
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	2.2.1. Taloudelliset riskit	TE-Palveluiden uudistukseen liittyvä rahoitusmallin muutokseen liittyvä epävarmuus	20
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspalvelut > Talouspalvelut	2.1.1. Strategiset riskit	Toimintaympäristön merkittävä muutos: hyvinvointialueista aiheutuva rahoituspohjaan liittyvä epävarm...	16
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	2.3.1. Operatiiviset riskit	Rekrytointi: Osaavan työvoiman saatavuus Kajaanissa	16
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	2.1.1. Strategiset riskit	TE-Palveluiden siirto kuntien vastuulle ja siirtyviä tehtäviä ei korvata täysimääräisesti	16
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Henkilöstöpalvelut > Henkilöstöpalvelut	2.3.1. Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: osaavan työvoiman saatavuus	16
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Talouspalvelut > Talouspalvelut	2.2.1. Taloudelliset riskit	Sijoitustoimintaan liittyvien riskien toteutuminen	15
Kajaanin kaupunki > Konsernipalvelut > Elinvoimapaalvelut > Elinvoimapaalvelut	2.1.1. Strategiset riskit	Lentoliikenteen loppuminen Kajaaniin	15

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Päätöksentekoprosessi	Tarkastellaan päätöksentekoprosessin ja delegoinnin asianmukaista järjestämistä.
Henkilöstöasiat	Kehityskeskustelut ja työpaikkakokoukset järjestetään. Työyhteisön Party- toimivuuskyselyn 2020 toimenpiteet laaditaan ja niiden toteutumista seurataan.
Taloussuunnittelu	Talousarvion seuranta ja taloustietojen oikeellisuus Taloussuunnittelussa otetaan käyttöön uusi järjestelmäratkaisu ja käyttäjät koulutetaan uuden järjestelmän käyttöön.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Ostolaskuprosessia kehitetään sisäisen tarkastuksen kehittämisehdotusten pohjalta. Varainhoitajien toimintaa seurataan ja valvotaan.

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Talousraportointi	Tilivelvollisten seurantavastuu kirjanpidon tapahtumista toimialoitain Kuntatalousraportoinnin vaatimusten mukainen raportointi toteutetaan ja vyörytyserät otetaan käyttöön.
Omaisuuksien hallinnointi	Vakuutusten ajantasaisuus varmistetaan. Noudatetaan hankintaohjeita.
Tietohallinto ja tietoturva	Toteutetaan sisäisen tarkastuksen raportissa vuodelle 2022 esitetyt toimenpiteet. Jatketaan hallinnollisen ja teknisen tietosuojan parantamista (järjestelmäratkaisut ja henkilöstön koulutus). Tietohallintouudistuksen (palvelujensiirto Atea Oy:lle) toiminnallinen ja taloudellinen seuranta ja arviointi.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Avustusten jakaminen keskitetään osallisuus- ja hyvinvointijaostolle. Avustusten myöntämisperusteet tarkistetaan.
Sopimushallinta	Sopimushallinnan prosessikuvaus ja ohjeistus laaditaan.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hanketoiminta organisoidaan uudelleen ja laaditaan kaupunkitason kokonaissuunnitelma. Laari-projektisalkku hyödynnetään täysimääräisesti.

Henkilöstö

Konsernipalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kaupunginhallitus ja kaupunginjohto	2,6	3	3	3	3
Hallintopalvelut	29,7	37,1	37,1	36	36
Henkilöstöpalvelut	11,9	13,5	13,5	13,5	13,5
Talouspalvelut	11,4	14	14	14	14
Elinvoimapaalvelut	30,7	31,2	31,2	31	61
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	86,3	98,8	98,8	97,5	127,5

Kaupungin johto ja demokratiapalvelut

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Konsernijaosto on aloittanut toimintansa 1.8.2021 voimaan astuneen hallintosäännön päivityksen myötä. Konsernijaosto mm. ohjaa ja valvoo, että tytäryhteisöt toimivat omistajan eli kaupungin asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi konsernijaosto valvoo, ohjaa ja valmistelee sijoitustoimintaa valtuuston ja kaupunginhallituksen periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti. Konsernijaosto kokoontuu säännöllisesti ja käsittelee asioita laaditun työohjelman mukaisesti.
Kaupunkilaisten osallisuutta ja hyvinvointia edistetään kehittämällä uusia toimintatapoja ja -malleja viranhaltijoiden, päätoimihenkilöiden ja kuntalaisten välille. Tehtävää varten on perustettu uusi hyvinvointikoordinaattorin virka ja asetettu kaupunginhallituksen alainen osallisuus- ja hyvinvointijaosto.
Aluevaalit järjestetään 23.1.2022. Hyvinvointialue vastaa aluevaalilautakunnan toiminnasta aiheutuvista kustannuksista.
Konsernipalveluissa on kehitetty organisaation toimintaa vuoden 2021 aikana. Organisaation uudistamista sekä työtapojen ja toimintamallien kehittämistä jatketaan edelleen vuonna 2022 ja hyviä käytänteitä juurrutetaan organisaatioon aktiivisesti. Kehittämistyöhön haetaan mahdollisuuksien mukaan myös ulkopuolista rahoitusta, esim. Kevan työelämän kehittämistä rahaa tai muuta hankerahoitusta.

Hallintopalvelut

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Joukkoliikenteen järjestäminen kilpailutetaan lokakuussa 2021 määritellyn palvelutasotavoitteen mukaisesti. Palvelutasoa nostetaan maltillisesti toteuttamalla linjamuutoksia asiakaspalautteen perusteella.
Yhteistyössä ympäristötekniikan toimialan kanssa kehitetään kestävästä liikkumisesta tavoitteena kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kasvattaminen.

Henkilöstöpalvelut

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Henkilöstömenosäästöjen osalta talouden sopeuttamissuunnitelman 2020-2022 toimeenpanoa jatketaan ja uusia talouden sopeuttamisen keinoja valmistellaan sopeuttamissuunnitelman päivittämisen yhteydessä.
Talous- ja henkilöstöpalveluiden järjestelmäuudistus toteutetaan vuoden 2023 alusta lukien: Käyttöönottoprojektin yhteydessä henkilöstöpalveluiden palvelupolkuja kehitetään edelleen.

Talouspalvelut Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Talouden sopeuttamissuunnitelman 2020-2022 toimeenpanoa jatketaan ja uusia talouden sopeuttamisen keinoja valmistellaan päätöksentekoon.
Talous- ja henkilöstöpalveluiden järjestelmäuudistus toteutetaan vuoden 2023 alusta alkaen ja talouspalveluiden prosesseja kehitetään uudistuksen yhteydessä.

Elinvoimapaalvelut Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Yritysneuvonta, yrityspalveluseteli, sähköinen Yritystulkki-palvelu, hankinta-asiamiespalvelu ja maaseutupalvelut ovat kaupungin yrityspalvelukokonaisuus. Yhteistyössä Kainuun Yrittäjien kanssa osallistutaan Business Kainuu -palveluun ja sen kehittämiseen. Kaupungin yrityspalveluja on saatavilla kaupunkikeskustan Business Konttorissa matalan kynnyksen periaatteella. Kaupunki on mukana Kasvu Open-kilpailun järjestämisessä.
Maakunnallisessa kuntayhteistyössä tuetaan KAMK:n kuntapalvelujen toimintaa ja käytetään sen palveluja. Viestintä ja markkinointi osallistuu KAMK:n maakunnallisiin matkailun kehittämishankkeisiin.
Kajaanin suurteholaskennan datakeskusekosysteemin kehittäminen yhteistyössä CSC:n kanssa on kaupungin lähivuosien kärkihanke. Hankkeen aikana CSC omia verkostojaan ja yhteyksiään hyödyntäen tunnistaa ja hakee potentiaalisia toimijoita sijoittumaan Renforsin Rantaan ja Kajaanin dc-osaamisympäristöön.
Kaupungin tuet osaamisen kehittämiseksi ja innovaatiotoiminnalle KAMK:lle ja Oulun yliopistolle jatkuvat nykytasolla. Innovaatioekosysteemisopimuksen 2021-27 toteuttaminen jatkuu. Yliopistollisen koulutuksen kehittämiseen osallistutaan aktiivisesti yhteistyössä Kainuun Liiton ja korkeakoulujen kanssa.
Edunajamisessa ensisijainen kohde on saavutettavuus, lento-, rautatie- ja maantieliikenteen kehittäminen. Lentoliikenteessä tavoitteena on elokuussa päättyvän valtion ostopalvelujakson jälkeen paluu markkinaehtoiseen reittilentoliikenteeseen. Rautateiden osalta tavoitteena on saada Savon radan voimakas parantaminen mukaan valtion väyläinvestointien ohjelmaan. Maanteistä tärkein oman toiminnan kohde on VT 22 Oulu-Kajaani-Vartius -kansainvälisen liikenneyhteyden kehittämisen saaminen investointiohjelmaan ja VT 22 Oulu-Kontiomäki-jakson sisällyttäminen pääväyläasetukseen. VT 5:n kehittämiseen osallistutaan Viitosväylä ry:n kautta.
Ulkoista viestintää ja markkinointia lisätään Kajaanin vetovoiman ja pitovoiman parantamiseksi. Myös saavutettavuusmarkkinointia tehdään. Osallistutaan maakunnalliseen maineyöhön sekä luodaan uusia toimintatapoja Kajaanin yhteis-markkinointiin.
Opiskelijamyönteisen Kajaanin toimepiteitä ja yhteistyötä KAMO:n kanssa jatketaan. Naisnäkökulmapilotin tuloksia hyödynnetään markkinoinnissa ja vetovoiman ja pitovoiman parantamisessa.
Työllisyydenhoidon kuntakokeilussa valmistellaan TE-palveluiden siirtoa kunnille (TE-palvelut vuonna 2024) ja kehitetään työttömien työnhakijoiden palveluita yhteistyössä Kainuun kuntakokeilukuntien kanssa ekosysteemijattelun mukaisesti.
Kajaanin kaupungin kumppanuusyhdistysten kanssa jatketaan yhteistyötä työllisyydenhoidon parissa. Kaupunki avustaa yhdistyksiä, jotka tarjoavat työtoimintapaikkoja kajaanilaisille pitkäaikaistyöttömille.
Kainuulaisille yrityksille ja yhdistyksille myönnetään kuntalisää kajaanilaisten pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi. Kuntalisän käyttöä markkinoidaan etenkin yrityksille ja kohdennetaan pitkäaikaistyöttömien nuorten työllistämiseen.
Kaikki kaupungille osoitetut velvoitetöyöllistetyt työllistetään. Tämän lisäksi kaupunki tarjoaa kaikilta toimialoilta palkkatukityöpaikkoja. Kuntakokeilun työllisyysohjaajat toimivat palkkatukityöllistettyjen tukena, jotta tuetun työllistymisen jatkopolkuna olisi työpaikka avoimilta työmarkkinoilta.
Kajaanissa olevaan työvoimapulaan pyritään vastaamaan kansainvälisillä rekrytoinneilla erityisesti niiden alojen osalta, jotka ovat kriittisiä. Tehdään vahvaa yhteistyötä paikallisten ja kv-yritysten kanssa sekä vahvistetaan asettautumispalveluita.

Konsernipalvelut

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	3 043	4 766	4 152	4 125	4 125
Maksutuotot	6	7	4	4	4
Tuet ja avustukset	1 306	1 203	1 343	1 343	1 343
Vuokratuotot	90	102	102	104	106
Muut toimintatuotot	321	112	110	110	110
TOIMINTATUOTOT	4 765	6 190	5 710	5 686	5 688
Valmistus omaan käyttöön	15	25	0	0	0
Palkat ja palkkiot	4 463	5 039	5 596	5 623	5 723
Henkilöstösivukulut	2 569	2 708	2 669	1 488	1 506
Henkilöstökulut	7 032	7 747	8 265	7 111	7 229
Palvelujen ostot	160 440	161 478	167 506	9 926	9 841
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	343	154	129	131	132
Avustukset	5 575	5 263	4 762	4 608	4 458
Vuokrat	773	767	962	981	1 003
Muut toimintakulut	217	265	262	247	247
Muut toimintakulut	991	1 032	1 224	1 228	1 251
TOIMINTAKULUT	-174 380	-175 674	-181 886	-23 004	-22 911
KATE	-169 600	-169 459	-176 176	-17 319	-17 224
POISTOT	564	776	517	29	29

Kaupungin johto ja demokratiapalvelut

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	4	0	0	0	0
Tuet ja avustukset		1	76	76	76
Vuokratuotot	90	102	102	104	106
Muut toimintatuotot	71	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	165	103	178	180	182
Palkat ja palkkiot	316	371	440	440	440
Henkilöstösivukulut	1 406	1 394	1 269	204	204
Henkilöstökulut	1 722	1 765	1 709	644	644
Palvelujen ostot	154 667	154 534	160 473	3 017	3 035
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	90	32	30	30	30
Avustukset	84	281	511	511	511
Vuokrat	105	103	112	115	117
Muut toimintakulut	2	34	35	35	35
Muut toimintakulut	107	136	147	150	151
TOIMINTAKULUT	-156 672	-156 748	-162 870	-4 351	-4 371
KATE	-156 507	-156 645	-162 692	-4 171	-4 188
POISTOT	26	16	29	29	29

Hallintopalvelut

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	663	1 050	908	908	908
Maksutuotot	6	6	3	3	3
Tuet ja avustukset	457	479	637	637	637
Muut toimintatuotot	131	112	110	110	110
TOIMINTATUOTOT	1 257	1 647	1 658	1 658	1 658
Palkat ja palkkiot	1 157	1 349	1 502	1 539	1 539
Henkilöstösivukulut	271	292	334	297	297
Henkilöstökulut	1 428	1 640	1 836	1 836	1 836
Palvelujen ostot	2 358	3 022	3 157	3 189	3 221
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	139	30	38	39	39
Avustukset	1 312	0	0	0	0
Vuokrat	284	258	385	396	408
Muut toimintakulut	182	193	192	192	192
Muut toimintakulut	466	451	577	589	600
TOIMINTAKULUT	-5 703	-5 144	-5 608	-5 652	-5 696
KATE	-4 445	-3 497	-3 950	-3 994	-4 038
POISTOT	539	760	488	0	0

Henkilöstöpalvelut

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	90	291	196	196	196
Maksutuotot	0	1	1	1	1
Tuet ja avustukset	353	35	35	35	35
TOIMINTATUOTOT	444	326	231	231	231
Palkat ja palkkiot	604	607	674	684	684
Henkilöstösivukulut	121	130	145	135	135
Henkilöstökulut	725	737	819	819	819
Palvelujen ostot	683	710	743	700	650
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	12	4	3	3	3
Avustukset	24	24	4	0	0
Vuokrat	17	17	43	45	46
Muut toimintakulut	4	25	13	13	13
Muut toimintakulut	21	42	57	58	59
TOIMINTAKULUT	-1 465	-1 518	-1 625	-1 580	-1 531
KATE	-1 021	-1 191	-1 394	-1 348	-1 300
POISTOT	0	0	0	0	0

Talouspalvelut

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	168	377	474	474	474
Tuet ja avustukset	3	4	4	4	4
Muut toimintatuotot	106	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	276	381	478	478	478
Valmistus omaan käyttöön	0	25	0	0	0
Palkat ja palkkiot	546	422	687	697	697
Henkilöstösivukulut	146	129	181	171	171
Henkilöstökulut	693	551	868	868	868
Palvelujen ostot	1 126	1 544	1 483	1 400	1 300
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5	4	4	4	4
Vuokrat	1	2	31	32	32
Muut toimintakulut	0	1	1	0	0
Muut toimintakulut	1	2	31	32	32
TOIMINTAKULUT	-1 824	-2 101	-2 387	-2 305	-2 205
KATE	-1 548	-1 695	-1 909	-1 826	-1 727
POISTOT		0	0	0	0

Elinvoimapalvelut

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA_KJ 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	2 117	3 048	2 573	2 547	2 547
Tuet ja avustukset	493	685	591	591	591
Muut toimintatuotot	13	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	2 623	3 733	3 164	3 138	3 138
Valmistus omaan käyttöön	15	0	0	0	0
Palkat ja palkkiot	1 839	2 292	2 292	2 263	2 363
Henkilöstösivukulut	625	763	741	682	699
Henkilöstökulut	2 464	3 054	3 033	2 945	3 062
Palvelujen ostot	1 606	1 668	1 650	1 620	1 636
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	97	83	54	55	55
Avustukset	4 154	4 959	4 248	4 098	3 948
Vuokrat	366	387	390	393	401
Muut toimintakulut	29	13	22	7	7
Muut toimintakulut	395	400	412	400	408
TOIMINTAKULUT	-8 716	-10 164	-9 396	-9 117	-9 109
KATE	-6 079	-6 431	-6 232	-5 979	-5 971
POISTOT	0	0	0	0	0

7.2 Vuolijoen aluelautakunta

Perustehtävä

Vuolijoen aluelautakunnan tehtävänä on vaikuttaminen Kajaanin kaupungin päätöksentekoon sekä kaupungin Vuolijoen osa-alueen kehittäminen. Aluelautakunnan toimialueena on aiemman Vuolijoen kunnan alue. Aluelautakunnalla on lausunto-oikeus kuntastrategiaan, talousarviovalmisteluun sekä asioihin, joiden ratkaisulla on huomattava vaikutus sen toimialueen asukkaiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin.

Aluelautakunta edistää toimialueensa kylien, kansalaisjärjestöjen ja muiden toimijoiden keskinäistä yhteistyötä ja avustaa heitä kehittämis- ja investointihankkeissa sekä suunnittelee, arvioi, toteuttaa ja seuraa alueen kehittämishankkeita ja osallistuu tarvittaessa hankerahoitukseen ja rahoituksen hakemiseen. Aluelautakunta edistää toimialueensa asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, hyvinvointia ja lähipalveluiden kehittymistä.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Vuolijoen aluelautakunnan toiminta on vakinaistettu vuoden 2020 alusta alkaen. Vuolijoen aluelautakunta vastaa alueen latujen ja kaukaloiden talvikunnossapidosta ja Vuolijoen alueen kehittämisestä. Aluelautakunta osallistuu alueensa kehittämishanketoimintaan yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Aluelautakunta seuraa aluetta koskevaa päätöksentekoa laaja-alaisesti ja ottaa kantaa aluetta koskeviin päätöksiin.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Alueen elinvoimaisuuden ylläpitäminen ja kehittäminen. Koulu- ja päiväkotitoiminnan, kirjasto- ja liikuntapalveluiden säilyttäminen ja kehittäminen alueella. Ympäristönhoidon ja asumisympäristön viihtyvyyden kehittäminen.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Kyläyhdistykset ja järjestöt kehittävät retkeilykohteita tapahtumaympäristöksi.	Tapahtumien lukumäärä	1-2 tapahtumaa.
Aktivoidaan kyläyhteisöt, yhdistykset ja järjestöt kehittämään omaehtoisesti asuin- ja liikunta-alueitaan hankkeilla.	Hankkeiden määrä	1-2 hanketta.
Kehitetään luontomatkailua yhteistyössä yrittäjien ja yhteisöjen kanssa.	Tapahtumiin osallistuminen.	1-2 tapahtumaa.
Ajankohtaisten asioiden ja kylän tapahtumien tiedottaminen infonäyttöjen kautta.	Ilmoitusten määrä.	1-50 ilmoitusta.
Alueen asukkaiden ja kausiasukkaiden vaikuttamismahdollisuudet matalan kynnyksen palautekanavien kautta.	Palautteiden ohjautuminen palautejärjestelmään.	Palautteita käsitellään vain palautekanavissa.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
------------------------	---------	--------------

Tulevaisuus nuorissa

Nuoret mukaan aluelautakunnan toimintaan ja alueen kehittämiseen	Nuorten tekemien kehittämissesitysten määrä	3-4 kehittämissesitystä nuorilta.
Nuoret mukaan hanketoimintaan	Nuorten ideoimien hankkeiden määrä	1 hanke.
Lisätään veto- ja pitovoimaa alueella.	Paluumuuttajien määrä	2-3 perhettä, joista lapsiperheitä 2.

Osaajista elinvoimaa

Valokuituverkon rakentaminen	Uusien yritysten ja työpaikkojen määrä	Valokuitu asennetaan alueen kiinteistöille ja on käytettävissä loppuvuodesta. 1-2 pienyritystä aloittaa toimintansa valokuitua hyödyntäen.
Paikallisten yritysten toimintaympäristön kehittäminen ja toiminnan tukeminen	Yhteistyötilaisuuksien määrä	1-2 tilaisuutta.

Vuolijoen aluelautakunta

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA_LA 2022	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0
Palkat ja palkkiot	11	26	12	11	11
Henkilöstösivukulut	1	4	1	2	2
Henkilöstökulut	12	30	13	13	13
Palvelujen ostot	67	63	78	78	78
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1	1	1	1	1
Avustukset	7	4	6	6	6
Muut toimintakulut		2	2	2	2
Muut toimintakulut		2	2	2	2
TOIMINTAKULUT	-86	-100	-100	-100	-100
KATE	-86	-100	-100	-100	-100
POISTOT		0			

7.3 Sivistystoimiala

Perustehtävä

Sivistystoimiala vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, nuorisopalvelujen, kansalais- ja musiikkiopisto-opetuksen sekä kirjasto-, museo-, kulttuuri- ja kongressi- sekä teatteripalvelujen toteuttamisesta ja kehittamisestä. Toimiala tukee kajaanilaisten tasapainoista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia sekä elinikäistä oppimista ja luovaa itsensä toteuttamista.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Varhaiskasvatus järjestetään pääosin omana toimintana päiväkodeissa. Yksityisiä palvelun järjestäjiä tuetaan palvelusetelillä. Perhepäivähoitoa tarjotaan vain yksityisenä palveluna. Varhaiskasvatus järjestää perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyössä perusopetuksen tulosalueen, eri yhdistysten ja seurakunnan kanssa. Iltapäivätoiminta on lakisääteistä. Päiväkodeista 18 on kunnallisia ja 11 yksityisiä. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus on noin 30 prosenttia. Syyskuussa 2021 päiväkodeissa oli 1875 ja perhepäivähoitossa 54 lasta. Aamu- ja iltapäivätoiminnassa oli 445 lasta. Perheohjaajat jatkavat hankerahoituksella vuoden 2021 loppuun ja saavat jatkoa yhdessä Varpu-työparin kanssa saadun uuden hankkeen rahoituksella, joka jatkuu vuoden 2022 loppuun saakka.

Perusopetuksessa on 13 koulua 17 kiinteistössä. Oppilaita on 3 788, joista erityisluokilla 308. Perusopetuksessa toimii myös kaksi joustavan perusopetuksen ryhmää ja yksi aikuisten perusopetuksen ryhmä. Maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavassa opetuksessa on kaksi ryhmää. Yleisopetuksen ryhmäkoko on keskimäärin 19 oppilasta. Uutena tukitoimena on lisätty hankerahoituksella koulunuorisotyötä. NOPO-opo -työ jatkuu TUKI-opona. Perusopetukseen on palkattu uusia laaja-alaisia erityisopettajia sekä resurssi- ja samanlaisopettajia. Tutka-työparitoiminta on päättynyt.

Nuorisopalveluilla on seitsemän nuorisotilaa, liikennepuisto ja Ohjaamo -kynnyksetön nuorten palvelupaikka. Etsivä nuorisotyö ja starttipaja tarjoavat nuorille palveluohjausta ja toimintaa, mikäli palveluihin kiinnittymisessä tai elämänhallinnassa on haasteita. Koulunuorisotyöhön on vahvistettu ja saatu työntekijät valtiolta saadun avustuksen turvin. 9. luokan ja toisen asteen 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoille jaetaan kesätyöseteleitä. Vuonna 2020 nuorisopalveluissa oli 39925 käyntikertaa.

Taidemuseo järjestää neljä vaihtuvaa näyttelyä vuodessa ja tekee monipuolista yleisötyötä. Museo toimii Linnankadulla entisessä poliisitalossa, kokoelmavarasto on Vienankadulla. Museon hallinnassa on kolme kokoelmaa: taidemuseon kokoelma, kaupungin kokoelma ja Riitta Uusitalon kokoelma. Kävijöitä on vuosittain 10 000 - 12 000. Näyttelyt järjestetään pääosin omana tuotantona ja yhteistyössä mm. taiteilijoiden ja museoiden kanssa.

Kainuun Museolla on perusnäyttely ja vaihtuvia näyttelyitä Asemakadun kiinteistössä, jossa ovat myös kokoelmien säilytystilat pienille kohteille. Kaksi muuta kokoelmatilaa sijaitsee Vienankadulla ja Otanmäessä. Kokoelmatiloja tarvitaan lisää. Kainuun Museo toimii opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämänä alueellisena vastuumuseona, mikä velvoittaa viranomaistehtäviin ja palveluiden tarjoamiseen koko maakunnassa.

Kirjasto tarjoaa kuntalaisille pääsyn kulttuuriin ja tietoon sekä tukee kansalaistaitoja toimimalla pääkirjaston lisäksi Lehtikankaan, Loh-tajan ja Otanmäen lähikirjastoissa. Kirjastoissa on mahdollista asioida myös omatoimisesti. Kirjastoauto palvelee kuntalaisia haja-asutusalueella sekä taajamien kouluissa ja päiväkodeissa. Kirjastoissa on vuosittain noin 280 000 fyysistä asiakaskäyntiä ja noin 150 000 verkkokäyntiä.

Kulttuuri- ja kongressipalvelut vastaa yleisten kulttuuritilaisuuksien sekä kokous- ja kongressitilaisuuksien järjestämisestä Kaukametsässä. Ateriapalveluista vastaa Kajaanin Mamselli -liikelaitos ja naulakkopalvelut tuottaa kolmas sektori. Kaukametsän tilaisuuksia on vuosittain noin 400 ja kävijöitä noin 60 000. Omana tuotantona järjestetään valtakunnalliset tapahtumat Kajaanin Runoviikko ja Kajaani Tanssii -festivaali sekä kulttuuritapahtumia ja koululais- ja päiväkotikonsertteja. Omana tuotantona ja yhteistyössä vapaan kentän kanssa järjestettäviä tilaisuuksia on vuosittain noin 120, joista Kajaanin Runoviikon osuus on 60. Kajaanin Runoviikko on mukana Oulu2026 kulttuuripääkaupunki hankkeen ohjelmistossa. Kaukametsän näyttämötekniikan suunnittelu alkaa 2022 ja toteutuu 2023.

Kainuun musiikkiopisto järjestää laajan oppimäärän mukaista musiikin ja tanssin taiteen perusopetusta. Opetuksen piirissä eri oppiaineissa opiskelee vuosittain noin 1 000 oppilasta. Laajaan oppiainevalikoimaan (noin 40 eri oppiainetta) kuuluu varhaisiän musiikki- ja tanssikasvatus, valmentava opetus, musiikin ja tanssin perus- ja syventävät opinnot sekä musiikin perusteet, yhteismusisointi ja kuoro-toiminta. Opetustunteja on noin 24 100 lukuvuodessa. Kulttuurilaitoksena musiikkiopisto järjestää toiminta-alueellaan vuosittain yli 100 esiintymistapahtumaa. Musiikkiopistolla on kiinteä valtionosuustuntimäärä 24 034 vuosituntia.

Kaukametsän opisto järjestää opetusta avoimen kansalaisopiston opiskelijoille sekä luku- ja kirjoitustaitokoulutusta maahanmuuttajille yhteensä noin 14 100 tuntia. Toiminnan rahoitus rakentuu valtion rahoituksen lisäksi opiskelijoiden kurssimaksuista, Kajaanin kaupungin tuesta sekä tilaus- ja sopimuskoulutuksien maksuista. Monipuolisella kurssitarjonnalla edistetään opiskelijoiden kehittymistä, hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Opetustarjontaa ja opetusmenetelmiä uudistetaan ja suunnataan uusille asiakasryhmille, unohtamatta perinteisiä tai opiskelijoiden toiveiden mukaista opetusta. Maksuttomia yleisivistäviä luentoja tarjotaan sekä lähi- että etäopetuksena.

Kajaanin kaupunginteatteri - alueteatteri tuottaa teatteriesityksiä ja kulttuuritapahtumia kajaanilaisille ja kainuulaisille. Teatteri tuottaa vuonna 2022 yhteensä 6 ensi-iltaa, joista kolme on teatteritalon näyttämölle ja kolme näytelmää kiertueita varten. Katsojia on vuosittain 26 000 - 30 000. Kajaanin kaupunginteatteri vie kiertueelle pääasiassa Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan alueelle ja niiden rajakuntiin 80 -

120 esitystä, mikä on kolmannes teatterin kaikista esityksistä. Kajaanin kaupunginteatteri toteuttaa paljon yleisötyötä ja teatterikasvatusta. Toiminta tavoittaa yhteensä noin 1 500 ihmistä 400 tapahtumassa.

Toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen lakimuutos 1.8.2021 36 § päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeaminen määrittää, että poikkeaminen ei ole sallittua henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. Sijaishenkilöstön määrän pitää olla riittävä. Lisäksi 1.8.2021 tulee voimaan myös 57 § henkilöstön ilmoitusvelvollisuudesta. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut alenevat 1.8.2021 noin 30%, jonka vaikutus on merkittävä vuoden 2022 budjettiin. Lakimuutos, joka velvoittaa lapsen erityisen tuen saamiseen välittömästi tuen tarpeen ilmennyttyä, tulee suunnitelmien mukaan voimaan 1.8.2022. Lakimuutos voi aiheuttaa erityisopettajien ja erityisavustajien määrän kasvua. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun osallistuminen on aiheuttanut opettajien lisätarvetta ja rekrytointi on haasteellista. Alle kolmevuotiaiden päiväkotipaikkojen kysyntä on kasvanut.

Perusopetus

Elokuun 2021 alussa aloitettiin laajamittainen kaksikielinen opetus vuosiluokilla 1 - 4. Toiminta laajenee 5. luokalle vuoden 2022 elokuussa. Konsultatiivinen sairaalaopetus aloitti elokuussa 2021, jatkuen hankerahoituksella vuoden 2022 loppuun saakka. Koulujen oppilasmäärä on korkeimmillaan lukuvuonna 2021 - 2022. Alakoulujen oppilasmäärä kääntyy laskuun elokuussa 2022 alkavalle lukuvuodelle. Tuen tarve näyttää olevan edelleen kasvusuunnassa.

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut

Kirjasto

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan e-kirjasto laajenee 1.1.2022 alkaen Pohjois-Suomen e-kirjastoksi. Lapin kuntien mukaantulon jälkeen yhdenvertaiset palvelut ovat tarjolla kaikille 59 kunnan asukkaille. Kainet-kirjastokimppa liittyy Kansalliskirjaston ylläpitämään kansallisen kuvailun yhteistyöympäristö ja metatietovaranto Melindaan, joka kokoaa kirjastoaineistoja kuvailevat metatiedot yhteen paikkaan. Kirjasto pyrkii laajentamaan pääkirjaston omatoimikäyttöä yläkerran asiakastiloihin ja kehittämään aktiivisesti digitaalisia palveluitaan, kuten esim. jo hyvään alkuun pääseitä etävinkkauksia perusopetuksen luokille.

Kainuun Museo

Museorakennuksessa tehdään alkuvuodesta laajoja korjaustoimia muun muassa sisäilman parantamiseksi. Sen vuoksi näyttelytoiminta voidaan aloittaa vasta maaliskuussa. Kainuuta koskevaa kuva-aineistoa on pitkään toivottu jaettavaksi internetissä ja Kainuun Museo pääsee liittymään Finna-hakupalveluun aineistotuottajaksi vuoden 2022 aikana. Museo pyrkii saamaan lisää kokoelmien säilytystilaa vuoden 2022 aikana. Tilajärjestelyt ja kokoelmasiirrot vaativat myös paljon henkilöstön resursseja.

Taidemuseo

Suurimmat toimintaan vaikuttavat muutostekijät ovat digitaalinen murros ja julkisen talouden heikkeneminen. Museo kehittää toimintaansa yhä saavutettavammaksi digitaalisten palvelujen avulla. Tavoitteena liittyä kulttuurin ja tieteen hakupalveluun Finnaan ja jatkaa näyttelyjen esittelyä myös verkkosivuilla esim. videoin. Yhteistyöverkostoilla ja sponsoreilla on kasvava merkitys.

Kaukametsän opisto

Koronapandemian seurauksena opetustarjontaan on tullut lisää digitaalisia ratkaisuja. Tarjolla on puhtaasti verkossa toimivia kursseja sekä hybridiopetusta. Paikkariippumaton verkko-opetus avaa paljon mahdollisuuksia, mutta myös uudenlaisen kilpailutilanteen koulutusten järjestäjille koko maahan. Jatkuvan oppisen uudistus on osaamisen tunnistamista, ohjausosaamisen kehittämistä ja monialaista yhteistyötä asiakkaan tueksi. Työelämän ja paikallisen koulutustarjonnan ekosysteemin osana kansalaisopistolla on oma paikkansa, koska sillä on osaamista lyhytkestoisten, räätälöityjen, non-formaalien koulutusten järjestämisestä. Kansalaisopiston pääsy 1.8.2021 valtakunnalliseen opinto- ja tutkintorekisteriin (koski-tietovaranto), tarjoaa opiskelijoille osaamisen tunnistamisen, tunnustamisen ja epeustaiset kurssitodistukset, jotka mahdollistavat hyväksiluvun tutkintojen osissa.

Musiikkiopisto

Opetuksen kysynnän ja tarjonnan kohtaamiseen reagoidaan muuttamalla Kainuun musiikkiopiston täyttämättä oleva kitaransoiton opettajan virka pop&jazz -laulunopettajan viraksi, joka täytetään 1.1.2022 lähtien. Korona-aikana hieman pienentyntä oppilasmäärää

pyritään kasvattamaan panostamalla erityisesti valmentavaan opetukseen, jossa musiikkiopisto-opinnot aloitetaan matalalla kynnyksellä pienryhmissä.

Kulttuuri ja kongressi

Kaukametsän salin näyttämön remontin suunnittelu alkaa ja toteutetaan vuonna 2023. Henkilökunta on mukana suunnittelussa yhdessä toimitilat -yksikön kanssa. Palataan koronan jälkeiseen aikaan, voidaan aukaista ravintola ja naulakkopalvelut.

Teatteri

Esittävän taiteen eli musiikin, teatterin, tanssin, sirkuksen ja performanssitaitteen valtionrahoitusta uudistetaan. Uusi VOS-järjestelmä astuu voimaan vuoden 2022 alusta. Kajaanin teatterin kohdalla se tarkoittaa sitä, että aluetheaterin avustus muuttuu korotetuksi valti-onosuudeksi.

Teatteri osallistuu aktiivisesti Sissilinnan ja Teatteritalon peruskorjausten suunnitteluun. Tammikuussa teatterin toimistot kaupungintalon puolella remontoidaan puvuston työtilaksi. Teatterin toimistot muuttavat kaupungintalon muihin tiloihin. Teatterin pienen näyttämön/aluetheaterin toiminta saadaan Seminaarin väistötilasta remontoituun Sissilinnaan seuraavaksi näytäntökaudeksi. Seminaarin väistötila toimii sen jälkeen Teatteritalon väistötilana. Konkreettinen kahden näyttämön muutto on toukokuussa.

Nuorisopalvelut

Kuurnan nuorisotilasta on luovuttu ja nuorisopalvelut järjestävät toimintaa Kätönlahden koululla yhteisessä tilassa Spartakin iltapäivätoiminnan kanssa. Nuppa nuortenpalvelupaikasta muutettiin ja ohjaamopalvelut toimivat Pohjolankatu 16 ja nuorisotila sekä starttipaja toimivat Vienankatu 5, eli Nukella. Järjestöille ja yhteisteistyökumppaneille tarjottavat tilat vähenivät nuorisotyöntilojen pienentyessä.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa sivistysjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Asiakastiedon säännöllinen kerääminen ja tiedon hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä	Jokaisella tulosalueella kerätään asiakaspalautetta säännöllisesti.	Asiakaspalautetta kerätään ja sitä hyödynnetään kehittämistyössä.
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Kuntalaisten kuulemista ja osallisuutta edistetään kaikilla tulosalueilla hyödyntäen uusia toimintatapoja ja digitaalisuutta.	Otetaan käyttöön uusia osallisuuden menetelmiä.
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Edistetään kuntalaisten osallisuutta päätöksenteossa ja arvioidaan päätösten vaikutuksia lapsiin, nuoriin ja kuntalaisiin.	Kehitetään lautakuntatyötä ja tehdään tarvittaessa kuntalaisvaikutusten arviointia.
Palvelujen saatavuuden sekä saavutettavuuden edistäminen kaikissa ikäryhmissä	Seurataan palveluiden asiakasmääriä sekä kehitetään uudenlaisia digitaalisia toimintatapoja kaikilla tulosalueilla.	Otetaan käyttöön uusia vuorovaikutteisia digitaalisia toimintatapoja ja asiakasmäärät kasvavat.

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Tilojen käytön tehostaminen	Käytössä olevat tilaneliöt ja tilojen yhteiskäyttö.	Käytössä olevat tilaneliöt vähenevät ja tilojen yhteiskäyttö lisääntyy.
Kestävän kehityksen edistäminen	Kestävän kehityksen sisältöjen painottaminen kaikilla tulosalueilla.	Kestävän kehityksen sisällöt painottuvat toiminnassa.
Luontoympäristön hyödyntäminen toiminnassa	Luonnon hyödyntäminen ja sen merkityksen painottaminen toiminnan sisällöissä sekä toimintaympäristönä kaikilla tulosalueilla.	Luontoympäristö painottuu toiminnassa.

Tulevaisuus nuorissa

Lasten ja nuorten harrastuneisuuden edistäminen.	Tarjonta ja osallistujamäärät Ammattitaitoiset tekijät	Harrastamisen Suomen malli - hanke Lisätään harrastusmahdollisuuksia ja tiedotetaan niistä.
Lasten ja nuorten osallisuuden edistäminen eri tahojen ja toimijoiden keinoin.	Uusien digitaalisten osallisuuden menetelmien käyttö Reaaliaikaisen digitaalisen vuorovaikutteisuuden edistäminen	Uusien menetelmien käyttöönotto.
Perheiden arjen ja vanhemmuuden tukeminen	Matalankynnyksen menetelmien käytön lisääminen	Varpu-mentoritoiminta, perheohjaajat, Helppi-toiminta Yhteistyön kehittäminen hyvinvointipalveluiden kanssa
Järjestetään korkeatasoisia lasten ja nuorten tapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden (mm. KAO, Kulttura, Kajaanin seurakunta, Silmu) ja nuorten kesken	Tarjonta ja osallistujamäärät Ammattitaitoiset tekijät	Kulttuuripolun uudistaminen Tarjonnan lisääminen sekä toteuttaminen laadukkaasti.

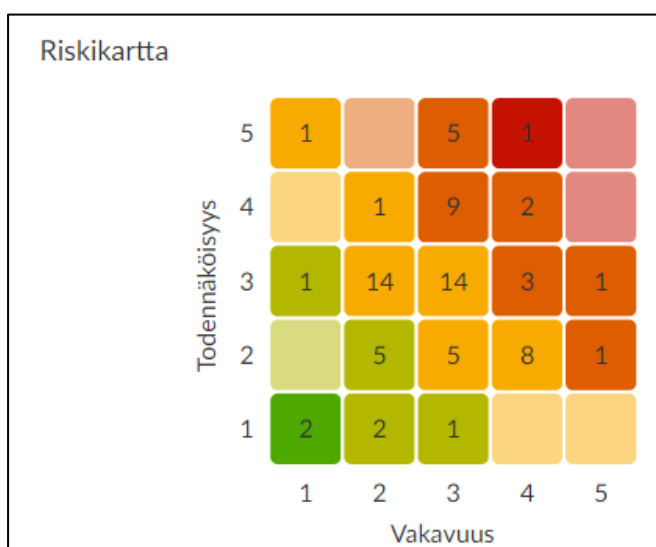
Yhteisöllisyyden lisääminen kouluissa ja päiväkodeissa	Hyvinvointiin liittyvät kyselyt	Otetaan käyttöön uusia yhteisöllisyyttä lisääviä toimintatapoja.
--	---------------------------------	--

Osaajista elinvoimaa

Henkilöstön täydennyskoulutus	Tarjonta ja osallistujamäärät	Tarjonta ja osallistujamäärät kasvavat.
Sivistystoimi on vetovoimainen työpaikka, mikä lisää kaupungin vetovoimaa	Koulutettu, pätevä henkilöstö	Onnistunut rekrytointi
Sivistyspalvelut ja vapaa-ajan aktiviteetit edistävät elämänlaatua ja toimivat kohtaamispaikkana.	Sivistyspalvelujen käyttäjämäärät	Käyttäjämäärät kasvavat.
Lasten ja nuorten yritteliäisyyden ja yrittäjämäisen asenteen kasvun tukeminen	Yhteistyö ammatillisen koulutuksen sekä paikallisten yrittäjien kanssa.	Toiminnan kehittäminen yhdessä ammatillisen koulutuksen ja yrityselämän kanssa. Osallistutaan NY-ohjelmiin sekä Yrittäjätoimintaan perusopetuksessa.

Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Sivistystoimialan 10 merkittävintä riskiä

☐	Kohde	Riskialue	Riski	RL	↑
☐	Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Tietohallintopalveluiden kustannukset nousevat ulkoistamisesta johtuen	20	
☐	Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: Kelpoisten opettajien saaminen.	16	
☐	Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Rekrytointiriski: Kelpoisen varhaiskasvatuksen henkilöstön riittävyys	16	↘
☐	Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Sijaisten saaminen lyhyisiin ja pitkiin sijaisuuksiin.	15	
☐	Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Oppilaskohtaiset kulut nousevat.	15	
☐	Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Oppilasmäärä, tilojen käyttöaste sekä henkilöstöresurssi eivät ole tasapainossa	15	↘
☐	Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Asiamaksulain muutoksista johtuva asiakasmaksukertymän pienentyminen.	15	
☐	Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Tuen tarpeen kasvaminen - lapset ja perheet	15	↘
☐	Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Varhaiskasvatus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Tietohallinnon tuottamat palvelut eivät vastaa palvelutarpeeseen.	15	
☐	Kajaanin kaupunki > Sivistystoimiala > Perusopetus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstön hyvinvointi laskee.	12	

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Päätöksentekoprosessi	Sivistystoimialan ja tulosalueiden johtoryhmät toimivat säännöllisesti. Vuoropuhelu johdon kesken sekä henkilöstön suuntaan on sujuvaa ja ongelmiin tartutaan välittömästi, kun niitä havaitaan.
Henkilöstöasiat	Esimiehet tuntevat vastuunsa henkilöstöasioiden sujuvassa ja rakentavassa ohjaamisessa. Asioihin puututaan riittävän varhain. Vuorovaikeus on toisia arvostavaa ja tätä edellytetään jokaiselta organisaatiossa. Esimiehiä ja henkilöstöä ohjeistetaan yhteisten sääntöjen noudattamiseen ja kaupunki järjestää säännöllisesti koulutusmahdollisuuksia henkilöstöasioiden hoitamiseen. Henkilöstön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelut.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden noudattaminen. Vuosittaiset talousarviokeskustelut yksiköiden esimiesten kanssa. Talousarvioprosessin kehittäminen yhteistyössä konsernihallinnon talouspalveluiden kanssa.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Ostolaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti sekä huolehditaan sijaisjärjestelyistä.
Talousraportointi	Talouden ja toiminnan toteutumasta raportoidaan kerran kuukaudessa lautakunnalle, sekä hallitukselle ja valtuustolle osavuosisraporttien yhteydessä. Esimiesten vastuu oman yksikkönsä talouden seurannasta sekä reagointi mahdollisiin poikkeamiin.
Omaisuuksien hallinnointi	Yksiköissä oleva kaupungin omaisuus on kirjattu ylös ja mahdolliset siirrot/vuokraamiset tapahtuvat kirjallisesti. Omaisuuden poistossa noudatetaan hallintosäännön ohjeistuksia ja lautakunta päättää isomista omaisuutta koskevista ratkaisuista.
Tietohallinto ja tietoturva	Tehdään tiivistä yhteistyötä tietohallinnon kanssa. Ohjeistetaan yksiköiden johtoa sekä henkilöstöä tarpeen vaatiessa. Järjestetään tarvittaessa koulutusta. Tietoturvan suunnittelussa ja toteuttamisessa otetaan huomioon sisäisen tarkastuksen raportti.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Sivistystoimiala ei myönnä vakuuksia eikä takauksia. Talousarvion yhteydessä on määritetty erilliset määrärahat mm. ennaltaehkäisevien toimintamallien toteuttamiseksi. Lautakunnan talousarvioon on varattu 6 000 euroa, jolla voidaan tukea kaupunkistrategian 3. kasvuteeman palvelujen/tapahtumien toteuttamista. Sivistysjohtaja arvioi ko. rahan käytön vuosittain.
Sopimushallinta	Sivistystoimialalla on määritelty sopimusvastuut. Sopimusten laadinnassa noudatetaan hallintosäännön ohjeistuksia.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hankkeiden hallinnointia voidaan ostaa ulkopuolelta, kuten AIKO-PAsta. Sivistystoimelle on muodostettu hankekortit, jotka sisältävät hankkeeseen liittyvien ostojen ja muiden menojen kirjaamisen tarkat ohjeet sekä hankkeen säännöllisen raportoinnin ohjeet. Hankkeissa käytetään hankekorttia ja lisäksi on käytössä Laari.

Henkilöstö

Sivistystoimiala	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Sivistyslautakunta	3	4,7	1	1	1
Varhaiskasvatus	336,2	352,7	344,3	340	335
Perusopetus	408,8	408	412,5	410	408
Nuorisopalvelut	18,6	20,8	22,1	22	22
Kulttuurilaitokset (kirjasto, museot, teatteri)	45,6	94,4	93,1	93	93
Kaukametsä	88,1	93	90	90	90
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	900,3	973,6	963	956	949

Sivistyslautakunta

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Sivistystoimiala tarjoaa korkealaatuista opetus-, kasvatus- ja kulttuuripalvelua taloudellisesti kestäväällä tavalla. Toiminnalla vahvistetaan kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä edistetään hyvinvointia ja kaupungin vetovoimaa.

Varhaiskasvatus

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Osallisuus: Jokainen lapsi huomioidaan ja hyväksytään sellaisena kuin hän on. Jokaisen mielipiteet tulee huomioiduksi. Toiminnan lähtökohdanna on lasten vahvuudet ja mielenkiinnon kohteet. Jokainen lapsi saa tarvitsemansa tuen.
Tunne- ja vuorovaikutustaidot: Myönteiset vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista. Vuorovaikutustaidoilla ja kyvyllä ymmärtää itseä ja muita on tärkeä merkitys identiteetille ja hyvinvoinnille.
Arviointi: Henkilöstön tavoitteellinen ja suunnitelmallinen itsearviointi on keskeisessä asemassa varhaiskasvatuksen laadun ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Arvioinnin kautta saadaan selville pedagogisen toiminnan vahvuudet ja kehittämiskohteet.

Perusopetus

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Oppilaiden tukemisen muotoja kehitetään ja monipuolistetaan vastaamaan kasvaneeseen tarpeeseen. Perinteisten tukimuotojen rinnalle kehitetään varhaisen tukemisen keinoja.
Kehitetään laajamittaista kaksikielistä opetusta, joka on alkanut vuosiluokilla 1 - 4. Opetusta laajennetaan lukuvuosittain luokkaste kerrallaan. Aloitetaan valmistautuminen opetuksen laajentamiseksi yläkouluun.
Jatketaan yrittäjyyskasvatuksen edistämistä osallistumalla NY- ja yrityskylätoimintaan.

Kulttuurilaitokset ja nuorisopalvelut

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Kaupunginteatterin päätehtävä on korkeatasoisen esitystoiminnan järjestäminen ja ohjelmiston monipuolisuus ja saavutettavuus. Tehdään yhteistyötä eri asukasryhmien ja toisten kulttuuritoimijoiden kanssa. Järjestetään laadukasta teatterikasvatusta ja yleisötyötä. Tavoitteena aktiivinen vuoropuhelu eri väestöryhmien kanssa ja uusien yleisöjen tavoittaminen.
Kouluissa ja oppilaitoksissa hankerahalla tehtävän nuorisotyön saattaminen perusrakenteisiin. Nuorten osallisuuden vahvistaminen.
Kongressikeskuksen tiloja myydään ja markkinoidaan kokouksille ja tapahtumille, jotka tuovat myös matkailutuloja Kajaaniin.
Kaukametsän kulttuuritapahtumat järjestää ammattilaisten esittämiä konsertteja ja lastentapahtumia koululaisille ja päiväkotilapsille. Valtakunnalliset festivaalit Kajaanin Runoviikko ja Kajaani Dance festival ovat merkittäviä tapahtumia myös matkailun osalta.
Kainuun musiikkiopisto järjestää laadukasta musiikin ja tanssin taiteen perusopetusta laajan oppimäärän mukaisesti. Ainevalikoima on runsas ja monipuolinen. Opetussuunnitelman mukaisena opetuksen osana järjestetään monipuolisia konsertteja ja tanssinäytöksiä, mm. ilmaisia oppilaskonsertteja kuukausittain. Konserttien striimausta verkkoon kehitetään. Musiikkiopisto tekee yhteistyötä muiden kulttuuri- ja oppilaitosten kanssa.
Kirjasto tukee kuntalaisten lukutaitoa ja sivistystä. Innostaa lukemaan ja edistää kansalaisten jatkuvaa oppimista. Kirjasto tarjoaa ajanmukaiset palvelut ja opastusta niiden käyttöön sekä mahdollistaa kaikille asiakkaille yhdenvertaisia digitaalisia sisältöjä. Kirjasto tekee laaja-alaista yhteistyötä ja toimii aktiivisesti myös kirjastotilojen ulkopuolella. Kirjasto osallistaa kaupunkilaisia antamalla tiloja kulttuuri- ja harrastustoimijoiden käyttöön.
Taidemuseo esittelee, tutkii ja tallentaa taidetta ja visuaalista kulttuuria laaja-alaisesti erilaisille yleisöilleen. Keskeiset palvelut ovat näyttelyt ja yleisötyö, joita kehitetään tarkoituksena saavuttaa uusia kävijäryhmiä ja taata laadukkaat ja kaikille saavutettavat kuvataidepalvelut. Yhteistyö kaupungin muiden kulttuuripalvelujen ja vapaan taidekentän kanssa on tiivistä. Museossa on säännöllisesti tapahtumia, kuten luentoja, työpajoja, esityksiä ja opastuksia.
Kainuun Museo tallentaa, hoitaa, tutkii ja esittelee Kainuun kulttuuriperintöä. Museo järjestää vaihtuvia näyttelyitä erilaisista aiheista ja aloittaa valokuva-aineiston julkaisemisen Finna-hakupalvelussa. Alueellisena vastuumuseona Kainuun Museo huolehtii alueellisista viranomaistehtävistä ja museoalan kehittämistehtävistä Museoviraston kanssa sovitun suunnitelman mukaisesti.
Kulttuurilaitokset toteuttavat vuoden 2022 loppuun ulottuvaa Kajaanin kaupungin kulttuuriohjelmaa ja laativat uuden ohjelman seuraaville vuosille.
Kaukametsän opisto järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti kaiken ikäisille tasapuolisesti kasvun ja kehittymisen mahdollisuuksia. Ympäri Kajaania tarjotaan monipuolista opetusta, joka tukee aktiivista kansalaisuutta, hyvinvointia ja omaehtoista oppimista.

Sivistystoimiala

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	1 196	1 244	1 105	1 105	1 105
Maksutuotot	1 800	2 439	1 985	1 985	1 985
Tuet ja avustukset	1 528	2 218	1 496	1 496	1 496
Vuokratuotot	94	195	189	189	189
Muut toimintatuotot	67	84	155	155	155
TOIMINTATUOTOT	4 685	6 179	4 929	4 929	4 929
Palkat ja palkkiot	33 217	36 764	36 946	36 733	36 490
Henkilöstösivukulut	8 320	9 323	9 279	9 199	9 152
Henkilöstökulut	41 537	46 087	46 225	45 932	45 642
Palvelujen ostot	10 796	15 580	16 473	16 638	16 805
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 489	1 612	1 710	1 727	1 745
Avustukset	5 900	2 184	2 047	2 047	2 047
Vuokrat	10 083	11 352	11 458	11 671	11 888
Muut toimintakulut	126	227	219	219	219
Muut toimintakulut	10 209	11 579	11 677	11 890	12 106
TOIMINTAKULUT	-69 931	-77 041	-78 133	-78 234	-78 345
KATE	-65 246	-70 863	-73 203	-73 305	-73 415
POISTOT	949	1 353	1 086	1 219	1 428

Sivistyslautakunta -tulosalue

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Tuet ja avustukset	5	1	1	1	1
TOIMINTATUOTOT	5	1	1	1	1
Palkat ja palkkiot	168	251	100	100	100
Henkilöstösivukulut	32	50	18	18	18
Henkilöstökulut	200	301	118	118	118
Palvelujen ostot	37	44	326	329	332
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	2	2	2	2
Vuokrat	5	6	6	6	6
Muut toimintakulut	11	66	66	66	66
Muut toimintakulut	16	72	72	72	72
TOIMINTAKULUT	-253	-419	-518	-521	-524
KATE	-248	-418	-517	-520	-524

Varhaiskasvatus -tulosalue

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	156	154	72	72	72
Maksutuotot	1 301	1 495	1 037	1 037	1 037
Tuet ja avustukset	178	376	360	360	360
Vuokratuotot	8	9	8	8	8
TOIMINTATUOTOT	1 645	2 035	1 477	1 477	1 477
Palkat ja palkkiot	10 858	11 758	11 560	11 424	11 265
Henkilöstösivukulut	3 012	3 238	3 145	3 116	3 083
Henkilöstökulut	13 871	14 996	14 706	14 540	14 348
Palvelujen ostot	4 105	8 255	8 660	8 746	8 834
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	267	299	283	286	289
Avustukset	5 637	1 930	1 833	1 833	1 833
Vuokrat	2 191	2 357	2 400	2 446	2 492
Muut toimintakulut	42	25	25	25	25
Muut toimintakulut	2 233	2 381	2 424	2 470	2 517
TOIMINTAKULUT	-26 113	-27 862	-27 905	-27 875	-27 820
KATE	-24 468	-25 827	-26 428	-26 398	-26 343
POISTOT	96	212	184	190	197

Perusopetus -tulosalue

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	906	931	872	872	872
Tuet ja avustukset	725	1 035	601	601	601
Vuokratuotot	47	53	65	65	65
Muut toimintatuotot	7	9	78	78	78
TOIMINTATUOTOT	1 685	2 028	1 617	1 617	1 617
Palkat ja palkkiot	17 929	18 407	18 893	18 789	18 705
Henkilöstösivukulut	4 104	4 329	4 424	4 402	4 388
Henkilöstökulut	22 034	22 736	23 317	23 190	23 092
Palvelujen ostot	5 752	6 011	6 225	6 287	6 350
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	845	829	910	919	928
Vuokrat	6 003	6 580	6 638	6 759	6 882
Muut toimintakulut	31	25	30	30	30
Muut toimintakulut	6 034	6 605	6 668	6 789	6 912
TOIMINTAKULUT	-34 664	-36 182	-37 120	-37 185	-37 283
KATE	-32 979	-34 154	-35 503	-35 568	-35 666
POISTOT	742	1 000	761	788	815

Kulttuuri- ja nuorisopalvelut -tulosalue

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	134	159	161	161	161
Maksutuotot	499	944	948	948	948
Tuet ja avustukset	621	805	534	534	534
Vuokratuotot	39	133	115	115	115
Muut toimintatuotot	57	75	77	77	77
TOIMINTATUOTOT	1 350	2 115	1 835	1 835	1 835
Palkat ja palkkiot	4 261	6 348	6 392	6 421	6 421
Henkilöstösivukulut	1 171	1 707	1 692	1 663	1 663
Henkilöstökulut	5 432	8 054	8 084	8 084	8 084
Palvelujen ostot	902	1 270	1 263	1 276	1 289
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	376	481	515	520	526
Avustukset	263	254	214	214	214
Vuokrat	1 885	2 409	2 415	2 461	2 508
Muut toimintakulut	42	111	97	97	97
Muut toimintakulut	1 927	2 520	2 513	2 558	2 605
TOIMINTAKULUT	-8 900	-12 580	-12 590	-12 653	-12 718
KATE	-7 550	-10 464	-10 755	-10 819	-10 883
POISTOT	110	140	142	242	417

7.4 Ympäristötekniinen toimiala

Perustehtävä

Ympäristötekniinen toimiala vastaa yhdyskuntasuunnittelulla ja viranomaistoiminnalla osaltaan kaupungin kehittämisestä kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Luo olosuhteita kansalaisten omatoimisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liikuntatiloja, -paikkoja ja palveluita järjestämällä. Huolehtii katujen ja muiden yleisten alueiden sekä rakennusten ja muun yhteisen omaisuuden ylläpidosta. Vastaa omaisuuden taloudellisten ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisestä.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Viranomaistehtävät hoidetaan omana työnä. Muut palvelut tuotetaan omana työnä, yhteistyössä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa sekä hankkimalla palveluita kilpailuttamalla.

Toimintaympäristön muutokset

Liikunta- ja kulttuuriasioiden neuvoston toiminta lakkasi 1.8.2021. Ympäristötekniisen lautakunnan talousarviossa on ollut 31.7.2021 asti liikunta- ja kulttuuriasioiden neuvoston toimintaan varattu määrärahat. Vuodelle 2022 avustusmääräraha on poistettu ympäristötekniisen lautakunnan talousarviosta kokonaan. Samassa neuvoston lakkauttamisen yhteydessä liikuntapäällikön esittelijän rooli liikunta- ja kulttuuriasioiden neuvostossa päättyi.

Valmistautuminen ja toimenpiteet Sote-uudistuksen ja hyvinvointialueiden käynnistymiseen vuoden 2023 alussa mm. toimitiloja koskien.

Kaupunginvarikko tuhoutui tulipalossa 15.6.2020. Varikkotoiminnot ovat väistötiloissa, mutta sen vaikutus perustehtäviin on vähäinen. Kainuun pelastuslaitoksen kanssa viedään aktiivisesti eteenpäin uuden yhteisen varikon suunnittelua.

Ympäristötekniinen lautakunta

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Käynnistetään Kauppatorin ja lähialueen kehittäminen vuonna 2011 laaditun Kajaanin ydinkeskustan liittyminen kaupunkiin -yleissuunnitelman pohjalta.
Liikkumisohjelman mukaisesti perustetaan kevyen liikenteen edistämisen koordinaatioryhmä, jonka vastuulla on kevyen liikenteen olosuhteiden edistäminen, tiedottaminen ja aiheeseen liittyvät kampanjat ja hankkeet. Suunnitteluryhmään kutsutaan edustajat liikunta, kadut ja puistot ja aluesuunnittelu tulosyksiköistä sekä sivistystoimialalta.
Seurataan KAHINA -hankkeen, Kainuun ja Koillismaan kunnat hiilineutraaleiksi (3/2020 - 8/2022) etenemistä. Tavoitteena on, että Kajaanin kaupunki on HINKU kunta.
Ylläpidetään viisi vuotta eteenpäin ulottuvaa investointisuunnitelmaa. Talousarvion investointiosan talonrakennushankkeiden ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investointiohjelma siten, että julkisen omaisuuden korjausvelka ei kasva hallitsemattomasti.
Tuetaan yksityisteiden kunnossapitoa ja peruskorjauksia harkinnanvaraisilla avustuksilla määrärahojen puitteissa.

Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistoiminnot

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Aloitetaan maankäyttöpoliittisen ohjelman 2023-2026 valmistelu.
Kaavoituksella huolehditaan yhteistyössä tonttituotannon kanssa monipuolisesta ja houkuttelevasta tonttitarjonnasta ja luodaan mahdollisuuksia alueiden kehittämiselle Kaavoitusohjelma 2019 - 2022 mukaisesti.
Yleiskaavamuuoksia laaditaan kylä- ja ranta-alueille.
Kehitetään kaupungin omistamien asemakaava-alueen tonttien markkinointia.

Hyväksytyt Paikkatieto-ohjelma 2021-2030 täytäntöönpano käynnistetään ohjausryhmän määrittämällä tavalla.
Kaupunkirakenteen tiivistämiseksi ja rakentamisen edistämiseksi palvelujen ja kunnallistekniikan piirissä muutetaan asemakaavaa tonttitarpeen ja soveltuvuuden mukaan. Keskustan elinvoiman turvaamiseksi ja asuinkerrostalotuotannon täydentämiseksi laaditaan keskustaan hankekaavoja. Välikadun koillispuolen korttelialueen uudisrakentamisen mahdollistava hankeasemakaava tulee vireille. Kaupungin omia hankkeita mahdollistetaan tarvittaessa asemakaavamuutoksilla, mm. palolaitos viedään hyväksymiskäsitte-lyyn. Omakotitalotonttitarjonnan turvaamiseksi laaditaan tarvittaessa asemakaavoja Keskustaajama 2035 -osayleiskaavan pientalo-alueille.
Jatketaan seuraavien prosessien kehittämistä ja sähköistämistä: kiinteistötoimitukset ja toimitustuotannon arkisto, vuokrasopimusten solmiminen ja -arkisto, rakennusvalvonnan sähköisten dokumenttien myynti. Jatketaan Locus Cloud järjestelmän käyttöönottoa osasovellusten osalta.
Selvitetään mahdollisuus metsien hiilivaraston/nielun optimointilaskelmien tekemiseen sekä selvitetään metsäluonnon monimuotoisuuden tilaa ja kohentamisen mahdollisuuksia. Päivitetään hyväksytyt käyttö- ja hoitosuunnitelmat maankäyttöpoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti metsäsuunnitelmaan. Jatketaan käyttö- ja hoitosuunnitelmien tekemistä alueille, joille se on asiassa teh-tyjen päätösten mukaan tehtävä.
Laaditaan tuulivoimastrategia ohjaamaan tuulivoiman hankekaavoja.

Kunnallistekniikka ja liikunta

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Hallitaan kaupungin omistaman katu-, puisto- ja muun julkisen käyttöomaisuuden korjausvelka peruskorjausinvestoinneilla, joiden suuruusluokka on noin 3 miljoonaa euroa vuodessa.
Parannetaan energiatehokkuutta ja vähennetään päästöjä. Jatketaan LED-valaisimien vaihtoja. Kehitetään ulkovalaistuksen oh-jausta, eli valot palavat oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Vältetään koneiden ja laitteiden joutokäyntiä. Huomioidaan vähäpäästöi-syys kalustohankinnoissa. Pilotoidaan sähköistä työnohjausta kunnossapidossa (PIHI-hanke).
Kehitetään vapaa-ajan olosuhteita esteettömyys huomioiden. Panostetaan puistojen ja viheralueiden hoitoon viihtyisyyden lisää-miseksi. Uudistetaan leikkipuistoja ja parannetaan hoidon tasoa. Rakennetaan uusia reitistöjä luontoliikuntaan ja lisätään kohteiden tunnettavuutta. Toteutetaan Harrastamisen Suomen mallin toimintaa yhdessä sivistystoimialan ja muiden Kainuun kuntien kanssa.
Lisätään torien käyttöä ja vetovoimaisuutta. Kehitetään vierasvenelaitureita ja mahdollistetaan veneiden septitankkien tyhjennys Kauppatorin läheisyydessä.
Kehitetään liikunnan olosuhteita. Liikuntapuiston tekojään innovatiivisella palveluhankinnalla parannetaan energiatehokkuutta ja lisätään luistelumahdollisuuksia. Hankinnalla toteutetaan kaupunkistrategian tavoitetta resurssi- ja väestöpolitiikasta. Priorisoidaan liikunta- ja urheilualueiden hoitoa ja kunnossapitoa käyttäjämäärien ja käyttöaikojen perusteella.
Turvataan Katu- ja puistoyksikön palvelutuotanto, vaikka varikkotoiminnot ovat väistötiloissa. Ollaan aktiivisesti mukana suunnittele-massa Kainuun Pelastuslaitoksen ja Kunnallistekniikka ja liikunnan yhteistä varikkoa.
Toteutetaan Liikkumishojelman toimenpiteitä ja mitataan sekä raportoidaan toteuma vastuutahoille.
Viedään aktiivisesti eteenpäin pitkäjänteistä kunnallistekniikan palveluiden kehittämissuunnitelmaa.
Riittäväillä ja oikein suunnatuilla kalustohankinnoilla turvataan tavoitteiden mukainen palvelutaso ja vältetään kalustosta johtuvia häiriöitä katujen ja liikuntapaikkojen kunnossapidossa.

Tilakeskus

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Kaupungin omistama rakennuskanta sopeutetaan palvelutarpeen tasolle. Toimitilojen kokonaismäärää vähennetään pitemmällä aikavälillä keskimäärin yhdellä prosentilla vuosittain.
Palvelutuotannossa välttämättä tarvittava rakennuskanta pidetään kunnossa. Korjausvelan hallitsemiseksi peruskorjauksiin olisi investoitava vähintään 6,0 miljoonaa euroa vuosittain. Uudisrakennushankkeet rahoitetaan erikseen.
Rakennusten rakennemuutosohjelman ylläpitoa ja toteutusta sekä talouden sopeuttamisohjelman toteutusta jatketaan.
Toteutetaan kaupungin tilaohjelmaa. Keskeisimmät asiat ovat rakennusten korjausvelka ja -tarve, viiden vuoden investointisuunnitelma sekä rakennusten salkutus. Rakennusten arvo-, kunto-, investointitarve- ja korjausvelkaselvitystä päivitetään joka toinen vuosi, seuraavan kerran vuosien 2020-2021 tiedoilla.
Tilakeskus hoitaa Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen (Vilake) noin 64 000 m ² :n valtiolta luovutuksena tulleen rakennuskannan rakennuttamis- ja asiantuntijatehtävät, kiinteistönhoidon ja kunnossapidon.
Rakentaa sähköautojen latauspisteitä kaupungin kiinteistöihin piha- ja pysäköintialueiden korjausten yhteydessä sekä tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan muihin kiinteistöihin.
Valmistautuminen ja toimenpiteet Sote-uudistuksen ja hyvinvointialueiden käynnistymiseen vuoden 2023 alussa niihin liittyviä toimitiloja koskien.
Selvitetään aurinkoenergian tuottamisen mahdollisuudet kaupungin kiinteistöjen yhteydessä ja ruvetaan vähitellen asentamaan aurinkopaneeleita sopiviin kohteisiin.

Ympäristötekniinen toimiala

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa tekninen johtaja ja tulosalueiden sekä tulosityksiköiden päälliköt.

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Yleiset alueet, kadut ja puistot hyvässä kunnossa ympäri vuoden	Toteutetaan asiakastytyväisyyskysely parillisina vuosina ja huomioidaan tulokset toiminnan suunnittelussa.	Kyselytutkimuksen tulosten keskiarvo on 3,00-3,50 (asteikko1-5)
Aktivoidaan kaupunkilaisia liikkumaan toteuttamalla liikkumishjelman toimenpiteitä.	Kajaanihallin ja jäähallien käyttöaste % aukioloaikojen ja käyttötuntien perusteella	Suurempi kuin 40,0 %
Aktivoidaan kaupunkilaisia liikkumaan toteuttamalla liikkumishjelman toimenpiteitä.	Kaukaveden asiakasmäärä vuonna 2022	Enemmän kuin 220 000 asiakasta

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen energiankulutuksen hallinnan ja tehostamisen avulla	Rakennusten energian kulutus	Energian kulutus on 1 % pienempi vuoden 2021 tasoon verrattuna
Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen sähköenergiankulutuksen hallinnan ja tehostamisen avulla	Rakennusten ulkoa ostetun sähköenergian kulutus kWh/m ³	Vähemmän kuin 17,5 kWh/m ³

Tulevaisuus nuorissa

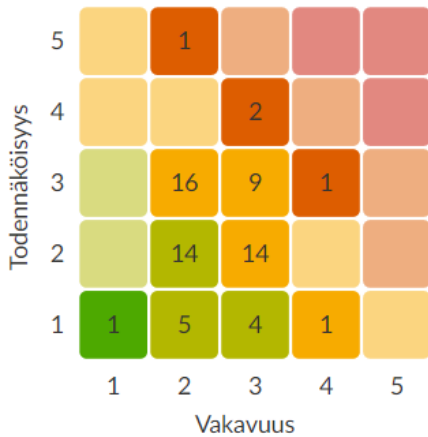
Liikuntapaikat tarjoavat nuorille harrastusmahdollisuuksia ja kohtaamispaikkoja	Vuosittainen palvelukysely valittuihin liikuntapaikkoihin ja -alueisiin	Palvelukyselyt tehdään jäähalleille, Kajaanihallille sekä Kaupunginlammen monitoimikentän käyttäjille
---	---	---

Osaajista elinvoimaa

Oppilaitosyhteistyön avulla tarjotaan Kajaanissa opiskeleville harjoittelumahdollisuuksia ja lopputyöpaikkoja	Harjoittelupaikkojen, näyttötutkintojen ja lopputöiden lukumäärä	Opinnäytetöitä, harjoittelupaikkoja, oppisopimuspaikkoja ja oppilastyökohteita yhteensä enemmän kuin kolme vuoden aikana
Yhteistyön kehittäminen KAMK:n kuntapalveluiden kanssa kaupunkistrategiaa tukevien hankkeiden käynnistämiseksi	Selvitetään ja hyödynnetään aktiivisesti eri rahoituskanavia hankkeiden toteuttamiseksi	Valmistellaan vähintään neljä strategiaa ja palvelulinjauksia tukevaa hankehakemusta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Toimialan tunnistetut riskit riskikartalla:

Toimialan kymmenen merkittävintä riskiä:

Kohde	Riskialue	Riski	RL
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	2.3.1. Operatiiviset riskit	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus	12
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala > Tilakeskus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Pandemiat, epidemiat tai muut vastaavat tilanteet.	12
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala	2.3.1. Operatiiviset riskit	Korjausvelka pidetään hallinnassa riittäväällä peruskorjausinvestoinneilla, jotka perustuvat pitkän t...	12
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	2.2.1. Taloudelliset riskit	Rakennusvalvontamittausten ja toimitustuotannon tuotot eivät kata kuluja	10
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala > Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalue	2.1.1. Strategiset riskit	Rakentamisen ja tonttien kysyntä laskee	9
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala > Tilakeskus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kysyntä-/tarjontariski rakennushankinnoissa	9
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala > Tilakeskus	2.2.1. Taloudelliset riskit	Tyhjiksi tai vajaakäytölle jäävät tilat.	9
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala > Tilakeskus	2.3.1. Operatiiviset riskit	Työkyvyn ylläpitäminen	9
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala	2.4.1. Vahinkoriskit	Henkilö- ja omaisuusriskien todennäköisyyttä lisäävät huolto- ja kunnossapitopalvelutason aleneminen...	9
Kajaanin kaupunki > Ympäristötekniinen toimiala	2.4.1. Vahinkoriskit	Henkilö- ja omaisuusriskien todennäköisyyttä lisäävät äkilliset luonnonilmiöt, kuten rankkasateet ja...	9

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Päätöksentekoprosessi	Kehitetään sisäisiä prosesseja yhdessä asianhallintatiimin kanssa, tavoitteena lyhentää aloitteiden käsittelyaikaa.
Henkilöstöasiat	Käydään kehityskeskustelut vuosittain syyskuun loppuun mennessä.

Taloussuunnittelu	Jatketaan toimialan sisäisten talousprosessien kehittämistä yhdessä talouspalveluiden kanssa.
Talousraportointi	Seurataan TAHE uudistusta ja pyritään kehittämään sisäisiä prosesseja järjestelmämuutosten yhteydessä.
Sopimushallinta	Kehitetään hankinnoista sopimuksenhallintaan -kokonaisprosessia yhdessä hankintayksikön kanssa.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Pyritään lisäämään rahoitusta kehittämistyöhön ulkopuolisten hankkeiden avulla.

Henkilöstö

Ympäristötekkinen toimiala	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Ympäristötekkinen lautakunta	3	3	2	2	2
Maankäyttö, suunnittelu ja viranomaistoiminnat	34	33	33	33	33
Kunnallistekniikka ja liikunta	67,8	75	75	74	74
Tilakeskus	46,5	51	50	49	49
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	151,4	162	160	158	158

Ympäristötekkinen toimiala

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	2 364	2 336	2 299	2 299	2 299
Maksutuotot	1 061	1 312	1 304	1 304	1 304
Tuet ja avustukset	166	66	52	52	52
Vuokratuotot	18 761	19 609	19 629	20 041	20 461
Muut toimintatuotot	235	252	252	252	252
TOIMINTATUOTOT	22 588	23 575	23 536	23 948	24 368
Valmistus omaan käyttöön	924	966	996	935	935
Palkat ja palkkiot	6 013	6 251	6 419	6 419	6 419
Henkilöstösivukulut	2 025	2 102	2 074	2 074	2 074
Henkilöstökulut	8 038	8 353	8 492	8 492	8 492
Palvelujen ostot	5 810	6 752	7 069	7 140	7 211
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 936	6 336	6 267	6 329	6 392
Avustukset	486	544	435	440	440
Vuokrat	3 928	3 951	3 977	4 058	4 139
Muut toimintakulut	29	173	174	174	174
Muut toimintakulut	3 957	4 125	4 151	4 232	4 313
TOIMINTAKULUT	-24 228	-26 109	-26 414	-26 633	-26 849
TOIMINTAKATE	-716	-1 568	-1 882	-1 750	-1 546
POISTOT	9 971	9 423	10 657	11 018	11 401
TILIKAUDEN TULOS	-10 687	-10 991	-12 539	-12 768	-12 947

Ympäristötekniinen hallinto -tulosalue

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Tuet ja avustukset	103	20	20	20	20
TOIMINTATUOTOT	103	20	20	20	20
Palkat ja palkkiot	200	201	125	125	125
Henkilöstösivukulut	69	70	50	50	50
Henkilöstökulut	268	271	175	175	175
Palvelujen ostot	94	110	293	296	299
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2	11	11	12	12
Avustukset	446	544	435	440	440
Vuokrat	17	21	7	8	8
Muut toimintakulut	12	2	2	2	2
Muut toimintakulut	29	23	9	10	10
TOIMINTAKULUT	-838	-959	-923	-933	-936
TOIMINTAKATE	-735	-939	-903	-913	-916
TILIKAUDEN TULOS	-735	-939	-903	-913	-916

Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistoiminnat -tulosalue

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	479	410	410	410	410
Maksutuotot	425	353	355	355	355
Tuet ja avustukset	10				
Vuokratuotot	2 693	2 665	2 715	2 796	2 880
Muut toimintatuotot	113	242	242	242	242
TOIMINTATUOTOT	3 721	3 669	3 721	3 802	3 886
Valmistus omaan käyttöön	128	120	120	100	100
Palkat ja palkkiot	1 528	1 651	1 818	1 818	1 818
Henkilöstösivukulut	418	466	493	493	493
Henkilöstökulut	1 946	2 117	2 311	2 311	2 311
Palvelujen ostot	688	698	657	663	670
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	122	35	38	39	39
Avustukset		0			
Vuokrat	166	176	179	182	186
Muut toimintakulut	7	4	6	6	6
Muut toimintakulut	174	180	184	188	191
TOIMINTAKULUT	-2 930	-3 029	-3 190	-3 201	-3 212
TOIMINTAKATE	919	760	651	702	775
POISTOT	67	71	81	71	71
TILIKAUDEN TULOS	852	689	570	631	704

Kunnallistekniikka ja liikunta -tulosalue

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	988	1 164	1 129	1 129	1 129
Maksutuotot	635	959	949	949	949
Tuet ja avustukset	43	44	30	30	30
Vuokratuotot	372	421	424	424	424
Muut toimintatuotot	119	6	6	6	6
TOIMINTATUOTOT	2 157	2 594	2 538	2 538	2 538
Valmistus omaan käyttöön	491	601	621	580	580
Palkat ja palkkiot	2 520	2 640	2 621	2 621	2 621
Henkilöstösivukulut	1 011	1 025	984	984	984
Henkilöstökulut	3 531	3 665	3 605	3 605	3 605
Palvelujen ostot	3 204	3 599	4 027	4 067	4 108
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 215	1 245	1 150	1 162	1 174
Avustukset	40	0			
Vuokrat	3 389	3 374	3 403	3 471	3 541
Muut toimintakulut	1	81	84	84	84
Muut toimintakulut	3 390	3 455	3 487	3 555	3 625
TOIMINTAKULUT	-11 380	-11 964	-12 269	-12 389	-12 511
TOIMINTAKATE	-8 732	-8 769	-9 110	-9 271	-9 393
POISTOT	4 334	4 203	4 985	5 159	5 340
TILIKAUDEN TULOS	-13 066	-12 972	-14 095	-14 431	-14 733

Tilakeskus -tulosalue

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TS 2023	TS 2024
Myyntituotot	897	763	761	761	761
Tuet ja avustukset	10	2	2	2	2
Vuokratuotot	15 696	16 524	16 491	16 820	17 157
Muut toimintatuotot	3	4	4	4	4
TOIMINTATUOTOT	16 607	17 292	17 257	17 587	17 924
Valmistus omaan käyttöön	305	245	255	255	255
Palkat ja palkkiot	1 766	1 759	1 854	1 854	1 854
Henkilöstösivukulut	527	541	547	547	547
Henkilöstökulut	2 293	2 300	2 401	2 401	2 401
Palvelujen ostot	1 824	2 345	2 092	2 113	2 134
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	4 598	5 045	5 067	5 118	5 169
Vuokrat	356	380	388	396	404
Muut toimintakulut	9	87	83	83	83
Muut toimintakulut	365	466	471	479	487
TOIMINTAKULUT	-9 080	-10 157	-10 032	-10 111	-10 191
TOIMINTAKATE	7 832	7 381	7 481	7 731	7 987
POISTOT	5 569	5 149	5 592	5 787	5 990
TILIKAUDEN TULOS	2 263	2 232	1 889	1 944	1 998

7.5 Kainuun Pelastuslaitos -toimiala

Perustehtävä

Onnettomuusriskien hallinta, ihmisten turvallisuuden parantaminen sekä onnettomuuksien vähentäminen Kainuussa.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Pelastuslaitoksen palvelut tuotetaan lähipalveluina kaikissa Kainuun kunnissa. Palvelut perustuvat alueen riskeihin, ja ne tuotetaan pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisesti

Toimintaympäristön muutokset

Kainuun pelastuslaitoksen toiminta nyky muodossaan päättyy 31.12.2022. Pelastustoiminta siirtyy hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen.

Pelastustoiminta Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja hyvinvointialueiden perustamista koskeva lainsäädäntö on hyväksytty. Pelastuslaitos valmistautuu ja osallistuu hyvinvointialueiden suunnitteluun. Pelastuslaitoksen nimetyt henkilöt osallistuvat hyvinvointialuevalmisteluun liittyvään väliaikaisen valmistelutoimielimen toimintaan.
Kainuun pelastuslaitos vahvistaa palvelutasopäätöksessä päätetyn palvelukonseptimuutoksen mukaisesti palvelutuotantomallit Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa.
Pelastuslaitos kartoittaa henkilöstön tehtävät ja osaamisen henkilöstön kehittämissuunnitelman mukaisesti. Yhteistyötä Kainuun alueen tehdaspalokuntien kanssa kehitetään laatimalla ja päivittämällä yhteistyösopimuksia. Sopimuspalomiesten rekrytointeja jatketaan suunnitelmallisesti. Pelastustoimen välitön lähtövalmius turvataan vakinaisella henkilöstöllä, toimenpidepalkkaisten tukiessa toimintaa.
<p>Varautuminen:</p> <p>Kainuun pelastuslaitos jatkaa jatkuvuudenhallinta, valmiussuunnittelu ja jatkuvuudenhallintatoimenpiteiden toteuttamista sekä yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa määritellyn kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamallin jalkauttamista Kainuu maakunnan alueella pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen 2021-2025 sisältökirjauksien mukaisella toimintatavalla.</p> <p>Pelastuslaitos toimii yhtenä Kainuun valmiusfoorumin jäsenorganisaationa ja vastaa foorumin sihteerin tehtävistä foorumin toimintasuunnitelmassa määritellyllä toimintatavalla. Pelastuslaitos osallistuu Kainuun hyvinvointialueen varautumisen ja valmiussuunnittelun valmisteluun siten, että Kainuun hyvinvointialueen valmiussuunnittelu ja tilannekuvan muodostaminen ovat yhtenevät uudistetun ja 1.3.2021 voimaan astuneen lainsäädännön sisältövaatimuksien kanssa.</p>

Riskienhallinta Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Riskienhallinnan tulosalue jatkaa työskentelyä pelastustoimen kansallisissa hankkeissa.
Kehitetään valvonnan ja turvallisuusviestinnän riskiperusteista kohdentamista mittareiden avulla. Hyödynnetään mahdollisuuksia valvontaan ja turvallisuusviestintään uusien moniammatillisten yksiköiden avulla.
Kohdennetaan turvallisuusviestintää enemmän kodin tapaturmiin ja riskiryhmiin.
Huolehditaan riittävistä henkilöstöresursseista ja osaamisesta onnettomuuksien ehkäisyn laadukkaaseen toteuttamiseen.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Pelastustoimen palveluiden kehittäminen palvelutasopäätöksen 2021 - 2025 mukaisesti osana hyvinvointialueiden valmistelua.	Valtakunnalliset sekä palvelutasopäätöksen mukaiset pelastustoiminnan, riskienhallinnan javarautumisen tulostavoitteet.	Tulostavoitteet saavutetaan kaikissa pääryhmissä.
Ensihoidon ja pelastuslaitoksen yhteistyötä tiivistetään moniammatillisten yhteistyöpilottien avulla.	Yhteistyöpilotit on toteutettu.	Yhteistyöpilottien analysointi ja jatkosuunnittelu käynnistyy.

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Tehokkaat toimintatavat	Palveluprosessien kuvaaminen ja omavalvontasuunnitelma	Palveluprosessit kuvattu ja oma- valvontasuunnitelma laadittu.
Tilojen tehokas käyttö	Tehokkaat monikäyttöiset ja muunneltavat toimitilat	Uudet tilat on tehokkaasti mitoitettu ja yhteiskäyttö huomioitu.
Lasten ja nuorten turvallisuustietoisuutta lisätään turvallisuuskoulutuksella, tapah- tumilla ja tutustumiskäynneillä.	Turvallisuusviestinnän kattavuus	Kts... yleiset tavoitteet!

Tulevaisuus nuorissa

Kaikki Kainuun paloasemat ovat haluttuja työpaikkoja, joissa työskentelee ammattitaitoinen ja palveluhalukas henkilöstö.	Rekrytointien onnistuminen ja pitovoima.	Pelastuslaitos on houkutteleva työpaikka ja virat ja toimet on täytetty pätevällä henkilöstöllä.
--	--	--

Riskien hallinta

8535

Henkilöstön saatavuus

16

Kainuun Pelastuslaitos -toimialalla on tunnistettu yksi merkittävä riski. Ammattikoulutetun henkilöstön saatavuus pelastustoimen eri tehtäviin on riskiluvultaan 16. Tämä tarkoittaa sitä, että riski on erittäin todennäköinen ja vakavuudeltaan merkittävä. Ongelma on valtakunnallinen.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Päätöksentekoprosessi	Tulosalueiden ja tulosyksiköiden toiminnan vakiinnuttamista osana palvelutasoprosessia jatketaan.
Henkilöstöasiat	Uudistuneen organisaation käyttöönotto ja toiminnan vakiinnuttaminen jatkuu osana hyvinvointialueiden valmistelua. Henkilöstön tehtäväkuvien ja vastuiden läpikäynti jatkuu. Henkilöstön kehittämissuunnitelman 2021-2025 toteuttamista jatketaan vuonna 2022.
Taloussuunnittelu	Jatkuva talouden seuranta hyvässä yhteistyössä kaupungin taloushallinnon henkilöstön kanssa
Kirjanpito ja maksuliikenne	Toimenpiteet tehdään suunnitellusti sisäisen prosessin kautta.
Taloustraportointi	Toiminnan, talouden ja uuden palvelutasopäätöksen tasapaino, kun siirrytään maakuntaan 2023. Maakuntavalmistelussa lähtötasona taloudelle on vuodet 2021 - 2022 tilanne/tilinpäätös.
Omaisuuksien hallinnointi	Palvelutasopäätöksen mukaisen kaluston priorisointia jatketaan ja tulevien investointien rahoitus turvataan, sisältäen myös rakennushankkeet.
Tietohallinto ja tietoturva	Tilaluokitusten käyttöönotto ja tietoturvallisuuskulttuurin vahvistaminen sekä turvallisuusselvitysten päivittäminen jatkuu.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Kainuun järvipelastajien ja VPK-sopimusten mukaista toimintaa jatketaan.
Sopimushallinta	Valmistaudutaan siirtämään pelastuslaitoksen sopimukset hyvinvointialueille.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Faster-kehittämishankkeen jatkotoimet vuoden 2021 osalta. Toisena kehittämishankkeena on suurtehopumppuhankeen toteuttaminen. Kolmantena hankkeena on arktisen pelastusjoukkueen toiminnan vahvistaminen sekä Decido- hankkeen käynnistäminen yhteistyössä Kajaanin kaupungin kanssa.

Henkilöstö

Kainuun Pelastuslaitos	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TA 2022
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	69,2	67	101	104

Kainuun Pelastuslaitos – toimiala käyttötalous 2020 – 2022

TALOUS 1000 €	TP 2020	TA 2021	LTK 2022	TA_KJ 2022
Myyntituotot	3 897	4 721	5 126	5 126
Maksutuotot	190	100	100	100
Tuet ja avustukset	121	77	92	92
Vuokratuotot	79	0	30	30
Muut toimintatuotot	22	0		
TOIMINTATUOTOT	4 308	4 898	5 349	5 349
Valmistus omaan käyttöön		0		
Palkat ja palkkiot	3 920	5 536	5 623	5 623
Henkilöstösivukulut	1 025	1 394	1 397	1 397
Henkilöstökulut	4 945	6 929	7 020	7 020
Palvelujen ostot	1 204	1 145	1 156	1 156
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	682	527	989	989
Avustukset		0		
Vuokrat	873	970	968	968
Muut toimintakulut	6	4	4	4
Muut toimintakulut	879	974	973	973
TOIMINTAKULUT	-7 710	-9 575	-10 137	-10 137
KATE	-3 402	-4 677	-4 788	-4 788
POISTOT	417	400	455	455
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 819	-5 077	-5 243	-5 243

8 INVESTOINTIOSA

8.1 Perustelut

Maa- ja vesialueet

Hankitaan asemakaava-alueen ulkopuolelta erityismaata lähinnä suojelua ja virkistystä varten sekä asemakaavoitetulla alueella maata siten, että kaupunki rakenne tiivistyy ja valmiin kunnallistekniikan käyttöaste kasvaa. Myydään valmiita tontteja rakentajille ja nykyisille tontin vuokraajille. Myydään sellaista muuta maaomaisuutta, jota ei tarvita kaupungin perustehtävän toteuttamiseen. Kun kaupunkirakenne tiivistyy, saavutetaan pitkäaikaisia kestävän kehityksen mukaisia säästöjä. Kun myydään vuokrattuja tontteja, vuokratulot käyttötaloudessa pienenevät.

Talonrakennus

Talonrakennusinvestointien painopiste on vuonna 2022 kulttuurilaitosten hankkeissa, Teatteritalon ja Sissilinnan peruskorjauksissa. Lisäksi aloitetaan kaupungin varikon ja Kainuun pelastuslaitoksen yhteistilojen rakentaminen.

Pääterveysaseman ja siihen liittyvien kiinteistöjen hankesuunnitelma on toteutettu vuoden 2021 aikana sekä haettu ministeriöstä lupaa pääterveysaseman muutos- ja peruskorjaushankkeelle. Hyvinvointialueiden uudistukseen liittyvä rajoittamislaki rajoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusten vuokrasopimusten pituutta ja ministeriön päätöstä hankkeesta ei vielä ole, joten pääterveysaseman peruskorjaushankkeen toteutuminen ei ole varmaa.

Suunnitelmakaudella Tilakeskus tarkentaa investointien pitkän tähtäimen suunnitelmaa, joka toimii pohjana aina tulevan suunnitelmakauden investointiesityksille. Peruskorjauksien lisäksi pyritään pienemmillä kohdenetuilla kiinteistöjen osakorjauksilla varmistamaan turvallinen ja terveellinen toimintaympäristö sekä rakennusten korjausvelan hallinta.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kiinteät rakenteet ja laitteet -investointiosan painopiste on katujen peruskorjauksessa. Tällä pyritään pitämään katuihin kohdistuvaa korjausvelkaa hallinnassa. Katusaneeraukset tehdään yhteistyössä Kajaanin Vesi-liikelaitoksen kanssa, mikäli kohteen vesihuolto vaatii korjausta. Asuntokatujen uudisrakentamista jatketaan tonttitarjonnan turvaamiseksi Lehtikankaan puretun koulun alueella. Jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita kehitetään pienillä hankkeilla. Kuurnantien kevyen liikenteen väylän toteutus on vielä riippuvainen alueen yleiskaavan valitusprosessista. Liikenneturvallisuutta kohennetaan toteuttamalla automaattiset liikenteenvalvontakamerat neljään kohtaan katuverkolla. Leikkipuistoja ja koirapuistoja peruskorjataan. Ulkovalaistusta uusitaan tarvittavilta osin, mm. Otanmäen taajaman katuvalaistus yhteisprojektina Kajave Oy:n kanssa.

Irtain omaisuus

Sivistystoimiala

Suurin yksittäinen irtaimistoinvestointi on teatterin näyttämötekniikan uusimiseen n. 1,0 miljoonaa euroa.

Kunnallistekniikka ja liikunta

Katu- ja puistoyksikköön hankitaan mm. kuorma-auto ja ruohonleikkuri sekä uusitaan kausivalaistusta. Liikuntayksikköön hankitaan latukone sekä muuta pienempää irtaimistoa.

Tilakeskus

Hankitaan ulkoalueiden hoitokalustoa.

Kainuun Pelastuslaitos

Suurimpana yksittäisenä investointina hankitaan säiliösammutusauto vuoden 2022 aikana. Lisäksi hankitaan muuta toiminnan kannalta välttämätöntä irtaimistoa.

8.2 Kajaanin kaupungin investointisuunnitelma 2021 – 2024

Investointiosa 2021 - 2024

Investointiosan sitovuustaso on määritelty kohdassa 4.2 Talousarvion- ja suunnitelman sitovuus

Hankeryhmä/hanke	TA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024
MAA- JA VESIALUEET					
Tulot					
Menot	-350	-100	-100	-100	-100
Nettomenot	-350	-100	-100	-100	-100
Talonrakennus > 1 000 €, sitovuustaso hankekohtainen					
Peruskorjaus ja uudisrakentaminen					
Sissilinna, peruskorjaus (yht. 4,5 milj.€)	-2 500	-1 900	-2 200		
Teatteritalo, peruskorjaus (yht. 5,0milj.€)	-200	-2 600	-2 600	-2 200	
OKM, tuki teatterihankkeisiin	600	1 080	1 380	600	
Teatterihankkeet netto	-2 100	-3 420	-3 420	-1 600	
Pääterveysasema, muutos ja peruskorjaus	-150			-5 000	-9 000
Kajaanihalli					-4 500
Kaukametsä				-1 000	-1 200
Varikko ja pelastuslaitos (Temppu-hanke)		-3 750	-3 750	-4 230	
Muut (Mäntylä, Kaukametsä)				0	-1 000
Tulot	600	1 080	1 380	600	
Menot	-2 850	-8 250	-8 550	-12 430	
Nettomenot	-2 250	-7 170	-7 170	-11 830	-15 700
			0		
Talonrakennus, peruskorj. < 1 000 t€, sitovuustaso hankeryhmä					
<i>Kainuun SoTe-kuntayhtymä</i>			0		
<i>Vuosille 2020-2023 ei osoiteta hankkeita</i>			0		
Hankkeet käynnistetään mahdollisen hankesuunnittelun perusteella			0		
Peruskoulut, lukio	-1680	-300	-300	-900	0
Kajaanin lukio, ilmanvaihto aulatiloihin	-240	-100	-100		
Kuluntalahden koulu, osakorjaukset	-400			-300	
Kätön koulun ruokasalin laajennus ja vesikatteen uusim.				-500	
Nakertajan koulu, peruskorjauksen loppuun saattaminen	-600	-200	-200		
Keskuskoulun käyttövesijohtojen uusiminen	-360	0	0		
Keskuskoulun C-osan vesikatteen uusiminen				-100	
Lyseon vesikaton maalaus	-80	0	0		
Väinölän koulu, esteettömyyden parantaminen		-50	-50		
Varhaiskasvatus	-500		0	-1000	-1600
Vuolijoen koulun muutostyöt 2021	-500		0		
Vanamon päiväkodin peruskorjaus				-1000	
Tapiolan päiväkodin peruskorjaus					-900
Nakertajan päiväkodin peruskorjaus					-700
Kulttuurilaitokset	-30		0		
Kaukametsäopiston hissi	-30		0		
Kainuun museo, ilmanvaihto		-150	150		
Ympäristötekniinen toimiala	-500		0	-950	

Kaupungintalo, osakorjaukset	-350	-200	-200	-700	
Kaukaveden vesiliukumäen uusiminen				-250	
Kaupungin varikon suunnittelu	-150	0	0		
Nettomenot, sitovuustaso hankeryhmittäin	-2 710	-700	-700	-2 850	-1 600
			0		
MUUT RAKENNUSHANKKEET			0		
Investointihankkeiden suunnittelu	-100	-100	-100	-200	-200
Pihatyöt ja pintavesitekniikka	-150	-100	-100	-150	-150
Sisäilma- ja vesikattokorjaukset	-150	0	0	0	0
Kiinteistöjen sähkölaitteet ja energiatalous	-50	-100	-100	-130	-130
Käyttötarkoituksen muutokset	-100	-100	-100	-220	-220
Keittiölaitteiden uusiminen	-100	-100	-100	-150	-150
Rakennusautomaatio	-50	-50	-50	-50	-50
Nettomenot, sitovuustaso hankeryhmittäin	-700	-550	-550	-900	-900
RAKENNUKSET YHTEENSÄ			0		
Tulot	600	1 080	1 380	600	
Menot	-6 260	-9 500	-9 800	-16 180	-18 200
Nettomenot	-5 660	-8 420	-8 420	-15 580	-18 200
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET			0		
Suunnittelu ja tutkimus			0	-5 205	-5 410
Kunnallistekniikan rakentaminen			0		
-tulot			0		
Sillat			0		
Parempi kaupunkikeskusta			0		
			0		
Uudisrakentaminen	-520	-1 790	-1 790		
Katualueet			0		
Suunnittelu	-100	-100	-100		
Kangasmaaston alue, katurakentaminen	-420				
Lehtikankaan entisen koulun alueen katujen uudisrakentaminen		-280	-280		
Sammonkadun liikennejärjestelyt		-70	-70		
Vimpelin urheilun alueen pysäköintijärjestelyt		-400	-400		
Otanmäen katuvalaistuksen uusiminen (Kajave Oy yhteinen)		-300	-300		
Kuurnantien klv rakentaminen		-340	-340		
Automaattinen liikenteenvalvonta (Poliisihallitus)		-150	-150		
Vimpelinlammen polun valaistus		-150	-150		
Korvaus ja ylläpitoinvestoinnit	-9 875				
Katualueet menot	-4 340				
Traficom avustus	120				
Katualueet netto	-4 220				
Peruskorjaus		-2 180	-2 180		
Myötärinteentien klv:n päällystys		-60	-60		
Maamiehentie, Törmäpurontie, Haasiatie ja Karhitie päällystys		-160	-160		
Variskankaan katujen päällystys		-300	-300		
Peräläntie saneeraus		-300	-300		
Honkirämeentie saneeraus (KaVe yhteinen)		-440	-440		
Riekonpolku saneeraus (KaVe yhteinen)		-100	-100		
Pyykuja saneeraus (KaVe yhteinen)		-120	-120		

Väinämöisenkadun hulevesiviemäri (KaVe yhteinen)		-200		-200		
Katuvalaistus peruskorjaus ja nykyaikaistaminen		-250		-250		
Onnelan katuvalaistuksen uusiminen		-250		-250		
Turvallisuus ja kaupunkiympäristö		-900		-900		
Liikennevalot peruskorjaus ja nykyaikaistaminen		-100		-100		
Liikenneturvallisuuskohteet, suojatiet ja saarekkeet		-30		-30		
Kevyen liikenteen verkoston kehittäminen		-120		-120		
Esteetön luontopolku Vimpelin alue, uuden sairaalan ympäristö		-30		-30		
Ämmänpuronpuiston kunnostaminen		-100		-100		
Koirapuistot		-50		-50		
Leikkipuistot		-130		-130		
Heinisuontien meluvallin parannus		-150		-150		
Tuiskutien meluvalli		-20		-20		
Rantapuiston kaidejärjestelyt, kaiteiden uusintaa		-50		-50		
Hulevesiverkoston kehittäminen, avoviemärit (ojat), seisautusaltaat yms.		-120		-120		
Viheralueet menot	-335			0		
Liikuntapaikat tulot	10					
Liikuntapaikat menot	-560					
Liikuntapaikat nettomenot	-550					
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET YHTEENSÄ						
Tulot	130					
Menot	-5 755	-4 870	-4 870	-5 205	-5 410	
Nettomenot, sitovuustaso hankeryhmittäin	-5 625	-4 870	-4 870	-5 205	-5 410	
			0			
IRTAIN OMAISUUS				0		
Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaist.	-25			-50	-50	
Kunnallistekniikka ja liikunta	-670	-810	-810	-655	-750	
Tilakeskus	-15	-15	-15	-15	-15	
Irtain omaisuus yhteensä	-710	-825	-825	-720	-815	
YMPÄRISTÖTEKNINEN TOIMIALA YHT.				0		
Tulot	730	1 080	1 380	600	0	
Menot	-13 075	-15 295	-15 595	-22 205	-24 525	
Nettomenot, sitovuustaso toimialakohtainen	-12 345	-14 215	-14 215	-21 605	-24 525	
			0			
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT				0		
Konsernihallinto	-200	-1 400	-1 400			
KONSERNIHALLINTO YHT.	-200	-1 400	-1 400			
IRTAIN OMAISUUS						
Varhaiskasvatus	-60	-60	0	-60	-60	
Perusopetus	-240	-90	0	-90	-90	
Nuorisopalvelut		0	0			
Kulttuurilaitokset	-153	-1 206	-950	-2 970	0	
Teatteritekniikka (yht. 3 milj. €)			0			
SIVISTYSTOIMIALA YHT., sitovuustaso toimialakohtainen	-453	-1 206	-950	-3 120	-150	
			0			

IRTAIN OMAISUUS			0		
<i>Kainuun pelastuslaitos -toimiala</i>	-200	-425	-425		
KAINUUN PELASTUSLAITOS -TOIMIALA YHT. sitovuustaso toimialakohtainen	-200	-425	-425		
KAJAANIN PERUSKAUPUNKI			0		
INVESTOINNIT YHTEENSÄ			0		
<i>Tulot</i>	730	1 080	1 380	600	
<i>Menot</i>	-13 928	-18 326	-18 370	-25 325	-24 675
Nettomenot	-13 198	-17 246	-16 990	-24 725	-24 675

Hankeryhmä/hanke	TA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Kajaanin Vesi	-2 850	-2 981	-2 981	-3 100	-3 090
Vimpelinlaakson kehittämissiikelaite	-1 130	-5 450	-3 550	-550	-2 600
Mamselli	-70	0	0	0	0
Koulutusliikelaite	-907	-900	-900	-850	-850
Liikelaitekset yhteensä (investointimenot)	-4 957	-9 331	-7 431	-4 500	-6 540
<i>Tulot</i>	0	1 800	0	0	0
<i>Menot</i>	-4 957	-9 331	-7 431	-4 500	-6 540
Liikelaitekset Nettomenot	-4 957	-7 531	-7 431	-4 500	-6 540

KAIKKI YHTEENSÄ	TA 2021	LTK 2022	TA 2022	TS 2023	TS 2024
<i>Tulot</i>	730	2 880	1 380	600	0
<i>Menot</i>	-18 885	-27 657	-25 801	-29 825	-31 215
Nettomenot	-18 155	-24 777	-24 421	-29 225	-31 215

9 LIKELAITOKSET

9.1 Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos

Perustehtävä

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos kouluttaa opiskelijat ammattiin ja jatko-opintoihin. Ammatillisen koulutuksen tulosalue vastaa tutkintotavoitteisista ammatillisista perustutkinto-, ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksista, työelämälle tarjottavista koulutus- ja asiantuntijapalveluista, oppisopimuskoulutuksesta, ammatilliseen koulutukseen valmentavasta koulutuksesta sekä omien palvelujensa kehittämisestä. Lukiokoulutuksen tulosalue vastaa lukiokoulutuksesta, etä- ja aikuislukiopalveluista ja palvelujensa kehittämistä.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Koulutusliikelaitos vastaa toisen asteen koulutuksen järjestämisestä. Liikelaitoksen ammatillinen koulutus toimii liiketoimintaperiaatteella ja tulosvastuullisesti. Lukiokoulutus toimii tulosvastuullisesti. Liikelaitos kilpailee menestyksellisesti sekä kustannustehokkaasti Kainuussa ja Koillismaalla, ja on valtakunnallisesti kilpailukykyinen koulutuspalveluiden järjestäjä. Koulutusliikelaitos toimii yhtenä Vuokatin säätiön sr taustayhteisönä ja omistajana, sekä ammatillisen koulutuksen järjestäjänä Vuokatin säätiön ylläpitämässä Vuokatin urheilupuistossa.

Toimintaympäristön muutokset

Toisen asteen koulutus uudistuu ja muuttuu yhteiskunnan jatkuvan muutoksen mukana. Lukiolaki ja -asetus on tullut voimaan 1.8.2019, ja se on otettu kokonaisuudessaan täytäntöön syksystä 2021 alkaen. Jatkossakin lukio on lähtökohtaisesti kolmivuotinen eikä muutoksia tule oppiainejakoon. Uudistuksen myötä on siirrytty kurseista opintopisteisiin. Lukiouudistuksen tavoitteena on lisätä lukiokoulutuksen vetovoimaa, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä mahdollisuuksia kehittää kansainvälisyttä tukevaa osaamista ja sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkea-asteelle. Tavoitteisiin pyritään joustavammilla opintopoluilla, ohjauksen ja tuen lisäämisellä, oppiainerajat ylittävillä opinnoilla sekä työelämä- ja korkeakoulu yhteistyöllä.

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet julkaistiin 2019, ja niiden mukaan laadittavat opetussuunnitelmat on otettu käyttöön syksyllä 2021 alkavassa lukiokoulutuksessa. Kajaanin lukiokoulutuksessa jatketaan kehitystä digitalisaation vaatimassa toimintaympäristössä, johon kuuluu esimerkiksi sähköisten yo-kirjoitusten eteenpäin vieminen ja kehittäminen.

Ammatillisen koulutuksen reformissa on uudistunut koko ammatillinen koulutus. Lait on yhdistetty uudeksi sekä nuoria että aikuisia koskevaksi lainsäädännöksi. Lisäksi on uudistettu koulutuksen rahoitus, ohjaus, tutkintorakenne, koulutuksen toteuttamismuodot sekä järjestäjä rakenne. Reformin tavoitteena on, että ammatillinen koulutus pystyy vastaamaan nykyistä nopeammin työelämän muutoksiin ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Sekä nuorille että jo työelämässä oleville aikuisille rakennetaan yksilöllisiä opintopolkuja. Työpaikoilla tapahtuvaa oppimista lisätään, käyttöön on otettu koulutusoppimismalli ja oppisopimuskoulutusta pyritään lisäämään. Uudella rahoitusmallilla kannustetaan vähentämään koulutuksen keskeyttämistä ja parantamaan koulutuksen vaikuttavuutta.

Kainuussa on nähtävissä useilla aloilla suurta työvoimapulaa ja tämä heijastelee vahvasti myös ammatilliseen koulutukseen. Koulutukseen hakeutuneiden ja valmistuvien määrä ei nykyisellään vastaa alueen työvoimatarpeisiin. Alueen elinvoimaisuuteen ja osajatarpeeseen vastaaminen on toisen asteen tämän hetken ensisijaisia tehtäviä. Koulutusliikelaitos on keskeisesti mukana ratkomassa alueen haasteita yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja olemme mukana työllisyyden hoidon toimissa kehittämällä malleja työvoiman saatavuuteen mm. työllisyyden kuntakokeilun myötä.

Vuoden 2020 koronapandemian myötä koulutuksessa jouduttiin siirtymään opetuksen järjestämiseen muutoin kuin lähiopetuksena. Etäopetuksessa ovat korostuneet erilaiset verkko-oppimisen muodot. Kokonaisuutena muutoksessa on onnistuttu hyvin, vaikka se olikin nopea. Pandemian myötä kehitettyjä toimintamalleja tullaan käyttämään ja kehittämään edelleen. Koronapandemia on muuttanut toimintakulttuuria ja vauhdittanut myös sähköisen asioinnin malleja. Asiakkaiden sähköisen asioinnin tarpeet ovat nousseet vahvasti esille ja näiden kehittämistä tullaan jatkamaan tulevana vuosina yhdessä Kajaanin kaupungin kanssa. Pandemian kokonaisvaikutuksia tulemme arvioimaan ja huomioimaan tulevana vuosina. Covid 19 -pandemia on tuonut monia rajoituksia ja toimia koulun arkeen. Nämä ovat koetelleet opiskelijoiden ja henkilökunnan jaksamista monilla tavoin.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksessa on valmistauduttu oppivelvollisuusiän nostoon ja maksuttoman toisen asteen muutokseen kevästä 2021 alkaen. Hallitusohjelman tavoitteena on, että jokainen peruskoulun päättävä suorittaa toisen asteen koulutuksen. Oppivelvollisuusikä korotettiin 18 ikävuoteen. Lisäksi uudistuksella vahvistetaan ohjausta ja oppilashuollon palveluita sekä peruskoulun mahdollisuuksia tarjota jokaiselle riittävät valmiudet suoriutua toisen asteen koulutuksesta. Laajennettu oppivelvollisuus

astui voimaan 1.8.2021. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran niihin oppivelvollisiin, joiden peruskoulu päättyi keväällä 2021. Laajennetun ja maksuttoman oppivelvollisuuden kustannuksia on ollut hankala arvioida etukäteen. Kuitenkin näyttää, että kustannukset tulevat olemaan ennakoitua suurempia ja tämä voi vaikuttaa talouteen ennakoitua enemmän.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Perustehtävä: Tarjoamme kaikille mahdollisuuden osaamisen jatkuvaan kehittämiseen ja oppimiseen.
Visio: Innostuksen ja kestäväen kehityksen lähde.
Arvot: Yhteisöllisyys ja yksilöllisyys, hyvät tavat.
Strategiset tavoitteet: <ul style="list-style-type: none"> Ihmisläheinen organisaatio ja johtaminen Pedagogiikan uudistaminen Työelämä- ja korkeakouluysteistyön vahvistaminen Itseohjautuvuuden ja vuorovaikutustaitojen tukeminen

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko.
Tilikauden ylijäämä	Ylijäämä ennen varauksia > 0

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
------------------------	---------	--------------

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koivismaalla.	KAOn yhteishaun 1. sijaiset hakijat	> 520
Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koivismaalla.	KAOn jatkuvassa haussa hakeneiden henkilöiden määrä vuodessa	> 1800

Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	Kajaanin lukion 1. sijaisia hakijoita	> 180
Koulutusliikelaitos hyödyntää käyttäjälähtöistä teknologiaa.	Opiskelijapalautekyselyn kohta 6. Opetustilat, välineet, työpaikat, digitaaliset ja muut oppimisympäristöt edistävät oppimistani. Vastaus asteikko 1-5.	> 4,2

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Koulutusliikelaitos toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	Olemme kestävän kehityksen sertifioitu koulutusliikelaitos (OKKA-säätiö).	Kaikkien yksiköiden sertifiointi ja niiden päivittäminen.
Koulutusliikelaitos käyttää tiloja tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti.	Tilojen käyttöaste	Käyttöasteen seurannan toteutus.

Tulevaisuus nuorissa

Opiskelijamme viihtyvät ammattiopistossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opiskelijapalautekyselyn päättökysely, kohta 31. Suositteletko oppilaitosta? (1–10)	> 8,5
Opiskelijamme viihtyvät lukiossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Lukion opiskelijakysely: Voin suositella Kajaanin lukiota muille.	Päättökyselyn ja Tulokyselyn vastausten keskiarvo yli 4,2
Opiskelijamme viihtyvät ammattiopistossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opintojen keskeyttäminen KAOssa (Koski-palvelusta katsotaan eronneeksi) Katsotaan eronneeksi sisältää kaikki eroamiset, kuten alanvaihdot.	< vuonna 2021
Opiskelijamme viihtyvät lukiossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opintojen keskeyttäminen lukiossa. (Viipusesta katsottu eronneeksi %)	Eroprosentti on vuositasolla pienempi kuin koko Suomen lukioiden eroprosentti.
Opiskelijamme viihtyvät ammattiopistossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Opiskelijapalautteen päättökyselyn opiskelijan hyvinvointi kategorian kysymysten vastausten keskiarvo (1-5) Koen, että kiusaamiseen, syrjintään tai häirintään puututaan. Minulla oli halutessani mahdollisuus osallistua oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen. Opiskelijoita kohdeltiin yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti. Opiskeluhoiltopalvelut olivat tarvittaessa käytettävissäni (esimerkiksi terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi). Opiskeluympäristöni oli turvallinen.	> 4,2
Opiskelijamme viihtyvät lukiossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Tulo- ja päättökyselyiden Ilmapiiri-osien kysymysten keskiarvo.	> 4,0

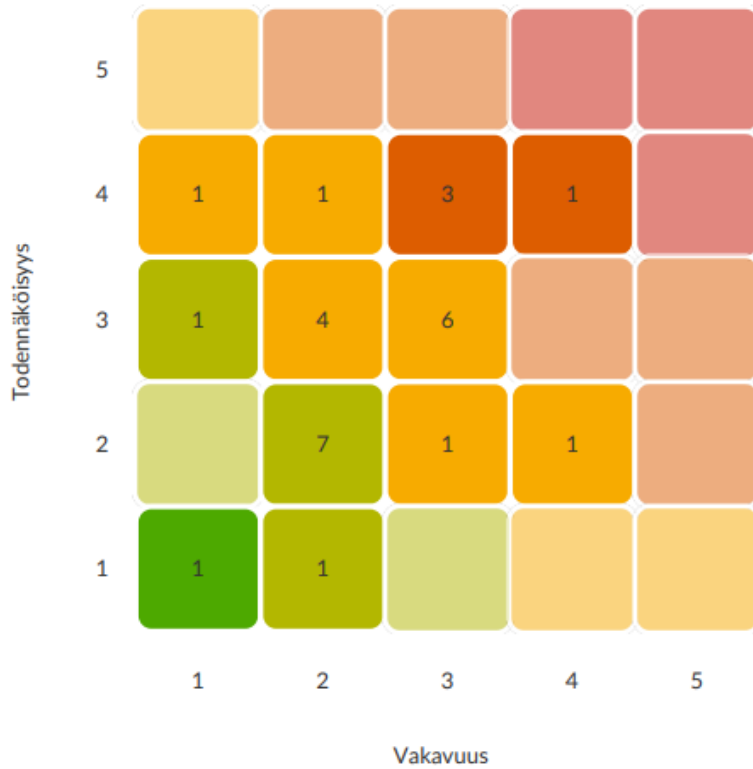
Osaajista elinvoimaa

Koulustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asiakasta	Suoritettujen ammatillisten tutkintojen lukumäärä Suoritettujen ammatillisten tutkinnon-osien lukumäärä Suoritettujen ylioppilastutkintojen lukumäärä	> 2021
Opiskelijat työllistyvät opintojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	Opiskelijapalautteen päättökysely: Oma arviointi tulevasta tilanteestasi koulutuksen jälkeen. Vastauksena: Töissä tai jatko-opinnoissa	> 83%
Opiskelijat työllistyvät opintojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	Lukion opiskelijoiden sijoittuminen töihin tai jatko-opintoihin	> 83 %
Koulustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asiakasta	Työelämäpalautteen keskiarvo (1-5)	> 4

Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Liikelaitoksen tunnistetut riskit riskikartalla:

Liikelaitoksen 10 merkittävintä riskiä:

Kohde	Riskialue	Riski	RL
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.1.1. Strategiset riskit	Alueen työvoimapulaan vastaaminen.	16
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kiinteistöjen määrä ja käyttöaste ei ole taloudellisesti kannattavalla tasolla.	12
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Tietohallinnon uudelleen organisoinnin vaikutukset kokonaisuuden hallintaan.	12
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.1.1. Strategiset riskit	Osaavan työvoiman saatavuus.	12
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.4.1. Vahinkoriskit	Kiinteistöjen sisäilma.	9
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.4.1. Vahinkoriskit	Uhkaavat tilanteet sisäisten tai ulkoisten henkilöiden taholta.	9
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Työn vaatavuudet kasvavat ja henkilöstö uupuu.	9
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Opetustoiminnan prosessien tasalaatuisuus.	9
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuosittaiset heilahtelut.	9
Liikelaitokset > Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Asuntoloiden kuntoon liittyvien korjausinvestointien laukeaminen	9

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Päätöksentekoprosessi	Toimitaan 2020 päivitetyn toimintasäännön, sekä Kajaanin kaupungin hallintasäännön mukaisesti.
Henkilöstöasiat	Noudatetaan voimassa olevia työehtosopimuksia ja Kajaanin kaupungin ohjeistuksia. Henkilöstön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelut. Koulutusliikelaitoksen uudessa organisaatiossa toimii pedagoginen suunnittelija, jonka tehtäviin kuuluu liikelaitoksen henkilöstön osaamisen kehittämisen koordinointi.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden noudattaminen. Investointiosan toteuttaminen. Vuosittaiset tuloskeskustelut tulosyksiköiden esimiesten kanssa. Talouden prosessien kehittämistä jatketaan yhteistyössä konsernihallinnon talouspalveluiden kanssa.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Ostolaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti. Huolehditaan sijaisjärjestelyistä ja opastuksesta. Kassojen tarkistukset.
Talousraportointi	Kuukausittaisen taloustilanteen käsittely esimieskokouksissa ja johtokunnassa. Esimiehillä on vastuu oman tulosalueensa talouden seurannasta. Mahdollisiin poikkeamiin reagoidaan.
Omaisuuksien hallinnointi	Koulutusliikelaitoksen hankinnoissa noudatetaan kilpailutettuja hankintasopimuksia. Hankinta- ja ostoprosessien kehittäminen konsernihallinnon hankinta-asiantuntijoiden kanssa.
Tietohallinto ja tietoturva	Toimitaan Kajaanin kaupungin tietohallinnon kanssa yhteistyössä tehtyjen tietoturvaan liittyvien ohjeiden mukaan. Liikelaitoksessa toimii tietosuoja- ja arkistovastuuhenkilö (oto). Tietohallintopalveluiden vaikuttavuuden arviointi.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Koulutusliikelaitos ei myönnä vakuuksia eikä takauksia. Liikelaitoksen johtaja myöntää avustukset henkilökuntakerholle ja Urheilukatemialle.
Sopimushallinta	Toimintasääntö määrittelee sopimusten tekijät ja sopimusten hallinnoinnista vastaa hallintosihtööri.

Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hankkeiden avulla kehitetään toimintaa strategian mukaisesti ja niitä koordinoidaan koulutusliikelaitoksen kehittämis- ja kv-tiimissä.
--------------------------------------	--

Henkilöstö

Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	303	330	325	325	325

TULOSLASKELMAOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liikevaihto	34 292	32 556	33 490	33 470	33 470
Maksutuotot	90	31	86	86	86
Tuet ja avustukset	1 288	1 703	1 733	1 700	1 700
Muut toimintatuotot	120	4	21	20	20
Henkilöstökulut	18 391	19 409	20 308	20 240	20 240
Palvelujen ostot	5 019	5 940	5 635	5 690	5 690
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 261	1 897	2 214	2 202	2 202
Avustukset	44	26	30	30	30
Muut toimintakulut	5 884	5 650	5 749	5 862	5 862
Poistot ja arvonalentumiset	902	1 550	1 388	1 250	1 250
Liikelyli- /alijäämä	3 290	-179	6	3	3
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	-4	-5	-3	-3
Rahoitustuotot	4	4	4	4	4
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (k)	2	2	2	2	2
Varausten ja rahastojen muutokset	503	336	360	360	360
Tilikauden yli-/alijäämä	3 788	153	361	360	360

RAHOITUSOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta	4 187	1 368	1 389	1 250	1 250
Liikelyli- /alijäämä	3 290	-179	6	3	3
Poistot ja arvonalentumiset	902	1 550	1 388	1 250	1 250
Rahoitustuotot ja -kulut	-5	-4	-5	-3	-3
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-2 939	-907	-900	-850	-850
Investointimenot	-2 939	-907	-900	-850	-850
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustuotot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 249	461	489	400	400
Rahoituksen rahavirta	-1 199	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	49	461	489	400	400

IINVESTOINTIOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Investointimenot yhteensä	-2 987	-907	-900	-850	-850
Rahoitusosuudet					
Nettoinvestoinnit	-2 987	-907	-900	-850	-850
Seppälän kampus			-318		
Sähkö-, turva-, metalli- ja media-ala			-355		
Auto- ja rakennusala			-117		
Valma			-30		
Liikunta-ala			-30		
Liikelaitoksen hallinto			-50		

9.2 Kajaanin Mamselli -liikelaitos

Perustehtävä

Kajaanin Mamselli -liikelaitos tuottaa laadukkaita ja hinnaltaan kilpailukykyisiä ateria- ja puhtaanapitopalveluja kestävän kehityksen mukaisesti, yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Mamselli vastaa asiakkaiden ateria- ja puhtaanapitopalveluiden tuottamisesta myös poikkeusoloissa. Kajaanin Mamsellin visio on ”Yhdessä, rohkeasti ja resurssiviisaasti innovoiden”.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Kajaanin Mamselli tuottaa ateria- ja puhtaanapitopalveluja yhteistoiminta- ja palvelusopimusten mukaisesti Kajaanin kaupungille ja muille asiakasryhmille. Kajaanin Mamselli -liikelaitos tuottaa palvelunsa yrittäjämallin mukaisesti ja toimii liiketoimintaperiaatteella tulosvastuullisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Keskeisimmät Mamsellissa tunnistetut muutosvoimat, jotka vaikuttavat lähitulevaisuudessa Mamsellin toimintaan, ovat väestöra-kenteesta johtuva asiakasmäärän laskeminen, työvoiman saatavuuden vaikeutuminen entisestään, työn tekemisen ja opiskelun luonteen muuttuminen sekä kuntatalouden heikko tila. Asiakkaat ovat myös aikaisempaa ympäristötietoisempia ja haluavat arvovallinnoillaan ohjata ja vaikuttaa palvelutuotantoon ja tuotevalikoimaan.

Ympäristötietoisuuden lisääntymiseen Mamselli pyrkii vastaamaan parantamalla materiaali- ja energiatehokkuutta, vahvistamalla henkilöstön ympäristötietoisuutta sekä lisäämällä kasvisruokatarjontaa ja asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia käytettävissä olevilla resursseilla. Mamselli huomioi vastuullisuusasiat myös hankintojen suunnittelussa. Ammattitaitoisten työntekijöiden saatavuuden turvaamiseksi Mamselli pyrkii tarjoamaan aktiivisesti työssäoppimis- ja harjoittelupaikkoja sekä kouluttaa työntekijöitä oppisopimuskoulutuksella. Mamsellin henkilöstösuunnittelua ohjaa strategialähtöinen osaamisen kehittämissuunnitelma. Työn tekemisen ja opiskelun luonteen muuttuminen tuovat haasteita ruokatuotannon suunnittelulle ja hävikin hallinnalle. Työtapojen muuttuminen voi myös alentaa olemassa olevien tilojen käyttöastetta, mikä vähentää puhtaanapitopalvelun tarvetta. Asiakkaiden vaihteleviin palvelutarpeeseen liittyviin haasteisiin pyritään vastaamaan tiivistämällä yhteistyötä oppilaitosten ja asiakkaiden kanssa sekä kehittämällä tuotevalikoimaa ja tuotantotapoja.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Kajaanin Mamselli tuottaa laadukkaita ja hinnaltaan kilpailukykyisiä ateria- ja puhtaanapitopalveluita kestävän kehityksen mukaisesti, yhteistyössä kumppaneiden kanssa.
Keskittyminen Kajaanin kaupunkikonsernille tuotettaviin ateria- ja puhtaanapitopalveluihin Kajaanin kaupungin omistajapolitiittisen ohjelman mukaisesti.
Mamsellissa on aktiivisessa käytössä laadunhallinnan toimintamallit ja työkalut.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa liikelaitoksen johtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko.
Tilikauden ylijäämä.	Ylijäämä ennen varauksia > 0

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Mahdollisimman nopeasti saatu asiakaspalaute auttaa kehittämään tuotteita ja palveluita entistä asiakaslähtoisemmiksi.	Mamselli osallistaa asiakkaita palvelututannon kehittämiseen	Asiakkaiden osallistaminen huomioidaan Mamsellin asiakkuudenhallinnan toimintamallissa.

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Tarjoiluhävikin vähentäminen ja resurssi- viisaiden toimintamallien vakiinnuttami- nen	Sallittava tarjoiluhävikin määrä	< 10 %
Lautashävikin vähentäminen ja resurssi- viisaiden toimintamallien vakiinnuttami- nen	Sallittava lautashävikin määrä	< 8 %

Tulevaisuus nuorissa

Ruokailusuositusten mukainen ateriointi edistää ammattiin valmistuvien nuorten terveyttä ja hyvinvointia	Kouluaterioilla salaattia syövien opiskelijoiden osuus	≥ 50 %
Mamselli haluaa olla haluttu työssäoppimis-, harjoittelu- ja työpaikka	Harjoittelu-/työssäoppimispaikkojen määrä	50 harjoittelijaa / työssäoppijaa

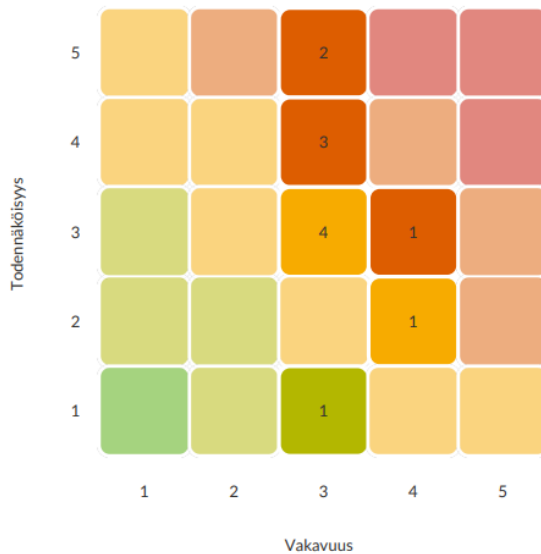
Osaajista elinvoimaa

Mamsellissa on oikeanlaista osaamista, oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa	Strategialähtöinen osaamisen kehittämissuunnitelman toteutuminen ja sen jatkuva kehittäminen	Tavoitteet toteutuneet 70 %
--	--	-----------------------------

Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Liikelaitoksen tunnistetut riskit riskikartalla:

Liikelaitoksen 10 merkittävintä riskiä:

Kohde	Riskialue	Riski	RL
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.3.1. Operatiiviset riskit	Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus	15
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.1.1. Strategiset riskit	Mamsellin laskeva asiakasmäärä	15
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.2.1. Taloudelliset riskit	Tuotteiden ja palveluiden hinnoittelu ei vastaa kustannuksia.	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.3.1. Operatiiviset riskit	Henkilöstön jaksaminen	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.4.1. Vahinkoriskit	Keittiön kriittisten tuotantolaitteiden ja koneiden rikkoutuminen	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.1.1. Strategiset riskit	Asiakastarpeiden nopeat ja ennakoimattomat muutokset	12
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.1.1. Strategiset riskit	Kilpailukyvyyn heikentyminen	9
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kustannusrakenne ei joustaa kysynnän muutoksiin.	9
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.2.1. Taloudelliset riskit	Kaupungin talous ei ole pitkällä tähtäimellä tasapainossa.	9
Liikelaitokset > Kajaanin mamselli	2.4.1. Vahinkoriskit	Asiakkaalle tai henkilökunnalle aiheutuu henkilöturvallisuutta vaarantava vahinko	9

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Päätöksentekoprosessi	Mamsellissa on selkeät vastuumäärittelyt.
Henkilöstöasiat	Mamsellissa toimitaan voimassa olevien lakien ja asetusten, virka- ja työehtosopimusten sekä henkilöstöasioita koskevien konsernimääräysten, päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Mamsellissa on strategialähtöisen osaamisen kehittämissuunnitelma kolmelle vuodelle. Mamsellissa on ajantasaiset perehdyttämisohjeet.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden noudattaminen Strategiset tavoitteet ohjaavat toimintaa. Talousprosessien kehittämistä jatketaan yhdessä konsernihallinnon talouspalveluiden kanssa.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Ostolaskut ja myyntilaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti. Kassojen tarkistukset
Talousraportointi	Taloustilanne käsitellään Mamsellin johtoryhmässä ja talousraportti lähetetään kuukausittain johtokunnan jäsenille. Tuloskeskustelut asiakkaiden kanssa
Omaisuuksien hallinnointi	Mamsellin hankintojen ohjaus ja johtaminen on vastuutettu.
Tietohallinto ja tietoturva	Mamsellissa on ajantasaiset toimintaan liittyvät tietosuojaselosteet. Mamsellin henkilöstöä koulutetaan kaupungin tietosuojaohjeista.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Mamselli ei myönnä avustuksia, takauksia tai vakuuksia.
Sopimushallinta	Mamsellissa on määritelty sopimusvastuut.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Mamsellissa ei ole omaa hanketoimintaa. Mamselli voi olla mukana muiden tahojen hankkeissa, silloin kun ne tukevat strategisia tavoitteita. Mamselli sitoutuu noudattamaan hankeohjeistuksia.

Henkilöstö

Kajaanin Mamselli	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	149	166	165	165	165

TULOSLASKELMAOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liikevaihto	9 652	11 062	11 039	10 937	10 937
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset	203	193	179	180	180
Muut toimintatuotot	1				
Henkilöstökulut	5 078	5 703	5 602	5 601	5 601
Palvelujen ostot	1 989	2 311	2 335	2 340	2 340
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 914	2 304	2 350	2 228	2 228
Avustukset					
Muut toimintakulut	881	892	903	921	921
Poistot ja arvonalentumiset	13	35	15	15	15
Liikeyli- /alijäämä	-20	10	12	12	12
Rahoitustuotot ja -kulut	-7	-11	-11	-11	-11
Rahoitustuotot	0	0	0	0	0
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (k)	1	1	1	1	1
Tilikauden yli-/alijäämä	-26	0	1	1	1

INVESTOINTIOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Investointikulut	38	70			
Nettoinvestoinnit	38	70	0	0	0

RAHOITUSOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta	-13	35	16	16	16
Liikeyli- /alijäämä	-20	10	12	12	12
Poistot ja arvonalentumiset	13	35	15	15	15
Rahoitustuotot ja -kulut	-7	-11	-11	-11	-11
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-37	-70	0	0	0
Investointimenot	-37	-70	0	0	0
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustuotot	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-51	-35	16	16	16
Rahoituksen rahavirta	51	0	0	0	0

9.3 Kajaanin Vesi -liikelaitos

Perustehtävät

Kajaanin Vesi -liikelaitos vastaa toiminta-alueellaan vesihuoltolain mukaisesta vesihuoltolaitostoiminnasta taloudellisesti ja kilpailukykyisesti yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti. Huolehtii toiminta-alueellaan asutuksen ja siihen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajan toimintojen veden hankinnasta, käsittelystä ja jakelusta sekä jäteveden viemäroinnistä ja käsittelystä kaikissa olosuhteissa. Huolehtii tarvitsemiensa laitosten laitteiden ja johtojen suunnittelusta, rakentamisesta, huollosta ja ylläpidosta sekä toimintansa kehittamisestä.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Perustehtävät hoidetaan omajohtoisena työnä, jossa käytetään merkittävästi alihankintaa ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Lietejätehuolto hoidetaan ostopalveluna. Oma henkilöstö on mitoitettu siten, että varallaolo voidaan järjestää omalla henkilöstöllä. Kausityötä ja erityistehtäviä hoidetaan ostopalveluin. Rakennuttamisesta pääosin vastataan itse ja yhteishankkeissa yhdessä ympäristöteknisen toimialan kanssa. Investoinnit ostetaan ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Asiakassopimushallinta, laskutus ja vesihuoltoon liittyvä viestintä hoidetaan omana työnä muutoin hallinto- ja tukipalveluissa tukeudutaan konsernihallinnon pääosin alihankintana tuottamiin palveluihin.

Toimintaympäristön muutokset

Veden ominaiskulutus ja Kajaanin Veden palveluiden kokonaisuus vähenee, mikä pienentää käyttömaksutuloja. Vesihuollon maksuja ja hintoja koskeva ohjeistus on muuttunut entistä selkeämmin aiheuttamisperiaatetta toteuttavaksi myös alueellisesti. Valtakunnallisesti vesihuoltolaitosten yksikkökoko kasvaa. Ikääntyvän vesihuoltoverkoston sekä prosessilaitteiden ja -rakennusten korjausvelan hallinta ylläpitää merkittävää saneeraustarvetta.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Keskitytään perustehtävään ja toimintavarmuuteen. Muita tehtäviä otetaan vastattavaksi harkiten vain, mikäli niistä saatava tuotto on vähintään ydintehtävistä perityn tasolla ja jo olemassa olevia resursseja tai kapasiteettia on käytettävissä.
Saneerausinvestointeja korjausvelan hallitsemiseksi toteutetaan valtuustokausittain päivitettävän korjausvelkaselvityksen mukaisilla määrillä.
Vuoto- ja hulevesien pääsyä jätevesiviemäriin vähennetään yhteistyössä ympäristöteknisen toimialan kanssa.
Peuraniemen nykyisen jätevedenpuhdistamon tekninen käyttöikä päättyy 2020-luvun lopussa. Korvaavan täysin uuden tai osin nykyisiä rakenteita hyödyntävän, 2020-luvun loppuun mennessä käyttöön otettavan jätevedenpuhdistamon yleissuunnittelu aloitetaan 2022.
Vesihuollon (talous- ja jätevesihuollon) tuotannon, jakelun ja laadunvarmistuksen ohjausta tehostetaan mitattua tietoa hyödyntämällä.
Koko toiminta-alueen kattavaan vedenkulutuksen etämittaukseen ja reaaliaikaiseen laskutukseen siirrytään 2024.
Taksamalla uudistetaan Vesilaitosyhdistyksen ohjeen mukaisesti niin, että aiheuttamisperiaate toteutuu nykyistä selkeämmin. Huomioidaan laskutettavan talous- ja jätevesimäärän väheneminen, hulevesien ohjaaminen pois jätevesiviemäristä ja taloudellisesti kestävä keskittyminen ydintehtäviin. Tarkoittaa mm. perusmaksujen osuuden kasvattamista ja niiden alueellisuutta.
Riskikartoitukset päivitetään käyttäen Graniten lisäksi vesihuoltopalveluiden osalta alalle suunniteltuja järjestelmiä (WSP ja SSP). Näiden pohjalta päivitetään varautumissuunnitelma, joka yhteensovitetaan kaupungin valmiussuunnitelman kanssa.

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Tuottovaatimus	1 200 000 euroa, joka koostuu peruspääoman korosta ja tulou- tuksesta.
Tilikauden ylijäämä ennen varauksia	> 700 000 euroa (tavoite; ei sitova)

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Asiakastyytyväisyys	Kuntatekniikan palvelukyselyn vesi- huollon osuuden keskiarvo parillisina vuosina, 0 - 5	4,48
Vesihuollon toimitusvarmuus	Vedenjakelun suunnittelemattomat käyttökatkokset, tuntia/asukas/vuosi	0,10
Sähköisen palvelun lisääminen	Vesimittarien etäluku	75 % vesimittareista etäluennassa.

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Energiatehokkuus	Jätevedenpumppaamoiden energiate- hokkuus optimoitu, % pumppaa- moista	70 %
Ympäristöystävällinen viemäröinti ja jätevedenpuhdistus	Jätevedenpuhdistamon kuukausinäyt- teistä lupaehtojen mukaisia, %	> 95 %, 23/24 kpl (ympäristöluvan vaatimus 21/24 kpl)

Tulevaisuus nuorissa

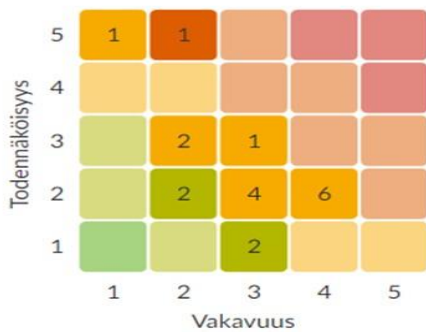
Osaajista elinvoimaa

Harjoittelupaikkojen tarjoaminen tu- leville osaajille	Harjoittelu- ja työssäoppimipaikkoja, htv/vuosi	1,0 htv/v
---	--	-----------

Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Toimialan tunnistetut riskit riskikartalla:

Liikelaitoksen 10 merkittävintä riskiä:

Kohde	Riskialue	Riski	RL
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	2.2.1. Taloudelliset riskit	Myyntivolyymin vähentyminen josta seuraa tulojen supistuminen.	10
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	2.1.1. Strategiset riskit	Laajennetaan vastuu- tai toiminta- aluetta ilman riittävää ennakko valmistelua (Vesiosuuskunta-, vesi...	9
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	2.4.1. Vahinkoriskit	Yllättävät luonnonilmiöt (myrskyt ja rankkasateet).	8
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	2.4.1. Vahinkoriskit	Vesilaitoksen kriittisen rakennuksen vaurioituminen tulipalossa.	8
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	2.1.1. Strategiset riskit	Toimintakyvyn tai palvelutason heikkeneminen puutteellisen omaisuudenhallinnan vuoksi.	8
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	2.2.1. Taloudelliset riskit	Suurten investointien rahoitusprosessissa epäonnistuminen.	8
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	2.3.1. Operatiiviset riskit	Laaja vedenjakeluhäiriö.	8
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	2.3.1. Operatiiviset riskit	Vesijohtoverkoston mikrobiologinen tai kemiallinen saastuminen.	8
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	2.3.1. Operatiiviset riskit	Peuraniemen jätevedenpuhdistamon lupaehtojen merkittävä ylitys.	6
Liikelaitokset > Kajaanin vesi	2.3.1. Operatiiviset riskit	Kaukovalvontajärjestelmän laaja vikaantuminen / häiriö.	6

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Päätöksentekoprosessi	Vastuut selkeästi määritelty (hallintosääntö & Kajaanin Veden toimintasääntö)
Henkilöstöasiat	Kaupungin henkilöstöohjelma ja sen seuranta käytössä Kehityskeskustelut pidetään vuosittain elokuun loppuun mennessä. Työyhteisötaitojen merkitystä työyhteisön toimintaan korostetaan.
Taloussuunnittelu	Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Tehtäväkokonaisuuksien ja tehtävänjaon tarkentaminen Kajaanin Veden ja taloushallinnon välillä asiakastietojärjestelmän käyttöönoton jälkeen
Talousraportointi	Talousraportointi johtokunnan jäsenille kuukausittain, käsittely johtoryhmässä ja johtokunnassa.
Omaisuuksien hallinnointi	Korjausvelan määrän lisääntyminen pyritään estämään ajantasaisten korjausvelkalaskelmien ja riittävien sekä oikein kohdennettujen saneerausinvestointien avulla.
Tietohallinto ja tietoturva	Tietosuojaselosteet ajan tasalla Tietohallinto- ja tietoturvaosaamisessa turvaututaan tietohallinnon ja sen alihankkijoiden resursseihin. Kajaanin Veden tarpeiden aktiivinen esille tuominen tietohallinnolle
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Kajaanin Vesi ei myönnä avustuksia, takauksia tai vakuuksia.
Sopimushallinta	Sopimusvastuut määritetty
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Ei omaa hanketoimintaa

Henkilöstö

Kajaanin Vesi	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	19,9	19,3	19,6	19,0	19,0

Kajaanin Vesi -liikelaitos

TULOSLASKELMAOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021 muutoksineen	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liikevaihto	7 498	7 705	7 792	7 974	8 178
Liiketoiminnan muut tuotot	30	6			
Muut tuet ja avustukset			4	4	4
Materiaalit ja palvelut	-2 306	-2 330	-2 351	-2 387	-2 422
Henkilöstökulut	-1 216	-1 219	-1 264	-1 244	-1 257
Poistot ja arvonalentumiset	-1 831	-2 001	-1 982	-2 078	-1 987
Liiketoiminnan muut kulut	-76	-106	-106	-108	-109
Liikelylijäämä	2 099	2 055	2 093	2 161	2 407
Rahoituskulut	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Rahoitustuotot	12				
Tilikauden yli-/alijäämä	911	855	893	961	1 207

Kajaanin Vesi -liikelaitos

INVESTOINTIOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Investointimenot yhteensä	-3 353	-2 850	-2 981	-3 100	-3 090
Rahoitusosuudet	0	0	0		
Nettoinvestoinnit	-3 353	-2 850	-3 396	-3 100	-3 090
Rakennukset	0	0	0		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-2 682	-2 475	-2 981	-3 100	-3 090
Rahoitusosuudet		0	0		
Suunnittelu					
Rakentaminen	-1 967	-1 715	-1 811	-2 040	-1 910
Rahoitusosuudet					
Hulevesi- omaisuuden luovutus kaup.					
Vedenottamot ja pohjavesialueet	-8	0	-50	-500	-500
Vedenkäsittelylaitokset, vesisäiliöt ja paineenkorotusasema	-205	-220	-125	-40	-440
Jätevedenpumppaamot ja -puhdistamot	-502	-540	-580	-215	-215
Koneet ja kalusto	-220	-325	-415	-305	-25
Aineettomat oikeudet	-451	-50	0	0	0

Kajaanin Vesi -liikelaitos

RAHOITUSOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta	2 742	2 856	2 875	3 039	3 194
Liikely- /alijäämä	2 099	2 055	2 093	2 161	2 407
Poistot ja arvonalentumiset	1 831	2 001	1 982	2 078	1 987
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 188	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Investointien rahavirta	-3 353	-2 850	-2 981	-3 100	-3 090
Investointimenot	-3 353	-2 850	-2 981	-3 100	-3 090
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-611	6	-106	-61	104
Rahoituksen rahavirta	620	125	125	125	125
josta liittymismaksut	151	125	125	125	125
Vaikutus maksuvalmiuteen	9	131	19	64	229

9.4 Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos

Perustehtävä

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos (Vilake) ylläpitää, peruskorjaa, kehittää ja tarpeen mukaan vähentää hallinnassaan olevia valtiolta luovutuksena siirtyneitä Vimpelinlaakson ja Seppälän oppilaitoskiinteistöjä, jotka ovat pääosin toisen- ja korkea-asteen koulutuksen käytössä. Tarvittaessa liikelaitos rakentaa uusia korvaavia tiloja. Kiinteistöjen luovutusehtojen mukaan ne on säilytettävä opetustoimen valtionosuutta saavan toiminnan käytössä.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Liikelaitoksella ei ole palkattua henkilöstöä, vaan se hankkii kaikki hallinto-, talous-, kiinteistöhoito-, kunnossapito-, rakennuttamis- yms. palvelut pääasiassa kaupungin tilakeskukselta, keskitetyiltä tukipalveluilta ja osin ostopalveluina. Vilake kilpailuttaa investointien suunnittelun, rakentamisen kaikki urakat ja osan ylläpito- ja kunnossapitopalveluista.

Liikelaitoksen talousarvio laaditaan siten, että kaikki rakennukset ovat omina tulosityksikköinä, jolloin käyttäjille kohdistetaan todelliset rakennuskohtaiset ylläpito- ja pääomavuokrat. Investoinnit toteutetaan pääomavuokrien poistoilla, vieraalla pääomalla tai rahoitusosuuksilla.

Isoimmat kehittämis- ja rakentamishankkeet on toteutettu aiemmin. Jatkossa keskitytään pääasiassa tarpeellisiin perus- ja muutokorjauksiin. Investointitason tavoitteena on pitemmällä aikavälillä olla rakennusten kulumista vastaavalla tasolla, rakennusten kuntoluokka hyvällä tasolla ja korjausvelka hallinnassa. Pari isompaa usean miljoonan euron rakentamishanketta on suunnitelmassa toteuttaa vuoteen 2025 mennessä.

Toimintaympäristön muutokset

Erittäin matala markkinakorkotaso näyttää jatkuvan edelleen, tarpeellisia investointeja on kannattanut tai kannattaa tehdä ja rahoituskulut ovat pysyneet maltillisena. Liikelaitoksen lainojen kokonaismäärä on pidetty maltillisena ja takaisinmaksuajat lyhyenä.

Vimpelinlaakson ja Seppälän opetustoiminnan muutokset, tilajärjestelyt ja tilojen käytön tehostaminen vaikuttavat Vilakkeen toimintaan. Osa tiloista voi jäädä pysyvästi tyhjilleen, eikä kaupungin palvelutuotannossa niitä tarvita. Rakennusten rakennemuutosohjelman ja tilaohjelman mukaisesti tavoitteena on kaupungin rakennusomaisuuden vähentäminen ja tilojen käytön tehostaminen. Lupaa kahden rakennuksen purkamiseen Seppälässä ja Oppi-alueella ei saatu vuonna 2021, jatkon toimenpiteet selvitetään vuoden 2022 aikana.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Toteutetaan liikelaitoksen investointiosan rakennushankkeet. Suurin investointikohde on Oppi 5 autoalan tilojen osittainen peruskorjaus.
Palvelutuotannossa välttämättä tarvittava rakennuskanta pidetään kunnossa. Korjausvelan hallitsemiseksi peruskorjauksiin olisi investoitava vähintään 2,0 miljoonaa euroa vuosittain. Uudisrakennushankkeet rahoitetaan erikseen.
Toteutetaan kaupungin tilaohjelmaa ja rakennusten rakennemuutosohjelmaa. Keskeisimmät asiat ovat rakennusten korjausvelka ja -tarve, viiden vuoden investointisuunnitelma sekä rakennusten salkutus. Rakennusten arvo-, kunto-, investointitarve- ja korjausvelkaselvitystä päivitetään joka toinen vuosi, seuraavan kerran vuosien 2020-2021 tiedoilla.
Kaupungin tilakeskus hoitaa edelleen Vilakkeen noin 64 000 m ² :n rakennusomaisuuden rakennuttamis- ja asiantuntijatehtävät, kiinteistöhoito- ja kunnossapidon sekä kaupungin tilaohjelman ja rakennusten rakennemuutosohjelman valmistelun ja toteuttamisen.
Rakennetaan sähköautojen latauspisteitä kiinteistöihin piha- ja pysäköintialueiden korjausten yhteydessä sekä tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan muihin kiinteistöihin.

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Tuottovaatimus:	Peruspääoman korko.
Tilikauden ylijäämä:	Tilikauden ylijäämä > 0.

Toiminnalliset tavoitteet

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja energiankulutuksen hallinta	Rakennusten yhteenlaskettu energian kulutus.	Energian kulutus on 1 % pienempi vuoden 2021 tasoon verrattuna.
Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen hallinnassa olevien tilojen tehokas käyttö.	Tilojen käytön tehokkuus.	Tyhjillään olevien tilojen määrä enintään 1,5 % (960 m ²).

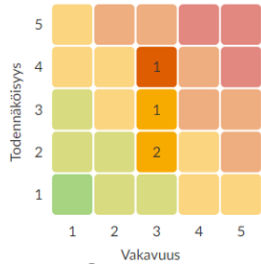
Tulevaisuus nuorissa

Vimpelinlaakson toisen- ja korkea-asteen kampuksella on tarkoituksenmukaiset tilat ja oppimisympäristö.	Tilojen kunto ja peruskorjaustilanne.	Peruskorjaamattomia tiloja < 5 800 m ² (< 9 % tiloista).
Vimpelinlaakson toisen ja korkea-asteen kampus ja oppimisympäristö on viihtyisä ja turvallinen.	Tilojen kuntoluokka keskimäärin.	Yli 75 %.

Riskienhallinta

20 – 25	Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
10 – 16	Merkitävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
4 – 9	Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
1 – 4	Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Liikelaitoksen tunnistetut riskit riskikartalla:

Liikelaitoksen merkittävimmät riskit:

Kohde	Riskialue	Riski	RL
Liikelaitokset > Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos	2.3.1. Operatiiviset riskit	Lähivuosina voi tulla vuokratappioita tyhjästä tiloista ja mahdollisia rakennusten purkukuluja.	12
Liikelaitokset > Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos	2.1.1. Strategiset riskit	Jos peruskorjausinvestoinnit ovat pienemmät kuin rakennusten kuluminen, korjausvelka ja peruskorjaus...	9
Liikelaitokset > Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos	2.2.1. Taloudelliset riskit	Markkinakorkojen ja korkokustannusten nousu.	6
Liikelaitokset > Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos	2.4.1. Vahinkoriskit	Rankkasateet, vuotovahingot, tulipalot tms. aiheuttavat tulvia ja kiinteistövahinkoja. Kovat pakkase...	6

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet
Päätöksentekoprosessi	Selkeät vastuu- ja sijaismäärittelyt noudattaen liikelaitokseen liittyvää lainsäädäntöä ja kaupungin keskeistä ohjeistusta kuten hallintosääntö ja konserniohje.
Henkilöstöasiat	Liikelaitoksella ei ole omaa henkilöstöä.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden ja tavoitteiden noudattaminen. Investointiosan toteuttaminen.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Osto- ja myyntilaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti.
Talousraportointi	Taloustilanne käsitellään aina johtokunnan kokouksissa. Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain ja mahdollisiin poikkeamiin reagoidaan. Kaupungin osavuosisraportointi tehdään ohjeistuksen mukaisesti.

Omaisuuuden hallinnointi	Käyttöomaisuus, poistot, investoinnit ja varaukset oikein sekä ajan tasalla. Tyhjien ja vajaakäyttöisten tilojen myynti tai purku, tilojen käytön tehostaminen.
Tietohallinto ja tietoturva	Toimintaan liittyvät tietosuojaselosteet on laadittu.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Ei kuulu liikelaitoksen toimintaan.
Sopimushallinta	Sopimusvastuut on määritetty ja sopimukset ajan tasalla. Sopimukset viedään CaseM-asianhallintajärjestelmään.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Ei ole omaa hanketoimintaa.

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos

TULOSLASKELMAOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Liikevaihto	4 253	4 142	4 086	4 230	4 560
Liiketoiminnan muut tuotot	2				
Avustukset					
Materiaalit ja palvelut	-2 434	-2 516	-2 611	-2 670	-2 720
Henkilöstökulut					
Poistot ja arvonalentumiset	-1 950	-1 942	-1 724	-1 840	-2 110
Liiketoiminnan muut kulut					
Liikeyli- / alijäämä	-129	-317	-249	-280	-270
Rahoitustuotot ja kulut	-51	-22	-51	-60	-70
Varausten ja rahastojen muutos	341	341	341	341	341
Tilikauden yli-/alijäämä	161	2	41	1	1

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos

RAHOITUSOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta	1 770	1 621	1 424	1 500	1 770
Liikeyli- /alijäämä	-129	-317	-249	-280	-270
Poistot ja arvonalentumiset	1 950	1 970	1 724	1 840	2 110
Rahoitustuotot ja -kulut	-51	-33	-51	-60	-70
Investointien rahavirta	-333	-560	-3 550	-550	-2 600
Investointimenot	-333	-560	-3 550	-550	-2 600
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 438	1 060	-2 126	950	-830
Rahoituksen rahavirta	-1 438	-677	2 116	-960	820
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Lainakannan muutokset	-1 487	-1 459	2 116	-960	820
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0		3 330	540	2 570
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-1 487	-1 458	-1 213	-1 500	-1 750
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Muut maksuvalmiuden muutokset	50	782			
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	383	-10	-10	-10

Vimpelinlaakson kehittämissiikelaitys

INVESTOINTIOSA 1000 €	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Investointimenot yhteensä	-333	-1 130	-3 550	-550	-2 600
Rahoitusosuudet	0	0	0		
Nettoinvestoinnit	-333	-1 130	-3 550	-550	-2 600
Tieto 1 / tietokeskus			-600		
Tieto 1 / muut tilat	-33	0	-40		
Tieto 1 yhteensä	-33	0	-640		
Tieto 2		-100			
Tieto 2 / Fox	-18	-780			
Tieto 2/entinen Kisälli					
Tieto 2 yhteensä	-18	-880	0		
Tieto 3 / ent. hallintorakennus					
Tieto 3 yhteensä					
Tieto 4 / rakennushalli	-144				
Tieto 4 yhteensä	-144				
AMMATTIKORKEAKOULU					
Taito 1			-250		
Taito 2		-60	-380		
Taito-rakennukset yhteensä	0	-60	-630		
Tieto ja Taito -rakennukset ja alue			-200	-200	-500
KAINUUN AMMATTIOPISTO					
Oppi 3 / asuntola	-141	0	0	0	
Oppi 5 / autoala	3		-1 800		
Oppi 6 / sähköala	0				
Oppi / Oppi rakennusten inframuutokset	0		-100	-100	
Oppi-rakennukset yhteensä	-138	0	-1 900	-100	
Seppälän oppilaitoksen rakennukset		-90	-80	-150	-2 000
Sisäilma- ja vesikattokorjaukset ja muut ennalta-arvaamattomat korjaus/muutostyöt	0	-100	-100	-100	-100

10 TYTÄRYHTIÖT

10.1 Kajaanin Teknologiakeskus Oy

Toiminta-ajatus

Kajaanin kaupungin omistama Kajaanin Teknologiakeskus Oy vuokraa, rakennuttaa, kunnostaa ja tarvittaessa myy tiloja ja tontteja yritystoiminnalle.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Teknologiakeskus toimii terveen yhtiön tavoin. Se maksaa vuositasolla kiinteistöveroä 235 000 euroa. Lisäksi yhtiö maksaa lainojen takausprovisiot kaupungille ja tuloksestaan lakisääteiset verot.

Teknologiakeskus omistaa tiloja 37 175 m². Tilojen käyttöaste on noin 98 prosenttia.

Tällä hetkellä Teknologiakeskuksen kiinteistöissä on vain yksittäisiä tiloja vapaana.

Vapaana olevia tontteja on tällä hetkellä vain muutamia.

Toimintaympäristön muutokset

Teknologiakeskuksen liikevaihto syntyy pääasiassa vuokratuloista.

Vuokrattavien tilojen kysyntä vaihtelee suhdanteiden mukaan ja vuokrausasteen ennustaminen on vaikeaa.

Toimintaympäristössä ei ennustettavissa suuria muutoksia vuonna 2022.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Kajaanin Teknologiakeskus Oy kehittää toimintaansa siten, että asiakasyritykset saavat hinta-laatusuhteessa hyvää palvelua.
Kehräämöntie 7:ssä uusitaan 5 ilmanvaihtokonetta (vaikutusalue Teknosampo 2 ja 3) vuonna 2022. (Jos kuitenkin laitteiden hintaso nousee merkittävästi aiemmasta voidaan hanketta lykätä)
Urakoitiin kuuluu LVI-työt, rakennustekniset työt sekä sähkö- ja automaatio muutostyöt.
Kehräämöntie 5:n ja 7:n etupihojen parkkialueiden uusiminen. Nurmikkoalueiden perusparannus.
Kehräämöntie 7:n yleisten tilojen pintaremontit (käytävät/aulat ja wc:t)
Valomainostaulut joista yrityksillä mahdollisuus vuokrata mainospaikka: Kehräämöntie 7 ja Linnankatu 6.
Kehittää sähköautojen latausinfraa pysäköintipaikoille.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet
Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Vuokrattavien tilojen käyttöaste	vähintään 95 %
Liikevaihto	3 450 000 €
Tulostavoite	275 000 €

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022

Resurssiäisautta luontokaupungissa

Energiätehokkaat talotekniikkaratkaisut	Energiankulutuksen väheneminen	Kehräämöntie 7:ssä viiden IV-koneen uusiminen. (Nykyiset IV-koneet 30 vuotta vanhoja)
---	--------------------------------	--

Tulevaisuus nuorissa

Kesätöitä ja harjoittelupaikkoja nuorille	Toteutunut määrä	2 harjoittelijaa ja 1-2 kesätyöntekijää.
---	------------------	--

Osaajista elinvoimaa

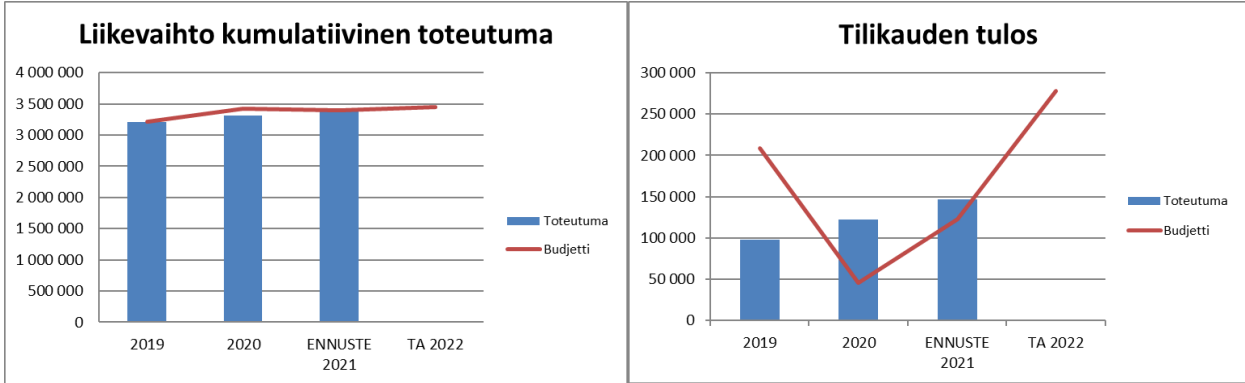
Näyttötöyt työpäristössä ja opinäytetyöt	Toteutunut määrä	1-2 näyttötöytä
--	------------------	-----------------

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Strategiset riskit		
Rahoitusriskit		
Toiminnalliset riskit	Toimitiloja vuokraavien yritysten liiketoiminnan kehittyminen on monesti sidonnainen kotimaassa ja ulkomailla tapahtuviin talouden suhdanteiden kehityksiin. Talouskasvun heikentyessä osa yrityksistä karsii toimitilojen menoista ja jotkut lopettavat kokonaan toimintansa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6
Vahinkoriskit		

Henkilöstö

Kajaanin Teknologiakeskus Oy	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	3	3	3	3	3

10.2 Loiste Oy

Toiminta-ajatus

Keväällä 2021 päivitetyn strategiansa mukaisesti Loiste-konserni keskittyy energiainfran kehittämiseen Kainuussa. Asiakasluopuksemme on "Tarjoamme asiakkaillemme infrastruktuurin, jolla asiakas voi hankkia ja käyttää sekä sähköä että lämpöä vastuullisesti, luotettavasti, tehokkaasti ja taloudellisesti." ja Missiomme "Energiainfran vastuullinen uudistaja". Toimintamme kannalta merkittävimmät menestystekijä on, että rakennamme sähkö- ja lämpöverkot asiakkaiden tulevaisuuden tarpeiden ja toimitusvarmuusvaatimusten mukaisesti huomioiden samalla ympäristö-, ilmasto- ja hiilineutraalius- ja kannattavuustavoitteet.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Palvelumme tuotetaan ostopalveluina sekä omana työnä. Palvelumme järjestetään kustannus- ja resurssitehokkaasti tavoitteena aina haluttu lopputulos. Huomioon otetaan mm. yhtiön strategia, asiakkaiden tarpeet, markkinatilanne ja lainsäädännön muutokset.

Toimintaympäristön muutokset

Yhteiskuntamme sähköistyä ja siirtyä hiilivapaisiin energiamuotoihin ilmaston pelastamiseksi. Tuuli- ja aurinkoenergian tuotanto lisääntyy vauhdilla.

Teknologian kehittyminen ja digitalisaatio mahdollistavat uudenlaiset energiaratkaisut ja jopa asiakkaiden osittaiseen energiaomavaruuteen siirtymisen.

Sähkömarkkinain ja valvontamallin muutokset pienentävät verkkoyhtiöiden liikevaihtoa ja tasoittavat toimitusvarmuusinvestoinnit pidemmälle ajalle. Myös kiinteistöjen sisäinen ja välinen uusiutuvan energian sähkönsiirto mahdollistuu ja pienentävät sähkön siirtotuloja.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Yhtiö maksaa osinkoa yhtiön maksukyvyyn mukaan	Osinkotasoa tarkastellaan omistajien kesken liiketoimintasuunnitelman päivityksen yhteydessä keväällä 2022.
Yhtiön arvon jatkuva parantaminen	Huolimatta tiukkenevasta sähköverkon tuoton valvonnan tiukkenemisestä Loisteen osakkeiden arvo nousee pitkällä aikavälillä.

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tuloskortit

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Hyvää elämää älykkäissä kaupungeissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Toimiva kaupunki-infrastruktuuri	Loiste omistaa ja operoi Kajaanin kaupungin alueen sähkö- ja kaukolämpöverkkoja varmistaen luotettavan energian jakelun.	Sähkö- ja kaukolämpöverkon toimitusvarmuus tavoitetasolla.

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
------------------------	---------	--------------

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Sähköautojen latauspisteet	Latauspisteitä suhteessa sähköautojen määrään	Julkiset latauspisteet Kajaanin kaupungin alueella on yhteensä 12, joista 4 on Loiste Energia Oy:n omistuksessa. Loisten keskittyessä energiainfraan, sen omistamien sähköauton latureiden myynti alueen sähkön toimitusvelvollisuusmyyjälle Lumme Energia Oy:lle olisi perusteltua.
----------------------------	---	--

Tulevaisuus nuorissa

Yhteistyö Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa	Toimiva yhteistyö tunnistetuilla osa-alueilla	KAMKn kanssa tunnistettu yhteistyön eri osa-alueet, kuten projektityöt (CO2-vapaa kaukolämpö, Majasaaren jätteenkäsittelyalueen ongelmajätteiden poltto joko paikan päällä tai siirtämällä ne muualle polttoon, Datacenter-ekosysteemi yhteistyö). Nämä projektit lukuun ottamatta datacenter-yhteistyötä valmistuvat vuoden 2022 aikana. Lisäksi Loiste jatkaa henkilöstönsä jatko-opiskelumahdollisuuksien tukemista KAMKn kanssa.
---	---	--

Osaajista elinvoimaa

Osaavaa henkilöstöä saadaan Loisteseen	Loisten tavoitteena on henkilöstöstrategiansa mukaisesti olla energia-alan Suomen halutuimpien työnantajien kärkijoukossa.	Tavoitteena saavuttaa energiainfrayhtiölle sopiva organisaatiomalli ja henkilöstö viemällä vuonna 2021 aloitetut sopeutushankkeet loppuun. Vuoden 2022 aikana vahvistetaan Loisten henkilöstön osaamisen kehittämisen käytäntöjä.
--	--	---

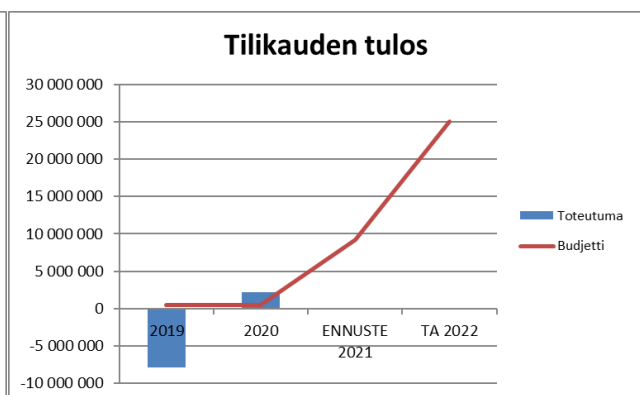
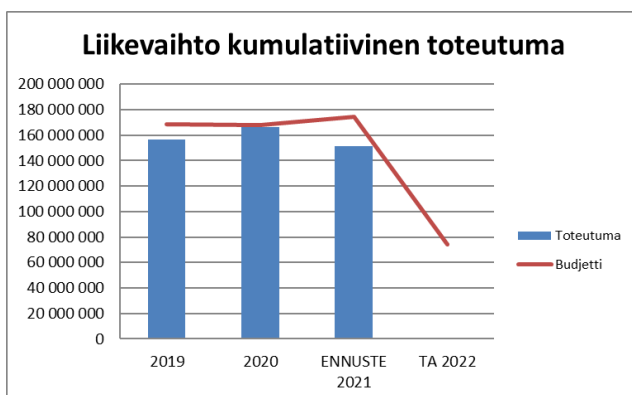
Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Strategiset riskit	Loiste-konsernin tuloksen kannalta olennaisimmat riskit ovat sähköverkkoliiketoiminnan tuottoregulaation mahdollinen kiristyminen, jolloin suunniteltujen verkkoinvestointien rahoitus vaarantuu. Kaukolämpö ja tuotantoliiketoiminnan osalta olennaisimmat riskit kohdistuvat lämmöntuotannon tuotantokustannusten nousuun. Nousu voi olla seurausta kiristyvistä ympäristömääräyksistä, Kainuun Voiman tuotantolaitoksen käyttövarmuuden heikkenemisestä tai pysyvästi kallistuneista päästökauppakustannuksista.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 5 20

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Rahoitusriskit	Konsernin rahoitus on järjestetty infraliiketoimintaan sopivan ulkoisen rahoituksen avulla. Sen edellytyksenä on, että liiketoiminnan tuloksentekeyky on vakaasti kasvava. Mikäli liiketoimintojen tuloksentekeyky heikkenee nopeasti, voi konsernin kyky vastata sitoumuksistaan vaarantua, kun nettovelka suhteessa tulokseen nousee liian korkeaksi.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 5 15
Toiminnalliset riskit	Kaukolämmön päälämmöntuotannon pitkäaikainen keskeytyminen aiheuttaa merkittävän tuotantokustannusriskin, jota on voitu rajata toiminnankeskeytysvakuutuksin. Loisteen jokin avain-IT-järjestelmien kuten esim. scadan, dms:n, energianhallinta-, asiakastieto- tai laskutusjärjestelmän pitkäaikainen toimimattomuus voi aiheuttaa suuria kustannuksia. Näitä riskejä on pyritty mitigoimaan erilaisilla järjestelmien varmistus- ja palautusjärjestelyin (recovery).	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9
Vahinkoriskit	Lumi- ja jääkuormat sekä myrskyt aiheuttavat suurimmat riskit sähköverkkotoiminnalle. Niiden aiheuttamista suurhäiriöistä voi aiheutua viankorjauskustannuksia sekä sähkömarkkinalain mukaisia vakiokorvauksia. Suurhäiriöt aiheuttavat verkostolle lisäksi ylimääräistä rasitusta ja vähentävät sen jäljellä olevaa taloudellista pitoaikaa. Verkoston säävarmoilla rakenteilla sekä ennakoivalla kunnossapidolla pyritään vähentämään vikoja ja pienentämään verkosta aiheutuvaa turvallisuusriskiä. Lämmöntuotantolaitoksissa tai kaukolämpöverkossa voi olla vaurioita, joista seuraa tuotannon ja lämmönjakelun keskeytyksiä sekä mahdollisesti vahinkoja ulkopuolisille.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8

Henkilöstö

Loiste Oy	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	0	76	36	36	36

10.3 Kainuun Voima Oy

Toiminta-ajatus

Tuottaa energiaa luotettavasti ja vähäpäästöisesti kustannustehokilla tuotantokoneistoilla.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Palvelukoneisto on ajanmukaista, ympäristöystävällistä, kehittyvää ja hyvin tuotantotarpeeseen skaalautuvaa. Palveluntuottajan henkilöstö on osaavaa ja ammattitaitoista tuottamaan korkean tason palvelua.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Hyödyntää maksimaalisesti uusiutuvan polttoaineen käyttöä normaali- ja häiriötuotannoissa.
Hyödyntää optimaalisesti hukkalämpöjen käyttöä energiantuotannossa.
Optimoida minimikuorma vastaamaan jokaisen tuotantohetken asiakastilausta.

Sitovat tavoitteet

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Turpeen käytön vähentäminen nolla-tasoon.	Turpeen käyttö alle 10 % kokonaispolttoaine käytöstä.
Hukkalämpöjen talteenotto ja polttamalla tuotetun lämpöenergian vähentäminen.	Konesalilämpöjen hyödyntäminen 95 % kl-verkoissa.
Kevytöljyn käytön vähentäminen vaiheittain nolla-tasoon.	Kevyen öljyn käyttö ainoastaan päätuotantolaitoksen käynnistyksessä, jolloin kokonaiskäyttö alle 0,5 %.
Tuottaa energiaa puhtaasti ja ympäristöä häiritsemättä.	Pitää toiminta asetettujen raja-arvojen alapuolella.

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tulokortit

Raportointivastuussa

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Liiketoiminnan kannattavuuden parantaminen, kiinteitä kustannuksia alentamalla.	Kiinteiden kustannusten seuranta.	Kiinteiden kustannusten pienentäminen 2 % yksikköä.

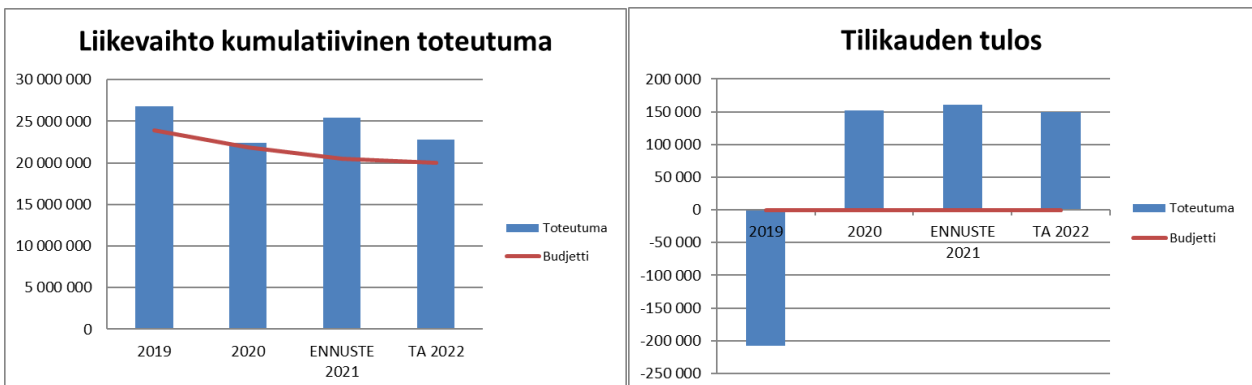
Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Polttoainekulujen pitäminen vuoden 2020 tasossa, koska fossiilittomaan siirtyminen kasvattaa markkina-hintaisesti kalliimman puupohjaisen materiaalin määrää.	Polttoainekeskiahinta.	Polttoainekeskiahinnan kasvun pitäminen alle 4 %:ssa.

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Rahoitusriskit	Mankala-liiketoimintamallin poistuminen, lainsäädännön kautta.	Todennäköisyys: 1 Vakavuus: 3 3
Toiminnalliset riskit	Päälämpölaitoksen vakava vaurio ja tuotannollinen katko.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8

Henkilöstö

Kainuun Voima Oy	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	0	0	0	0	0

10.4 Kajaanin Energiatuotanto Oy

Toiminta-ajatus

Toimia palveluyhtiönä, tarjoten laadukasta energiaa sekä energiapalvelua asiakkaille, kehittyvillä tuotantoratkaisuilla.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Yhtiöllä on käytössään monipuolinen tuotantoratkaisu lämmön- ja sähköntuotantoon, joka tarjoaa vähäfosiliista energiaa sopimus-kumppaneille. Tuotanto on hyvin skaalautuva ja kykenee voimakaaseen kasvuun mahdollisten uusien asiakkaiden tarpeiden mukaan.

Toimintaympäristön muutokset

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
<p>Kehittää liiketoimintaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Auttamalla asiakkaita mahdollisissa laajentumishankkeissa Renforsin Rannassa, • Palveluhinnastoa kehittämällä kilpailukykyisemmäksi, • Mahdollisesti laajentamalla omistusohjaa.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Energiassa käytetyn fossiilisen polttoaineen osuuden pienentäminen.	Tavoite ostaa 90% fossiilitonta tuotantoa Kavolta vuonna 2022.
Liiketoimiminnan tulos saadaan kannattavaksi.	Vuoden tulostavoite 100keur plussalla. Vuoden 2022 tavoitteena on hinnastotarkastelu ja ST1:n päästöoikeushinnoittelu.
Liiketoimiminnan tulos saadaan kannattavaksi.	Vesivoiman tuloksen turvaaminen. Käytettävyyden varmistaminen ja tuotetun sähkönmyyntihinnan optimointi.

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tuloskortit

Raportointivastuussa

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

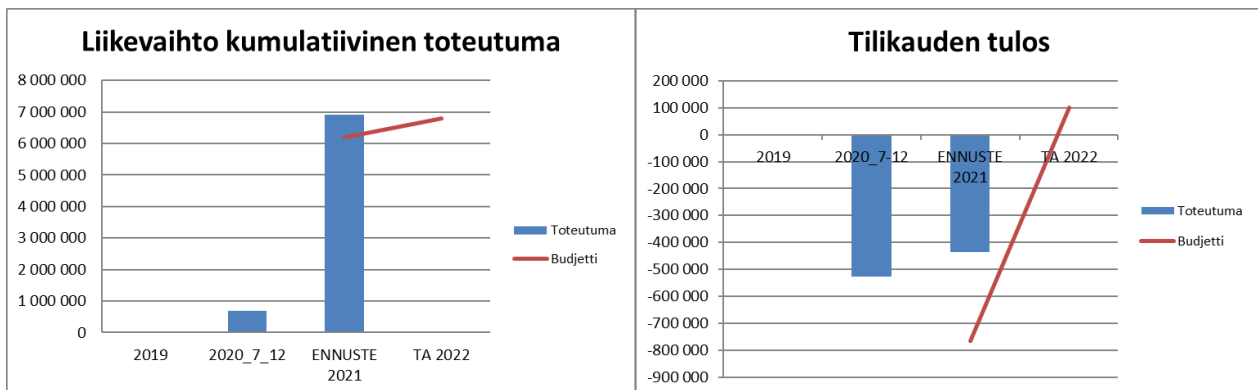
Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Huolehtia Kainuun Voima Oy:stä vastuullisesti.	Hyvä imago kaupunkilaisten mielissä.	0 negatiivista palautetta.

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Toiminnalliset riskit	Ammattitaitoinen hallitustyöskentely vaarantuu henkilöiden poistumisen takia.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4
Rahoitusriskit	Tuotantokoneistoissa tapahtuu ennakoimaton vaurio, joka aiheuttaa kassakriisin.	Todennäköisyys: 1 Vakavuus: 4 4

Henkilöstö

Kajaanin Energiatuotanto Oy	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	0	0	0	0	0

10.5 Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari

Toiminta-ajatus

Pitää yllä kohtuuhintaisia ja laadukkaita vuokra-asuntoja Kajaaniin muuttajille, Kajaanissa asuville ja opiskelijoille.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Yhtiön hallintotehtävät hoidetaan omana työnä, samoin suurin osa kiinteistöjen huoltotöistä. Ulkopuolisilta palveluntuottajilta ostetaan asuntojen remonttityöt, LVI- ja sähkökorjaukset sekä kesä- ja talviaikaiset konetyöt. Kiinteistöjen yhteistilojen siivoukset ostetaan pääosin ulkoa. Ulkoistettujen huoltokohteiden huoltopalveluista luovutaan ja siirrytään hoitamaan kokonaan omana työnä.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja.

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Asuntojen käyttöaste	90 %
Vuokrasaatavat	alle 2,5 %

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Pidetään huolta kiinteistöistä ja niissä olevissa asunnoista. Muutospainetta pitkällä tähtäimellä käyttöasteen parantamiseksi.	Kiinteistön ylläpitoa jatketaan osakorjauksilla ja ne tehdään tulorahoituksella. Tyhjäkäynti pienemmäksi.	Tehdään muutostöiden kautta suurista tyhjästä huoneistoista asuntoja ja huoneita muunlaiseen käyttöön. Tyjiä isojen huoneistojen tyhjäkäynti pienenee.

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Asuntojen energian käytön minimointi vaikuttamalla asukkaiden asenteisiin energiankäytön suhteen.	Panostetaan tiedottamiseen. Kulutuksen pienentäminen (lukemat)	Huoneistokohtaiset mittarit ja automaation kautta tarkemmat lukematiedot. Seuranta tarkemmaksi. Vanhojen järjestelmien muutokset. Aloitus 2022. Kokonaiskulutusta pienemmäksi.
---	--	--

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
------------------------	---------	--------------

Tulevaisuus nuorissa

Asuntojen (ml. opiskelija-asuntojen) tarjonnan lisääminen keskusta-alueelle	Sammonkaareen valmistuva puukerrostalo tarjoaa laadukkaita asuntoja opiskelijoille ja myös muille tarvittaessa. Osana kiinteistöjen sopeuttamista tämän hetken tilanteeseen.	Saada ensi syksynä asukkaat 56 uuteen asuntoon.
---	--	---

Osaajista elinvoimaa

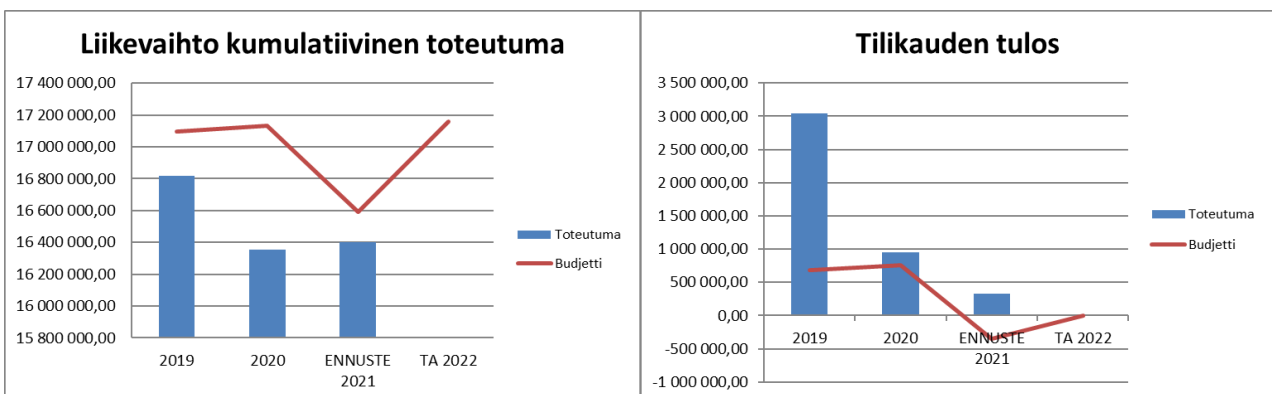
Kansainväliset opiskelijat	Yhteistyö KAMK:n kanssa.	Ulkomaalaisien opiskelijoiden asumisen lähelle opiskelupaikkoja. Vaikutus käyttöasteeseen.
----------------------------	--------------------------	--

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Toiminnalliset riskit	Työ- ja koulutuspaikkojen määrä sekä asukasmäärän kehitys Kajaanissa vaikuttavat yhtiön käyttöasteeseen. Rajoitukset ja talous vaikuttavat kysynnän muutoksiin rajoittavasti.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9

Henkilöstö

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	0	23	23	22	21

10.6 Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus

Toiminta-ajatus

Ylläpitää palvelukeskuskiinteistöä Kajaanin Lohtajan kaupunginosassa.

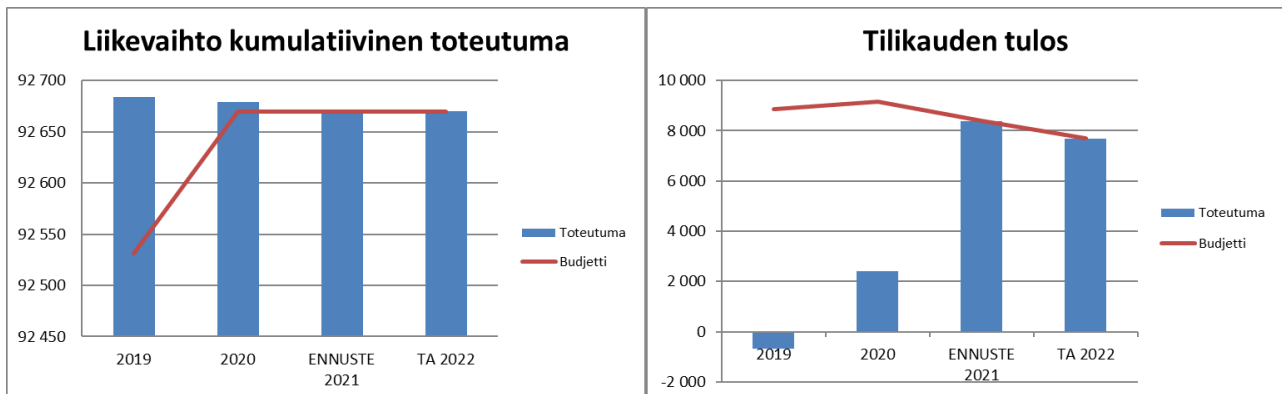
Palvelujen nykytilan kuvaus

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari hoitaa isännöinnin ja huollon. Yhtiössä on kolme osakkeenomistajaa, kaksi rakennusta sekä viisi huoneistoa. Yhtiö on velaton. Yhtiö on ostanut vuonna 2018 ns. ravintolatilan osakkeet itselleen. Ravintolatila on laitettu myyntiin kiinteistövälittäjän kautta toukokuussa 2019. Tavoitteena on ostaa tyhjillään olevan grillikioskitilan osakkeet. Tällä hetkellä grillikioskin asian eteneminen odottaa edelleen sitä, että tilan haltija saa pankista ulos panttina olleet tilan osakkeet.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet Raportointivastuussa.

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Ei sitovia tavoitteita.	

10.7 Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy

Toiminta-ajatus

Kajaanin ammattikorkeakoulu (KAMK) on kansallisesti houkutteleva ja kiinnostava työ- ja opiskelupaikka sekä yhteistyökumppani. Edistämme Pohjois- ja Itä-Suomen sekä Pohjois-Pohjanmaan eteläisen seudun osaamisen, osaajien ja elinkeinoelämän kehittymistä sekä toimijoiden välistä yhteistyötä.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Tutkintoon johtavat suomen- ja englanninkieliset koulutukset, jatko- ja täydennyskoulutus, aluekehitys sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
KAMK 30`strategian ”Pieni – suuri korkeakoulu” mukaisesti, opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) hyväksymän ja rahoituksen perustana olevan toimiluvan ja ministeriön kanssa tehdyn tavoitesopimuksen 2021 -2024 mukaisesti koulutus, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI) ja aluekehitys.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa rehtori/toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Rahoituspohjan vahvistaminen ja monipuolistaminen kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.	Lisäaloituspaikkojen hakeminen. Panostuksen jatkaminen KV-rahoitukseen: lukukausimaksut, Horizon-hakemukset. Kajaanin ulkopuolella järjestettävän koulutuksen lisääminen Raahen mallin tapaan. Yhteiskehittäminen hankkeiden kautta Kajaanin kaupungin eri toimialojen kanssa.
Tilikauden tulostavoite >0	KAMK Oy:n hallituksen vahvistamassa talousarviossa asetettu tavoite.

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tuloskortit

Raportointivastuussa rehtori/toimitusjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Uudistetun opintojaksopalautejärjestelmän vakiinnuttaminen, jotta palaute voidaan arvioida systemaattisesti ja jatkuvan kehittämisen periaatteella. Opiskelijat osallistuvat kehittämiseen aktiivisesti.	AMK-tutkintoon valmistuvien AVOP-valmistumisvaiheen opiskelijapalautekyselyn kysymysryhmän "opiskelutyytyväisyys" keskiarvo (asteikko 1-7)	Tavoite 5,4
Työn hallinnan parantaminen ja kuormittavuuden vähentäminen	Henkilöstön hyvinvointi	Palautejärjestelmä uudistetaan ja raportointi sen mukaisesti. KAMK Oy:n strategian mukaiset tavoitteet.

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Hankeistetaan teemaan liittyviä kokonaisuuksia, mm. hiilineutraalista ympäristöstä/kestävästä kehityksestä	Teemaan liittyvät hankkeet.	Vuositasolla kaksi uutta käynnistyvää hanketta.
--	-----------------------------	---

Tulevaisuus nuorissa

Kirkastetaan koulutusten markkinointikärkiä monikanavaisessa viestinnässä. Tehostetaan somemarkkinointia, jossa hyödynnetään analytiikkaa. Kehitetään strategista markkinointia kumppanuusverkoston kautta.	Vetovoimaisuus: Ensisijaisten hakijoiden määrä kevään yhteishaussa AMK- ja YAMK-tutkintoihin johtavissa, ko. vuoden syksyllä alkavissa koulutuksissa.	2,4 ensisijaista hakijaa per aloituspaikka
Jatketaan yrittäjyysopintoja, ohjataan kiihdyttämöön tehokkaasti.	Aloittaa/jatkaa yrittäjänä (valmistumishetkellä) / vuosi / henkilöä	15

Osaajista elinvoimaa

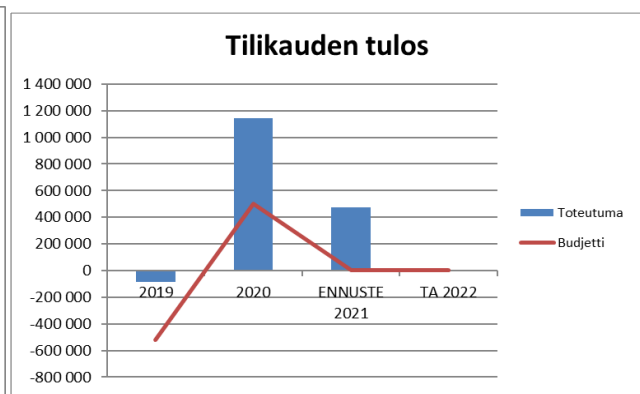
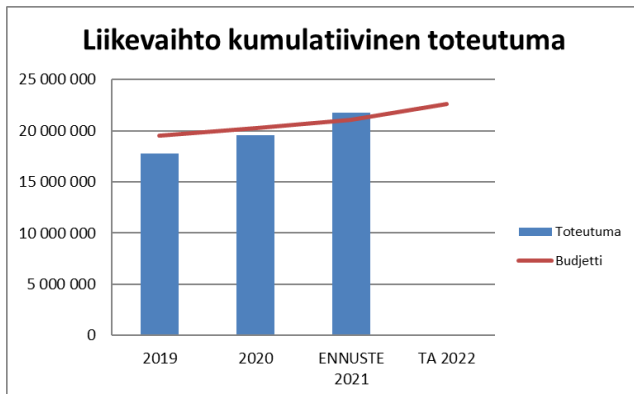
Kehitetään malli jatkuvan oppimisen optimoimiseksi. Räätyä löidään koulutuksia, tehostetaan markkinointia.	Avoin amk-opintopisteet, erilliset opinnot, maahanmuuttajien valmentava koulutus, korkeakoulujen väliset yhteistyösopimukset (mm. CampusOnline), erikoistumiskoulutukset	15000
Tuetaan opinnollistamista, mahdollisuutta suorittaa opintoja ristiinopiskelussa sekä vaihtoehtoisilla tavoilla. Tuetaan ja ohjataan henkilökohtaisesti opinnoissa viivästyneitä opintojen suorittamisessa.	Suoritetut tutkinnot (AMK/YAMK)	385/80

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Strategiset riskit	Alueen vetovoiman vaikutus osaavan työvoiman saantiin ja koulutusten vetovoimaisuus	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9
Rahoitusriskit	Perusrahoituksen vaihtelut 100 % tulosrahoituksessa AMK-sektorilla ja muutokset valtakunnallisessa korkeakoulupolitiikassa. TKI-toiminnan omarahoituksen riittävyys	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9
Toiminnalliset riskit	Koulutusten vetovoima, koronapandemian vaikutukset	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9
Vahinkoriskit	ICT:n toimintahäiriöt	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9

Henkilöstö

Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstö, htv2	216	210	220	0	0

10.8 Edukai Oy

Toiminta-ajatus

Edukai Oy vastaa alueen koulutustarpeisiin tuottamalla yrityksille, yhteisöille ja yksilöille laadukkaita ja ajanmukaisia koulutuspalveluita. Yhtiö toimii markkinaehtoisesti ja osaltaan täydentää Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen toimintaa ja palveluvalikoimaa. Edukai Oy toimii valtakunnallisesti ja Edukai Remote Services -liiketoiminnan osalta myös kansainvälisesti.

Palvelujen nykytilan kuvaus

Edukai Oy järjestää työvoimapoliittista ja muuta kilpailutilanteessa markkinoilla tarjottavaa koulutusta ja osaamisen kehittämiseen liittyvää palvelua: ELY-keskuksille ja TE-toimistoille tarjottavaa maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta ja ei-tutkintotavoitteista työvoimakoulutusta, ELY-keskusten ja TE-toimistojen osarahoittamana yrityksille tarjottavaa yhteishankintakoulutusta, työelämän edellyttämiä korttikoulutuksia ja ammattipätevyyskoulutuksia sekä muita yrityksille ja organisaatioille tarjottavia täydennyskoulutuksia ja asiantuntijapalveluita. Vuodesta 2020 lähtien osana liiketoimintaa on ollut myös Edukai Remote Services eli Edukain Etäpalvelut, joka mahdollistaa paikkariippumattomat etätoimintaratkaisut globaalisti yritysten ja oppilaitosten ohjaus- ja opetustarpeisiin.

Toimintaympäristön muutokset

Korona-pandemian jälkeinen talouskasvu on käynnistynyt nopeasti ja tällä arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia yritysten ja organisaatioiden toimintaan myös koulutuspalveluiden hankkimisen näkökulmasta. Toisaalta osaajapula vaikeutuu edelleen useilla eri toimialoilla niin Kainuussa kuin valtakunnallisestikin. Nuorten ja työikäisen väestön väheneminen haastaa koulutusten opiskelijarekrytointeja.

Julkista rahoitusta osaamisen kehittämisen palvelujen järjestämiseen tulee jatkossa olemaan toimijoiden haettavissa myös uudesta OKM:n alaisuuteen perustetusta Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta. Lisäksi ainakin toistaiseksi myös TEM:n alaisuuteen kuuluvien ELY-keskusten ja TE-toimistojen toimesta rahoitetaan työvoiman osaamista kehittäviä palveluita.

Vuonna 2021 käynnistyneet työllisyyden kuntakoikeilut etenevät ja työvoima- ja elinkeinopalvelujen pysyvä siirtyminen valtiolta kunnille on valmistelussa vuodeksi 2024. Julkisrahoitteisten koulutusten rahoituksen saatavuus jatkuu arvion mukaan hyvällä tasolla, mutta toisaalta rakenteelliset muutokset voivat myös tuoda epävarmuutta organisaatioiden yhteistyökäytäntöihin ja niiden jatkuvuuteen. Muutoksissa ollaan mukana aktiivisesti monipuoliseen verkostoyhteistyöhön osallistumalla.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus
Uudenlainen osaaminen
Asiakaslähtöiset ratkaisut
Nopea ja ketterä toteutus
Aito palveluasenne

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2022
Selviytyminen omalla rahoituspohjalla	Positiivisen tuloksen kautta yhtiön taseen vahvistaminen.

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Osaajista elinvoimaa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2022
Laadukas kysyntää ja tarpeita vastaava palveluntarjonta asiakkaiden työllistymisen edistämiseksi	Työvoimakoulutusten asiakastytyväisyyspalautteiden keskiarvo (1 - 5)	Asiakastytyväisyyspalautteiden keskiarvo vähintään 4 asteikolla 1-5
Laadukkaat räätälöidyt palvelut yrityksille ja yhteisöille henkilöstön osaamisen kehittämiseksi	NPS (Net Promoter Score) palautteet lyhyt- ja korttikoulutuksissa sekä asiantuntijapalveluissa	NPS eli suositteluindeksi vähintään 60

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio
Strategiset riskit	Palvelutuotannon painottuminen liikaa ELY:n rahoittamiin koulutuksiin.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4
Rahoitusriskit	Julkiseen rahoitukseen perustuvien koulutusten peruuntuminen opiskelijarekrytoinnin haasteista johtuen, jolloin menetetään huomattavia tuloja.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9
Toiminnalliset riskit	Markkinointi- ja myyntitoimenpiteiden riittävyys ja tuloksellisuus suhteessa markkinapotentiaaliin.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9
Vahinkoriskit	Henkilöstöressurssien riittävyys ja saatavuus mahdollisissa poikkeustilanteissa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6

Henkilöstö

Edukai Oy	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Henkilöstö, htv2	13	13	11	12	13

